

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

Anàlisi d'una proposta innovadora des d'una perspectiva inclusiva: els Ambients d'Aprenentatge

Francisca Segura Reguera

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2020-21

Treball tutelat per Rosabel Rodríguez Rodríguez

Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	X			

Paraules clau del treball:

Ambients d'Aprenentatge, Inclusió, Atenció a la diversitat, DUA.

Principalment, vull agrair i dedicar amb tot el meu cor no només el present treball, sinó tot el grau d'Educació Primària, a la meva mare, Pili, la persona que m'ha donat la vida i m'ha ajudat a treure la millor versió de mi mateixa, per ser i estar sempre.

A la meva amiga, Cristina, per ser el meu suport incondicional durant aquests anys, i juntes, ser més fortes i valentes.

Al CEIP Verge de Lluc per obrir-me les portes, acollir-me i ajudar-me amb tot el que he necessitat.

I a la meva tutora, Rosabel, per ser tan comprensiva i tenir tanta paciència.

Resum

Actualment l'educació s'enfronta a nous reptes enfocats cap a la inclusió i la innovació educativa, els quals tenen per objectiu transformar les pràctiques pedagògiques que discriminen, segreguen i exclouen cert alumnat. Aquesta necessitat de canvi ens duu a repensar l'educació i a incorporar estratègies metodològiques i organitzatives que fomenten i permeten la presència, la participació i el progrés de tot l'alumnat. D'aquestes alternatives sorgeixen els Ambients d'Aprenentatge, mètode el qual l'alumne esdevé constructor i protagonista del seu aprenentatge. En el present treball ens centrem en aquest mètode innovador apropant-nos mitjançant una experiència real d'una escola que la desenvolupa, i dur a terme una anàlisi en profunditat, a través d'entrevistes, qüestionaris i observacions, dels aspectes que configuren els Ambients d'Aprenentatge. A més, analitzar aquesta metodologia com a una estratègia afavoridora per a la inclusió. I finalment, a partir de la informació analitzada, es presenta un decàleg amb els elements clau que cal tenir en compte per a implementar els Ambients d'Aprenentatge.

Abstract

Education is currently facing new challenges aimed at inclusion and educational innovation, which aim to transform pedagogical practices that discriminate, divide and exclude certain students. This need for change leads us to rethink education and to incorporate methodological and organisational strategies that encourage and allow the presence, participation and progress of all students. These alternatives arise from Learning environments, which means that the learner becomes a constructor and the protagonist of their learning. In this work, we focus on this innovative method by drawing on a real experience of a school that develops it, and carrying out an in-depth analysis, through interviews, questionnaires and observations, of the aspects that make up the Learning Environments. In addition, analyse this methodology as a favourable inclusion strategy. And finally, from the information analyzed, a decalogue is presented with the key elements to be taken into account in order to implement learning environments.

Keywords: Learning environments, Inclusion, Attention to diversity, UAD

ÍNDEX

Pàgina

1.	Introducció i justificació	5
2.	Objectius	7
3.	Metodologia	8
4.	Marc teòric	10
4.1.	L'educació inclusiva com a nou repte educatiu en l'actualitat	10
4.2.	Estratègia metodològica i organitzativa facilitadora de la inclusió educativa. Els Ambients d'Aprenentatge	15
4.2.1.	Aproximació conceptual: "ambient"	15
4.2.2.	Les dimensions dels ambients d'aprenentatge	18
4.2.3.	El rol docent	20
4.2.4.	El rol de l'alumne	20
5.	Anàlisi del treball per Ambients d'Aprenentatge al CEIP Verge de Lluc	21
5.1.	Les passes cap a una transformació educativa innovadora	22
5.2.	Visió del concepte Ambient d'Aprenentatge	24
5.3.	Organització	24
5.3.1.	Organització del dia a dia dels infants	24
5.3.2.	Organització dels espais d'aprenentatge	27
5.4.	El rol docent en els ambients d'aprenentatge	32
5.4.1.	El suport educatiu dins els espais	33
5.5.	El rol de l'alumne en els ambients d'aprenentatge	34
5.6.	Les famílies	35
5.7.	Implicacions per a la inclusió educativa en el treball per ambients	36
5.8.	Beneficis de treballar per Ambients d'Aprenentatge	37
5.9.	L'avaluació en els ambients d'aprenentatge	40
6.	Conclusions	42
6.1.	Conclusions sobre els objectius del treball	42
6.2.	Línies d'actuació futures i limitacions de l'estudi	44
6.3.	Reflexions personals	45
7.	Referències bibliogràfiques	47
8.	Annexos	49
	Annex núm. 1. Preguntes entrevistes	49

Annex núm. 2. Preguntes formulari en línia	50
Annex núm. 3. Qüestionari alumnes	51
Annex núm. 4. Transcripció entrevistes	53
Annex núm. 5. Exemple pla de feina Fibonacci	90
Annex núm. 6. Decàleg Ambients d'Aprenentatge	91

ÍNDIX DE TAULES

Taula núm. 1. <i>Resum d'elaboració pròpia de les dimensions dels Ambients d'Aprenentatge</i>	19
Taula núm. 2. <i>Organització horària del dia a dia de l'infant</i>	25
Taula núm. 3. <i>Taula adaptada sobre els diferents espais que conformen els ambients</i>	29
Taula núm. 4. <i>Taula d'elaboració pròpia sobre un exemple d'organització horària dels espais de la comunitat de grans</i>	31
Taula núm. 5. <i>Taula d'elaboració pròpia dels beneficis de treballar per Ambients d'Aprenentatge</i>	39

ÍNDIX DE FIGURES

Figura núm. 1. <i>Aprofitament de la diversitat com a recurs per a l'aprenentatge</i>	37
Figura núm. 2. <i>Benefici dels Ambients d'Aprenentatge en quant a la participació i l'aprenentatge de l'alumnat</i>	38

ÍNDIX D'IMATGES

Imatge núm. 1. <i>Exemple de la distribució i organització de l'espai d'aprenentatge</i>	28
Imatge núm. 2. <i>Fotografia espai Anning. Font: elaboració pròpia</i>	29

1. Introducció i justificació

Actualment un dels reptes que persegueixen moltes comunitats i sistemes educatius és aconseguir una educació inclusiva, en la qual es garanteix el dret a una educació de qualitat de tots i per a tots independentment de la seva procedència, gènere, situació econòmica, salut, capacitat o qualsevol aspecte que limiti el desenvolupament integral de tota persona. Tot i que, un dels grans reptes en el marc actual és fer efectiva la inclusió en centres educatius que avui dia compten amb línies metodològiques que exclouen cert alumnat. Són algunes les institucions i organitzacions com *l'Organització de les Nacions Unides per l'Educació, la Ciència i la Cultura* (UNESCO), en el seu llibre *Replantear la educación* (2015), la qual fa referència a una societat que demanda canvis els quals provoquen que els sistemes educatius dins el paradigma complex actual, s'han d'adaptar i respondre davant aquest nou entorn.

És per això que, tot i que avui dia encara existeixen pràctiques que no permeten el desenvolupament integral de l'infant, de cada cop són més les escoles que aposten per la innovació com a motor de canvi per atendre l'infant en totes les seves dimensions: cognitiu, social i afectiu. D'aquestes alternatives sorgeixen els Ambients d'Aprenentatge, espais en els quals l'alumne esdevé constructor i protagonista del seu aprenentatge, i que permeten la reflexió, la decisió i l'adquisició d'estratègies.

Seguint en aquesta línia, a continuació s'exposen els tres motius que han mogut a desenvolupar el present TFG partint del treball per Ambients d'Aprenentatge des de la inclusió educativa, com a temàtica principal.

En primer lloc, de cada vegada són més les persones que entenem l'educació com un procés en el qual els coneixements no esdevenen prioritaris i la qual va més enllà dels continguts i aspectes acadèmics. L'escola s'ha d'entendre com un espai on els alumnes poden desenvolupar les seves habilitats per aprendre a conviure tots junts en societat, des del respecte i la tolerància. Aquest nou paradigma d'escola ve acompanyat de la necessitat d'implementar estratègies metodològiques i organitzatives actives, imprescindibles per aquells alumnes que s'allunyen de les pràctiques homogènies, les quals segreguen i discriminen; d'aquesta forma els permet un aprenentatge en el qual puguin avançar tots junts d'una forma més significativa i que s'ajusti a l'estil d'aprenentatge propi, perquè els infants desenvolupin al màxim les seves capacitats.

En segon lloc, no és suficient amb implementar estratègies metodològiques i organitzatives si aquestes faciliten el procés cap a la inclusió, però no la garanteixen. És a dir, no qualsevol canvi de mirada garanteix l'èxit, és necessari posar en marxa estratègies que possibilitin la inclusió de tot l'alumnat i que garanteixin un procés d'aprenentatge de qualitat. Doncs, ens demanem, què ens fa aprendre de manera eficaç i eficientment? I com aprenem? Pregunta la qual es pretén respondre en el present treball.

I en tercer i darrer lloc, l'àmplia diversitat que impera dins les aules i les capacitats de cada un dels alumnes, fa indispensable un canvi de mirada en les escoles i la necessitat de la revisió i el canvi de les cultures, les polítiques i les pràctiques educatives, en què ens trobem amb barreres en el context que no permeten la presència, l'aprenentatge i la participació de tot l'alumnat. Una de les barreres més freqüents que ens trobem en centres escolars és en les pràctiques d'aula. Les activitats no estan pensades o dissenyades d'acord amb les habilitats i les capacitats de tots els alumnes. Per tant, esdevenen poc accessibles i generen situacions de discriminació en forma de menors oportunitats per alguns alumnes a l'hora de participar i aprendre. Es fa evident la necessitat de centrar l'atenció a eliminar barreres del context i desenvolupar accions que permetin la inclusió de tot l'alumnat, creant així, una escola inclusiva.

En el següent treball es presenta i s'analitza una escola la qual implementa una proposta innovadora com són els ambients d'aprenentatge des de la perspectiva de la inclusió educativa de tots i per a tots, partint de la diversitat cultural i social i des d'un plantejament organitzatiu que permet atendre a tot l'alumnat en igualtat d'oportunitats. Més concretament, ens endinsem dins la línia de centre del CEIP Verge de Lluc i analitzem la proposta que duen a terme, per tal de valorar i reflexionar sobre la potencialitat del treball per ambients d'aprenentatge en la presència, l'aprenentatge i la participació de tot l'alumnat sense excepció. Comprovar i concloure si és un mètode eficaç i òptim per atendre la diversitat en un entorn de resiliència en el qual ens topem amb molts alumnes nous i d'altres amb situació de vulnerabilitat social, econòmica o laboral. A més, amb tota la informació recollida i mitjançant les conclusions extretes, es pretén proporcionar un decàleg en el qual es recull com treballar des d'una línia metodològica innovadora, i que a més, garanteixi la inclusió i l'aprenentatge de tot l'alumnat.

2. Objectius

Objectius generals:

- Conèixer i comprendre els ambients d'aprenentatge com una estratègia la qual aspira a la millora de la qualitat en els processos d'ensenyament-aprenentatge dels infants.
- Apropar-se i dur a terme una anàlisi en profunditat a través d'una escola que treballa per Ambients d'Aprenentatge.
- Analitzar si la metodologia del treball per Ambients d'Aprenentatge afavoreix la inclusió educativa.
- Construir un decàleg amb els requisits de com implementar una pràctica inclusiva mitjançant els Ambients d'Aprenentatge.

Objectius específics:

- Conèixer, identificar i descriure els aspectes que determinen les característiques dels Ambients d'Aprenentatge (organització d'aula i de centre, línia metodològica, el paper dels membres del centre, l'avaluació, l'aprenentatge dels alumnes, model de suport, etc.).
- Identificar i reflexionar sobre els aspectes positius i les possibles propostes de millora de treballar per Ambients d'Aprenentatge.
- Identificar la distribució òptima de l'espai per desenvolupar una metodologia inclusiva, significativa i innovadora.
- Conèixer el punt de vista de tota la comunitat educativa envers aquesta proposta metodològica i organitzativa.
- Conèixer les passes que han hagut de fer per arribar a assolir els objectius proposats.

3. Metodologia

Tal com s'ha dit, l'objecte d'estudi del present treball és comprovar i demostrar a través d'una proposta metodològica d'un cas real, com és el treball per Ambients d'Aprenentatge des de la inclusió, si es tracta d'una línia metodològica òptima per al procés d'aprenentatge de l'infant i identificar en què consisteix aquesta estratègia metodològica i organitzativa. D'aquesta forma, per tal d'assegurar i d'assolir els objectius plantejats en el treball, cal especificar les metodologies emprades i les diverses fases que segueix.

La primera fase consisteix en la fonamentació teòrica, a partir d'una metodologia de recerca i mitjançant una revisió bibliogràfica, on s'estableixen les bases i els temes de l'objecte d'estudi rellevants pel seu desenvolupament. A més, també serveix de referència i com a punt de partida per la fase següent.

Primerament, s'ha realitzat una recerca bibliogràfica com a recull inicial de la documentació que es pretén consultar i utilitzar per complementar l'estudi. S'han seleccionat diverses documentacions que ajuden a construir el marc teòric, les possibles discussions i contrastos dels resultats obtinguts.

Per realitzar la cerca bibliogràfica, primer s'ha dut a terme una revisió de les diferents bases de dades abans de la recerca de documents d'interès sobre la temàtica seleccionada. Els cercadors als quals s'han accedit són: Dialnet, Google Acadèmic i el catàleg de la biblioteca de la UIB. Algunes de les paraules clau que s'han anat introduint en la base de dades, en diferents idiomes com el castellà, el català i l'anglès, són les següents: “Ambientes de aprendizaje”, “Inclusió”, “Atenció a la diversitat”, “Escola inclusiva”, “Educació inclusiva”, “Metodologies actives”, “Inclusion”, i la combinació d'algunes d'aquestes paraules. A mesura que s'ha fet la recerca, se seleccionen filtres per reduir i concretar resultats, limitant segons el tipus de document, aplicant: llibres, articles de revista i revistes científiques.

En la segona fase del treball, s'utilitza una metodologia basada en un estudi de cas mitjançant una investigació de tipus qualitativa. Per dur a terme l'estudi s'ha seleccionat un centre educatiu en concret, el CEIP Verge de Lluc, escola en la qual he tingut l'oportunitat de realitzar el meu procés de pràctiques de menció de suport educatiu. Es tracta d'un centre que treballa a partir de la línia metodològica dels Ambients d'Aprenentatge, el qual ens és d'interès per fer el treball. A més, és un centre que de manera paral·lela compta amb una mirada inclusiva.

Mitjançant la metodologia d'investigació qualitativa ens permet realitzar descripcions detallades de les persones, les interaccions, el funcionament i els comportaments, les quals poden ser observades. La recopilació d'informació i les descripcions s'han extret a través de diferents instruments com són; entrevistes, observació directa, qüestionaris i documents de centre. Encara que, abans de realitzar el recull d'informació anterior, cal conèixer i familiaritzar-nos amb l'escola, per posteriorment, fer descripcions detallades de l'escola seleccionada i dels participants.

A continuació s'explica de forma més detallada els diferents instruments de recull d'informació i com s'utilitzen:

- **Entrevistes:**

Es realitzen entrevistes semiobertes (vegeu Annex núm. 1, preguntes entrevistes) a diferents membres que conformen la comunitat educativa del CEIP Verge de Lluc i els quals pertanyen al grup objecte d'estudi: equip directiu, mestra de suport i mestres tutors. Concretament, sis membres: la directora del centre d'estudi, dos mestres tutors de la comunitat de grans, una mestra especialista de la comunitat de mitjans i grans, una mestra tutora de la comunitat de mitjans, una mestra d'Atenció a la Diversitat i una mestra tutora/soport de petits. Les entrevistes es realitzen amb la finalitat de recopilar informació mitjançant converses o escrits, a lliure elecció, sobre la seva proposta innovadora com a centre educatiu. Aquestes entrevistes han estat gravades i enregistrades per a l'anàlisi posterior.

- **Observació directa:**

De forma complementària, es detalla més informació a partir de les diferents observacions del dia a dia en el centre i a l'aula; de les diferents situacions d'ensenyament-aprenentatge i l'organització i el funcionament del centre, pel que fa a l'espai i el temps. A més, també s'ha fet un enregistrament de tot allò que s'observa dins el centre per elaborar l'anàlisi. D'aquesta forma, també ajuda a obtenir una visió més profunda respecte dels punts forts i dels febles.

- **Revisió de documents de centre:**

Es duu a terme una revisió de tots aquells documents que proporcionen informació rellevant dels aspectes més destacables i d'interès, per tal de comprovar allò que s'observa i contrastar la informació obtinguda de les entrevistes.

- **Qüestionaris:**

Per poder comprovar i avaluar el grau d'inclusió de l'aplicació dels Ambients d'Aprenentatge en l'escola i com garanteixen la inclusió, es fan servir uns qüestionaris adaptats de l'*Index for Inclusion* (vegeu Annex núm. 2, preguntes formulari en línia) que mesuren i reflexionen sobre què s'està fent i els aspectes de millora en el centre escolar, dirigit als infants de l'escola.

A més, per tal de complementar la informació obtinguda dels altres instruments, es realitza un qüestionari en línia (vegeu Annex núm. 3, qüestionari alumnes) dirigit a tota la comunitat educativa.

Finalment, una vegada recollida tota la informació necessària, es procedeix a fer una anàlisi profunda on es presenten els resultats obtinguts, i posteriorment, s'exposen les diferents conclusions que enforteixen la teoria i els diferents enfocaments. A més, es proporciona un decàleg, a partir de les conclusions extretes, de com implementar una proposta innovadora que garanteixi la inclusió, és a dir, els ingredients imprescindibles que ha de tenir tota escola que vulgui posar o que posi en marxa línies metodològiques inclusives. En definitiva, mitjançant les diferents metodologies de treball, una més teòrica i l'altra més pràctica, permet sintetitzar i analitzar els resultats de forma més senzilla. Com també, ajuda a vincular els diferents punts de vista i treure conclusions.

4. Marc teòric

4.1. L'educació inclusiva com a nou repte educatiu en l'actualitat.

L'educació inclusiva suposa un repte al qual enfrontar-se per part de la comunitat educativa i la societat en general (Avilés et al., 2015), i el qual requereix una transformació profunda (Norwich, 2008). La inclusió suposa transformar formes de pensar i de fer les quals no són inclusives (Echeita, 2017) i evitar qualsevol mena d'exclusió de tota persona en la societat (Avilés et al., 2015). Segons l'estudi de Muntaner et al. (2016), aquest model educatiu suposa un canvi global del sistema el qual afecta a tot l'alumnat. Assenyalen dos objectius imprescindibles per esdevenir una escola inclusiva, es tracta, en primer lloc, d'aconseguir l'èxit de tot l'alumnat de l'escola i sense cap classe d'excepció, i en segon lloc, lluitar contra

qualsevol motiu d'exclusió, segregació o discriminació escolar i social. És més, Luque (2006) fa èmfasi a què una de les implicacions de l'escola inclusiva és donar resposta a les necessitats educatives de tot l'alumnat, independentment de les seves condicions personals, socials o culturals. La UNESCO (2005) entén les implicacions de l'educació inclusiva com un procés de transformació i canvis dels continguts, de les orientacions, les estructures i les estratègies, modificacions les quals s'han de basar en una visió conjunta i que englobi tot l'alumnat.

La UNESCO (2005) defineix l'educació inclusiva com un procés que permet donar resposta a la diversitat de les diferents necessitats dels alumnes, mitjançant una major participació en el procés d'aprenentatge, les activitats culturals i comunitàries, així com reduir l'exclusió escolar. La UNESCO, així com altres organitzacions i experts, exposen que l'aspiració a una educació inclusiva no pot quedar restringida per a uns pocs, sinó que és la pretensió de qualsevol alumne o alumna en situació o en risc de viure una situació d'inequitat (Simón et al., 2006). Actualment, existeix un significat internacional entorn de què l'educació inclusiva és un dret per a tots i de tots els alumnes (UNESCO, 2008). D'aquesta forma, el repte principal al qual s'enfronten els sistemes i les comunitats educatives és a fer efectiu aquest dret a una educació inclusiva de qualitat (Simón et al., 2006).

Fent referència al terme inequitat, Echeita (2017) defineix les actuacions excloents com a respostes no equitatives, les quals no són capaces de respondre tres labors. Primer, que tot l'alumnat se senti acollit. Segon, tots els alumnes s'han de sentir reconeguts, han de poder participar i han de rebre afectivitat, sentir-se part del grup i construir vincles positius. I en tercer lloc, conduir els alumnes cap a l'èxit de forma personalitzada, si parlem d'educació inclusiva, ens referim a tenir estratègies, metodologies, formes d'organització i d'avaluació flexibles i diversificades, de forma que ens allunyem del fracàs escolar i d'aquelles accions que no permeten avançar l'alumne.

Amb tot això, podem dir que el repte de l'educació inclusiva és enllaçar mitjançant el concepte equitat les tres dimensions anteriors: un espai comú on tots els alumnes poden participar, conviure i aprendre, sense deixar cap persona al marge independentment de les condicions personals o socials. A més, és necessari destacar l'adjectiu "inclusiva", perquè tot i les passes aconseguides en educació, encara existeixen pràctiques que segreguen, marginen i discriminen l'alumnat. Ainscow (2001), citat en l'estudi de Simón et al. (2006), destaca en

l'escola inclusiva els principis de qualitat essencials, fent referència a l'alumnat com a subjecte actiu i participatiu, així com el docent ha d'estimar i comprendre les diferències com una forma d'enriquiment educatiu, a més de ser l'encarregat i responsable que tot alumne/a avanci.

Per tant, d'acord amb els principis anteriors hem de tenir en compte que el concepte equitat i inclusió han d'anar units. És més, l'Agència Europea pel Desenvolupament de l'Educació de l'Alumnat amb Necessitats Educatives Especials (2009) assenyala que per donar lloc a l'educació inclusiva s'han de presenciar tres dimensions bàsiques: qualitat, equitat i inclusió; l'equitat i la qualitat són necessàries per poder garantir una educació inclusiva, a més, la inclusió i la qualitat van unides, sense inclusió no hi ha qualitat i sense qualitat no hi ha inclusió. Aquest fet suposa donar resposta i garantir una educació de qualitat en totes les etapes educatives, sense que aquesta es vegi condicionada per qualsevol raó que pugui limitar el procés d'aprenentatge (Simón et al., 2006). Així mateix, l'educació inclusiva té el propòsit de "(...) permetre que els mestres i els estudiants se sentin còmodes davant la diversitat i la percebin no com un problema, sinó com un desafiament i una oportunitat per enriquir l'entorn d'aprenentatge". (UNESCO, 2005, p.15).

Igualment, en aquesta transformació cap a la inclusió educativa, és important i es requereix fer una revisió dels aspectes interns pel que fa al centre escolar i el canvi de les cultures, polítiques i pràctiques, dimensions exposades a l'Index for Inclusion, en les quals poden aparèixer barreres per la presència, la participació i l'aprenentatge d'alguns alumnes (Ainscow et al., 2006, citat en Simón et al., 2006). En aquest procés, juntament amb el canvi en les tres dimensions (cultures, polítiques i pràctiques), es necessita implicació i compromís continu per tal d'eliminar barreres en el context les quals impedeixen gaudir del dret a l'educació, i per poder ajustar-se a tots els estudiants (Nacions Unides, 2006, citat en Simón et al., 2006), per garantir la presència, la participació i el progrés de tot l'alumnat.

Per tant, per aquest procés de modificació i millora és necessari fer esment a l'*Index for Inclusion*, una eina d'autoavaluació dels aspectes que conformen el centre escolar, que té per objectiu contribuir entre tota la comunitat educativa i implementar un pla de centre inclusiu (Booth i Ainscow, 2015). En altres paraules, la revisió de l'Índex permet apreciar aspectes que la configuren i que serveixi com a referent per a ajudar a encaminar-se cap a uns valors inclusius i donar lloc als canvis necessaris per fer efectiva la inclusió educativa (Echeita, 2011).

En la Guia de Bones Pràctiques en Educació Inclusiva, Solla (2013) fa referència a l'*Index for Inclusion*, el qual proposa un procediment per la creació i autoavaluació de les tres dimensions bàsiques de l'educació inclusiva:

- **Creació de cultures inclusives:** aquesta dimensió orienta a la reflexió de crear comunitats escolars segures, acollidores i col·laboradores, on tothom se senti valorat i reconegut, per conduir-se cap a l'èxit (Booth i Ainscow, 2015). És a dir, composta pels principis i valors que configuren tota la comunitat educativa (Solla, 2013). Els valors inclusius han de ser compartits amb totes les persones que conformen el centre escolar. Els principis resultants de la cultura escolar guiaran les decisions que es concretin en la política de centre i en les pràctiques educatives (Booth i Ainscow, 2015).
- **Elaboració de polítiques inclusives:** la cultura ha de ser la base per l'elaboració de les polítiques les quals enllacen les pràctiques per atendre la diversitat de l'alumnat (Solla, 2013), on tothom és valorat des de l'equitat (Booth i Ainscow, 2015). Es tracta de pensar com les polítiques fomenten i afavoreixen la participació de tot l'alumnat i tota la comunitat educativa (Booth i Ainscow, 2015).
- **Desenvolupament de pràctiques inclusives:** en les quals es reflecteixen les cultures i les polítiques inclusives de centre, orientades a motivar un procés d'aprenentatge actiu de tot l'alumnat (Solla, 2013). Aquesta dimensió pretén dur a terme una reflexió envers què s'ensenya i s'aprèn i com s'ensenya i s'aprèn, la qual permet reflectir els valors inclusius i les polítiques inclusives del centre. Les pràctiques d'ensenyament-aprenentatge han d'anar orientades a respondre la diversitat de l'alumnat dins l'escola. L'alumnat ha d'esdevenir centre actiu del seu aprenentatge i és necessari que l'equip docent col·labori i assumeixi la responsabilitat de l'aprenentatge de tot l'alumnat (Booth i Ainscow, 2015).

A més, Echeita (2017) assenyala dues tasques imprescindibles en aquest procés:

- Reconèixer qualsevol factor o aspecte que limiti la presència, la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat, és a dir, les barreres existents en les cultures, les

polítiques i les pràctiques. Els centres haurien de fer una revisió sistemàtica en els seus projectes i programes educatius segons les tres dimensions que regeix l'*Index for Inclusion*.

- Transformar les barreres en facilitadors, accions que donin lloc a la personalització de l'aprenentatge de l'alumnat, tenint en compte les necessitats i la diversitat que trobem dins l'aula per tal de respondre amb equitat.

D'acord amb les tasques esmentades, Simón et al. (2006) descriu les barreres més freqüents que ens trobem en molts centres escolars. En relació amb la cultura escolar, ens podem topair amb barreres en el moment en què el centre no compta amb una visió inclusiva pel que fa als valors i idees, i l'escola no pren una actitud de predisposició per convertir-se en una comunitat acollidora, segura i col·laboradora, en què tots els membres que conformen la comunitat educativa se sentin reconeguts i valorats. Seguidament, en les polítiques escolars, trobem barreres quan els valors inclusius no es plasmen en les decisions del funcionament i organització del centre escolar. I finalment, pel que fa a les pràctiques d'aula, trobem barreres quan les activitats d'aula no estan pensades i dissenyades des de les capacitats i habilitats dels infants, i en conseqüència, resulten poc accessibles o accessibles només per uns quants. Aquestes pràctiques les quals no abasten a la totalitat de l'alumnat generen situacions de discriminació en forma menor oportunitats per participar o aprendre.

Des d'aquesta perspectiva, la inclusió educativa és un procés que necessita implicació i compromís continu per eliminar barreres que impedeixen gaudir del dret a l'educació, juntament amb canvis en les cultures, les polítiques i les pràctiques de les escoles ordinàries, per ajustar-se a tots els estudiants (Nacions Unides, 2006, citat en Simón et al., 2006).

Aquest compromís cap a la construcció d'una educació inclusiva comporta desenvolupar mètodes, recursos i estratègies d'innovació educativa les quals afavoreixin i garanteixin els principis que configuren l'educació inclusiva: la presència, la participació i el progrés de tot l'alumnat. Al mateix temps, han de respondre a les necessitats de la comunitat educativa i de l'entorn, convertint-se en espais amb capacitat de canvi, transformació permanent i millora contínua. Per posar en pràctica aquest tipus d'educació, no només suposa apostar per una millora en la qualitat educativa, sinó que també comporta un canvi de mentalitat i de cultura de centre.

4.2. Estratègia metodològica i organitzativa facilitadora de la inclusió educativa. Els Ambients d'Aprenentatge.

4.2.1. Aproximació conceptual: “ambient”.

Per entendre el significat del concepte Ambient d'Aprenentatge, abans és necessari analitzar i conèixer les conceptualitzacions del terme “ambient” a causa de les múltiples determinacions del mateix terme. Això ens permet realitzar una aproximació profunda del seu significat en educació.

Segons la Reial Acadèmia Espanyola¹ (2021) el terme ambient prové del llatí *ambiens*, *-ambientis*, d'*ambere* que vol dir “envoltar”. De forma més precisa, la RAE defineix el concepte ambient com:

1. Que envolta alguna cosa o algú com a element del seu entorn. Temperatura, so ambient.
2. Aire o atmosfera d'un lloc.
3. Conjunt de condicions o circumstàncies físiques, socials, econòmiques, etc., d'un lloc, una col·lectivitat o una època. Un ambient familiar molt agradable.
4. Animació o oportunitat de diversió que hi ha en un lloc. Hi havia molt ambient a la festa.
5. Grup o cercle social en què algú es desenvolupa o viu. Ambients intel·lectuals, populars, aristocràtics.
6. Disposició favorable o desfavorable d'un conjunt de persones cap a algú o alguna cosa. A l'oficina hi ha bon ambient.
7. Cadascuna de les parts amb característiques i funcions diferents en què es pot dividir una sala o un local. Un saló amb dos ambients.
8. Efecte de la perspectiva aèria que presta corporeïtat al pintat i fa veure les distàncies.
9. Habitació d'una casa.

Quant a les diferents definicions anteriors podem extreure les següents paraules: “envoltar”, “atmosfera”, “circumstàncies”, “oportunitat”, “cercle social” i “persones”, totes elles referides a un espai, és a dir, tot un conjunt d'elements situats dins un espai. Tot i que, per referir-nos a “ambient” hem d'anar més enllà del concepte espai, el qual es refereix a l'espai físic, compost per objectes com a elements que l'ocupen (Iglesias, 2008). Definir l'ambient com l'espai físic és una idea bàsica, la definició de la qual ha de transcendir, s'han d'incloure les diferents interaccions humanes que donen sentit al terme “ambient” (Duarte, 2003). El

---

¹ <https://dle.rae.es>

professor Enrico Battini (1982) citat en Iglesias (2008) no concep l'espai com un simple volum, aquest autor assenyala que "(...) és necessari entendre l'espai com un espai de vida, en el qual es succeeix i es desenvolupa: és un conjunt complet" (p. 51). El fet d'estar l'ésser humà en contacte amb medi, suposa realitzar accions pedagògiques de reflexió. Daniel Raichvarg (1994) citat en Duarte (2003), defineix l'ambient com un conjunt d'elements i persones interrelacionats entre si en un determinat espai físic. Igualment, Iglesias (2008) afegeix la idea que aquest conjunt d'elements, els quals s'interrelacionen entre si en un espai físic, és com si cobressin vida dins ell provocant sensacions que ens fan emocionar.

Per completar el concepte s'ha de considerar com una concepció dinàmica, es tracta d'un enfocament sistèmic i complex. El concepte ambient és pluridimensional, és constituït per diferents elements com allò físic, social, cultural, psicològic i pedagògic. En altres paraules, l'ambient comprèn tot allò que actua sobre ell. Aquest aclariment condueix a expressar que l'ambient "involucra tot allò que envolta l'home, el que el pot influenciar i pot ser influenciat per ell" (Morales, 1999, p.31).

L'evolució de la idea d'ambient s'ha estès a l'àmbit cultural i educatiu per referir-se a dinàmiques i processos determinats. L'ambient s'ha d'entendre des d'una realitat complexa i contextual des de la pluralitat de dimensions per poder pensar en un ambient educatiu (Duarte, 2003). Per poder definir l'ambient educatiu hem de fer referència a diversos estudis de les pràctiques en educació que han permès identificar sis concepcions sobre el terme "ambient" Lucié Suavé (1999), citat en Duarte (2003) exposa:

1. L'ambient com a **problema** amb l'objectiu de solucionar. Es tracta d'identificar problemes ambientals un cop l'alumne/a ja s'ha apropiat de coneixements relacionats amb la investigació, avaluació i accions ambientals.
2. L'ambient com a **recurs** amb l'objectiu d'administrar. Fa referència al patrimoni biològic col·lectiu, associat a la qualitat de vida. Per ser un recurs, l'ambient es degrada i s'esgota, per tant s'ha d'aprendre a administrar-lo atenent a una perspectiva de desenvolupament sostenible i de participació equitativa.
3. L'ambient com a **naturalesa** amb l'objectiu d'apreciar, respectar i preservar. Suposa el desenvolupament d'una alta sensibilitat cap a la naturalesa i el seu coneixement.
4. L'ambient com a **biosfera** amb l'objectiu de conviure junts per molt de temps. Suposa reflexionar en una educació global, que implica la comprensió de diferents sistemes

interrelacionats: físics, biològics, econòmics i polítics. També suposa l'interès per les distintes cultures i emfatitza el desenvolupament d'una comunitat global.

5. L'ambient com a *medi* de vida amb l'objectiu de conèixer i administrar. És l'ambient quotidià de cada un dels espais de l'home: escolar, familiar, laboral i oci. És l'ambient propi per desenvolupar el sentiment de pertinença.
6. L'ambient *comunitari* amb l'objectiu de participar. Fa referència a un mitjà de vida compartit, solidari i democràtic. (p. 3).

Així doncs, podem confirmar els múltiples significats que s'atorga a la concepció de l'ambient educatiu en l'àmbit pedagògic. A l'hora de parlar dels espais d'aula, Iglesias (2008) es refereix a dos termes com són: espai i ambient, els quals es troben relacionats entre si. La paraula "espai" fa referència a l'espai físic que engloba els objectes, els materials didàctics, el mobiliari i la decoració. Així com, la paraula "ambient" fa referència al conjunt de l'espai físic i les relacions que s'estableixen en aquest. Duarte (2003) diu que l'ambient a més de fer referència a un espai, també al·ludeix al temps en moviment "on els participants desenvolupen capacitats, competències, habilitats i valors" (Duarte, 2003, p.5). Es tracta d'un context que compregui condicions favorables per a l'aprenentatge (Duarte, 2003).

Fins ara hem vist les múltiples formes d'entendre l'ambient, no obstant això, ens és d'interès en el present treball definir el concepte d' Ambient d'Aprenentatge des de la seva complexitat. D'aquesta forma, altres autors defineixen el terme des d'una perspectiva més específica, el SEP (2011) citat en Irais (2014), es refereix a l'ambient d'aprenentatge com l'espai que permet desenvolupar la comunicació i les interaccions que fan possible l'aprenentatge, una interacció educativa que comprèn la comunicació, el temps, la interacció social i el currículum. Seguint la mateixa línia, Assamann (2002), citat per García (2016), fa èmfasi als Ambients d'Aprenentatge com espais on s'estableixen múltiples relacions i totes elles diferents. Però a més, afegeix la idea d'establir relacions a partir d'experiències significatives pel desenvolupament evolutiu de l'infant. Ospina (1999), citat per Duarte (2003), defineix l'ambient com una construcció del dia a dia, una reflexió periòdica, una idiosincràsia permanent que respongui a la diversitat i la riquesa que s'estableix en la relació amb la vida.

Autors importants i reconeguts en la història de l'educació com són Fröbel, Montessori i les germanes Agazzi, entenen l'ambient d'aprenentatge com el conjunt d'elements físics i sensorials (colors, sorolls, mobiliari, etc.) que conformen el lloc on l'estudiant duu a terme el seu aprenentatge, fent èmfasi al material didàctic com a instrument afavoridor de

l'aprenentatge. Montessori recau en la importància d'oferir un ambient ric en material canviant d'acord amb els interessos i necessitats dels infants amb l'objectiu de potenciar els sentits, fomentar l'autonomia i l'aprenentatge d'aquests. Dit d'una altra manera, un entorn dinàmic en relació amb el procés d'aprenentatge de l'alumnat. Així mateix, concep l'espai físic com un lloc que facilita les relacions socials i el desenvolupament dels sentits d'acord amb els diferents materials que tenen a l'abast (Irais, 2014).

En definitiva, l'ambient és un sistema dinàmic i amb vida conformat per uns elements físics, socials, culturals, psicològics i pedagògics, els quals es troben relacionats per afavorir i estimular l'aprenentatge. Aquest dinamisme fa referència al disseny dels propòsits educatius, la disposició i planificació segons les necessitats, que donin resposta i s'ajustin al procés d'aprenentatge de tot l'alumnat i al context on l'infant es desenvolupa.

L'ambient d'aprenentatge, com a element dinàmic i sistemàtic dels elements que la conformen, precisa fer referència per tal d'entendre millor el concepte, a les quatre dimensions que la caracteritzen.

4.2.2. Les dimensions dels ambients d'aprenentatge.

L'ambient des del punt de vista escolar s'estructura en quatre dimensions interrelacionades entre si:

La dimensió física

Està composta per l'espai físic més general com és el centre, les aules i els diferents espais que conformen el centre. També inclou les condicions estructurals i els objectes que formen part de l'espai; el mobiliari, els materials, la decoració, etc., i l'organització d'aquests elements; com es distribueix el mobiliari i el material dins l'espai.

Dimensió funcional

Aquesta dimensió abraça el mode d'utilització de l'espai, és a dir, els espais utilitzats de forma automàtica per part de l'alumne/a o d'acord amb les directrius del mestre o de la mestra. Segons la funcionalitat de l'espai, aquest pot assumir diferents funcions i acollir diferents

activitats d'aprenentatge complementàries depenent del moment. I finalment, dins el mateix espai podem parlar del tipus d'activitat que es realitza, donant lloc a diferents microespais.

La dimensió temporal

Aquesta dimensió fa referència a l'organització del temps i els moments en què els diferents espais s'utilitzaran. El temps de les activitats ha d'anar estretament lligat a l'espai d'aquestes. Per tant, el temps ha de ser coherent a l'espai i a la inversa. Aquesta dimensió també té en consideració el ritme o velocitat en què es desenvolupen les activitats, ja que condicionarà el clima de l'ambient (més calmat o més estressant).

La dimensió relacional

Fa referència als aspectes que configuren les relacions que s'estableixen en l'ambient de l'aula. Dins l'espai els alumnes poden accedir de diferents maneres, de forma lliure o més dirigida pel mestre o la mestra, a més, de configurar-se per les normes i com s'estableixen, si són imposades o consensuades entre tots. També inclou les diferents agrupacions, la participació del mestre en les diferents activitats i espais.

Taula núm. 1

Resum d'elaboració pròpia de les dimensions dels Ambients d'Aprenentatge extret de Iglesias (2008).

Dimensió física	Dimensió temporal
<ul style="list-style-type: none"> • Què trobem dins l'espai. • Com s'organitza: distribució de l'espai. 	<ul style="list-style-type: none"> • Quan s'utilitza. • Com s'utilitza.
Dimensió funcional	Dimensió relacional
<ul style="list-style-type: none"> • Per a què s'utilitza. • En quines condicions s'utilitza. 	<ul style="list-style-type: none"> • Qui es relaciona dins l'ambient. • En quines condicions s'estableixen les relacions.

Cal tenir en compte el model educatiu emmarcat per considerar la configuració de l'ambient d'aprenentatge, el qual condicionarà el disseny i la percepció amb la qual s'utilitza l'ambient.

L'ambient d'aprenentatge com a estratègia formativa s'ha de convertir en un factor atractiu i encoratjador de l'activitat. Tot això suposa prendre decisions respecte a l'organització de l'espai físic i de l'accés dels infants dins les aules i la construcció d'un projecte en quant els espais i els recursos disponibles (Iglesias, 2008).

4.2.3. El rol docent.

El docent dins els ambients d'aprenentatge deixa de ser l'única font d'informació, convertint-se en un subjecte actiu dins la comunitat d'aprenentatge (Duarte, 2003), com a acompanyant i afavoridor de l'autoconducció de l'aprenentatge dels alumnes (Catro, 2019). Aquest avança cap a experiències pedagògiques que reforcin l'afecte, la identificació i l'exploració de la quotidianitat i compartir amb els altres (García, 2016), a més de cercar formes per potenciar les habilitats i capacitats dels alumnes (Catro, 2019).

En aquesta línia, el mestre propicia un aprenentatge conduït a l'exploració, la invenció i la comprensió del món que els envolta, perquè doni lloc a què els alumnes es facin preguntes i despertin la seva curiositat (García, 2016). Segons Duarte (2003), ha de facilitar un ambient que doni lloc a la comunicació i la confluència entre les persones, ha de proporcionar materials i activitats estimulants que fomentin la curiositat, la creativitat i el diàleg. A més, d'acord amb el que exposa García (2016), el docent genera i proporciona material, actuacions i experiències obertes, flexibles i diversificades que permeten un apropament al món real. El mestre o la mestra ha de propiciar un entorn "(...) on es permet l'expressió lliure de les idees, interessos, necessitats i estats d'ànim de tots i sense excepció, en una relació ecològica amb la cultura i la societat en general" (Duarte, 2003, p. 8).

4.2.4. El rol de l'alumne.

L'alumne dins els ambients d'aprenentatge adquireix un paper actiu (Elboj, 2006). "Els nins i nines, deixen de ser simples receptors d'informació per passar a ser els protagonistes i els constructors del seu propi aprenentatge: investiguen, proven, assagen, modifiquen, construeixen, destrueixen, parlen, raonen, expliquen, inventen..." (Equip de mestres, 2017, p. 3). Duarte (2003), en aquest rol constructor, descriu que l'alumne ha d'assumir de forma progressiva la responsabilitat del seu procés d'aprenentatge. Milena (n. d.), afegeix que l'infant dins aquest context es transforma en un subjecte crític i transformador.

Milena (n.d.) enumera una sèrie de trets característics del paper que desenvolupa l'infant dins els Ambients d'Aprenentatge. Aquests són:

- Desenvolupa compromís amb si mateix i amb el procés d'aprenentatge.
- Estableix llaços de respecte i aprenentatge col·laboratiu entre integrants del grup.
- Adquireix capacitats i habilitats per a l'autoregulació en els processos convivencials.
- Fa propostes respecte als seus interessos i necessitats formatives i d'aprenentatge.
- Tendeix per una mirada crítica del seu entorn i de la societat que el projecta cap a la transformació d'aquesta.
- Té més capacitat projectiva per al seu rol dins de la societat. (p. 41).

5. Anàlisi del treball per Ambients d'Aprenentatge al CEIP Verge de Lluc

En els apartats anteriors hem descrit i definit la fonamentació teòrica de les bases que sustenten la metodologia del treball per Ambients d'Aprenentatge des de la inclusió, la qual ens hi permet conèixer els conceptes principals com són: els nous reptes educatius orientats cap a la inclusió, les actuacions que es duen a terme en aquest nou context, què és un Ambient d'Aprenentatge i quines són les característiques principals d'aquesta metodologia. D'aquesta manera, ens permet tenir una visió global d'accions i estratègies metodològiques i organitzatives que afavoreixen la inclusió educativa en un context de transformació, canvi i millora de la qualitat educativa. Així i tot, a continuació es fa una anàlisi més exhaustiva sobre com es treballa per Ambients d'Aprenentatge a través d'un cas real com és el del CEIP Verge de Lluc, amb la qual cosa ens ajuda a apropar-nos al funcionament d'aquesta metodologia mitjançant l'anàlisi d'una escola que l'ha implementat. Per a fer el recull d'informació s'han fet servir diversos instruments (descrits a la metodologia): entrevistes (vegeu Annex Núm. 4, transcripció entrevistes), qüestionaris, observació directa i revisió de documents. Tot i que, pel que fa als qüestionaris dirigits a la comunitat educativa, han respost concretament vuit membres: un mestre tutor de la comunitat de grans, la coordinadora de la comunitat de grans, la mestra d'Atenció a la Diversitat de la comunitat de mitjans, una mestra tutora de mitjans, una mestra de suport de mitjans i grans, una mestra de suport de petits i una mestra de mitjans i grans.

Primer de tot, cal contextualitzar l'escola per tal d'entendre millor l'experiència del centre en qüestió, ja que es tracta d'un centre amb unes característiques particulars i amb la qual cosa ens ajuda a entendre els diferents punts que desenvolupen el treball.

El CEIP Verge de Lluc² és una escola pública de Mallorca situada a la perifèria de la ciutat de Palma, més concretament, es tracta d'un barri del districte de Llevant. El barri es troba envoltat d'edificis de protecció oficial i en un context amb un alt índex d'exclusió social. Pel que fa a l'alumnat que forma part del centre, cal destacar que aproximadament un terç presenta necessitats educatives especials. Es caracteritza per tenir un alt percentatge d'immigració, amb aproximadament un 35% procedents de 18 països diferents. Així com, dels alumnes espanyols, amb un 66% aproximadament, el 14% són d'ètnia gitana i el 20% de procedència estrangera. La majoria dels alumnes provenen d'entorns desfavorits en situació de dificultats econòmiques, de vulnerabilitat social i de convivència i relació amb barreres idiomàtiques. Per tant, aquestes dades suposen un repte a atendre per part de l'escola, per tal d'integrar la diversitat i aconseguir un entorn enriquidor per a tothom. Es tracta d'un centre amb una alta mobilitat, i en conseqüència, duu implícit una inestabilitat en la plantilla pel que fa a l'alumnat. És més, la comunitat educativa està d'acord que aquesta metodologia és òptima i ideal per desenvolupar un context per a la resiliència de l'alumnat.

L'escola CEIP Verge de Lluc en els darrers anys va iniciar un canvi innovador que cerca l'aprenentatge i el benestar de la comunitat educativa, amb la qual cosa es plantegen aspectes com els agrupaments, els espais, el temps i la metodologia. En el següent apartat es descriu, a partir de la informació extreta d'entrevistes a l'equip directiu, el procés i les inquietuds que varen conduir-los a iniciar aquesta transformació orientada cap a nous reptes educatius de canvi.

5.1. Les passes cap a una transformació educativa innovadora

Segons les persones entrevistades de l'equip directiu ens descriuen les passes que van haver de realitzar i amb tot allò que es van topar en el camí fins a arribar on es troben avui dia. El CEIP Verge de Lluc és una escola que parteix de la base que mai han treballat amb llibres, fa uns catorze anys l'únic instrument semblant era un quadern de matemàtiques i d'ortografia que feien servir a primària. En aquell moment, a l'etapa d'educació infantil feien rotllanes i converses, en les quals els docents a partir de l'escolta identificaven els interessos dels

---

² <http://blogvergedelluc.blogspot.com>

infants. A més, en les dinàmiques d'aula els alumnes feien principalment investigació, com a petits projectes que propiciaven la manipulació i l'experimentació, i a més, se cercava molt jugar amb la sorpresa, per tal de fer hipòtesi i comprovacions.

Va ser en el curs 2012/13 amb un canvi de l'equip directiu i la inquietud per part dels mestres del cicle d'Educació Infantil, convençuts que aquests infants necessitaven una cosa diferent, quan es va iniciar aquest camí de canvi educatiu. La cerca d'una millora educativa era necessària per donar resposta a una educació de qualitat per tal de garantir el benestar de tota la comunitat educativa i afavorir la motivació per aprendre. D'aquesta forma, sorgeix la implicació d'oferir respostes ajustades a les necessitats educatives i trobar les eines afavoridores pel procés. En aquest procés inicial, algunes de les mestres d'Educació Infantil ja partien d'algunes idees donada l'experiència a altres escoles on havien treballat amb tallers i on els grups eren d'edats diferents. És més, una de les mestres havia visitat, anteriorment a la iniciativa, l'escola el Martinet el mateix any d'inauguració, situada a Barcelona. Les mestres d'infantil van comptar amb el suport de l'equip directiu, fins i tot, adoptaren una actitud de predisposició i d'interès per formar-se en el treball per ambients. De fet, varen cercar models i referents externs, com per exemple, van visitar l'escola el Martinet i el congrés d'Indians i els Encants, tots ubicats a Barcelona.

Les primeres intervencions van anar destinades principalment a la millora del clima socioemocional dels infants amb una mirada inclusiva i amb la introducció d'una nova línia metodològica com els Ambients d'Aprenentatge. El procés es va dur a terme de forma progressiva, fent ambients tres dies a la setmana: dimarts, dimecres i dijous. I els altres dies, seguien fent conversa, històries de vida, vivències, experiències i situacions creades dins l'escola.

Va ser en el curs 2014/15 quan ho van dur a terme a l'etapa d'Educació Primària, encara que només al primer curs. En l'any 2017, en veure que funcionava, van decidir dur-ho a terme al primer cicle, i progressivament al segon cicle de primària. Va ser en aquest mateix moment quan van mesclar els tres grups d'infantil, seguint el model dels Encants. Després de dos cursos, a primària també van mesclar els grups. La directora assenyala que en aquesta vida no anem per edats, que ens relacionem amb gent de diferents edats, a més de permetre respectar el nivell de cada alumne.

5.2. Visió del concepte Ambient d'Aprenentatge

Per tal de tenir més informació sobre com alguns membres que conformen la comunitat educativa entenen el concepte d'Ambient d'Aprenentatge, a través de la realització de les entrevistes (descriu a la metodologia), es pot extreure la visió que en tenen al respecte.

Defineixen els ambients d'aprenentatge com l'espai ideal perquè un infant aprengui i una manera d'entendre l'aprenentatge i l'educació, una metodologia en què l'infant és l'eix principal. Aquest es converteix en ambient quan dona resposta a les necessitats, els diferents ritmes i maneres d'aprendre. Es tracta d'espais que ofereixen diferents propostes i on alumnes amb diferents capacitats poden desenvolupar la seva activitat d'aprenentatge, i per tant, dona resposta a les necessitats de l'infant. A més, suposa treballar aspectes curriculars de forma més vivencial a diferència de l'escola tradicional. En aquests espais, una mestra de mitjans destaca que, trobem una diferenciació del tipus d'activitat: manipulativa, d'observació, d'investigació, d'experimentació, de construcció, etc. És a dir, l'infant aprèn a través del món que l'envolta manipulant i experimentant, sent conscient de l'aprenentatge que va adquirint.

Així mateix, una mestra afegeix a aquesta definició que els ambients d'aprenentatge consisteixen a oferir un espai còmode, segur, amable i inclusiu que permet a l'infant aprendre, descobrir, tenir veu, expressar-se i desenvolupar-se de forma integral. Es tracta d'un espai obert per aprendre i on caben multitud de propostes.

5.3. Organització

En referència a l'organització de centre, l'escola està conformada per tres comunitats: la comunitat de Petits formada per infants de 3 a 5 anys, la comunitat de Mitjans formada per infants de 1r a 3r i la comunitat dels grans formada per infants de 4t a 6è. Cada comunitat s'organitza en tres grups d'edats heterogènies amb infants dels tres cursos, per tal de dur a terme grups més reduïts i equilibrats. El treball per ambients fomenta dinàmiques de treball entre iguals i els grups d'edats heterogènies permet vivenciar situacions de cooperació on es comparteixen habilitats entre grans i petits.

5.3.1. Organització del dia a dia dels infants

El CEIP Verge de Lluc per plantejar la metodologia de treball de centre té en compte una sèrie d'eixos que organitzen en dia a dia de l'alumnat a l'escola pel que fa a l'organització

dels agrupaments, els espais, el temps i el currículum. En aquest sentit, per a cada un dels aspectes mencionats es consideren uns trets fonamentals a tenir en compte que van de la mà amb la línia metodològica del centre, aquests són: el clima socioemocional, la inclusió de tot l'alumnat i el moviment i inestabilitat de l'alumnat.

Cal fer especial referència al tret que respon com es duu a terme l'organització tenint en compte la inclusió de tot l'alumnat. Pel que fa als agrupaments, la inclusió es fa efectiva mitjançant l'organització de les tres comunitats d'aprenentatge ja comentades (petits, mitjans i grans), així com, construir grups heterogenis per edats i necessitats de l'alumnat. Pel que fa a l'espai, els mestres duen a terme documentació d'allò que fan els infants a l'escola. En referència al temps, els ambients responen als diferents ritmes i els plans de feina es duen a terme de forma personalitzada.

L'organització del dia a dia dels infants a l'escola es formula a partir dels eixos assenyalats anteriorment, contemplant les diferents necessitats i característiques de l'alumnat del centre.

A continuació es mostren els diferents moments que conforma el dia a dia de l'alumnat d'acord amb els diferents continguts educatius plantejats de forma que hi siguin present i es consideri: el clima socioemocional, la inclusió i el moviment i inestabilitat de l'alumnat.

Taula núm. 2

Organització horària del dia a dia de l'infant. Creada pels membres de l'equip docent del CEIP Verge de Lluc.

MOMENTS DEL DIA A DIA	CONTINGUTS EDUCATIUS
<p>ASSEMBLEA 9 - 9:30h</p>	<p>Moment de vida de grup. Donar temps per escoltar, parlar, expressar sentiments... Foment de la lectura: lectura individual, lectura compartida, per part de l'adult... Tria dels espais d'experiències.</p>
<p>ESPAIS D'APRENENTATGE 9:30h - 11h</p>	<p>Pla individualitzat de feina setmanal. Feina individualitzada, per parelles o en petit grup. Cada infant tria propostes de lliure elecció. Autoregulació de l'aprenentatge. Gestió del temps. Afiançament d'aprenentatges curriculars. Suposa responsabilitat, autonomia, treball cooperatiu... Carpeta d'aprenentatges. Dignificar i donar valor a la feina feta, presentació, estètica...</p>

<p style="text-align: center;">BERENAR</p> <p style="text-align: center;">ESPLAI</p> <p style="text-align: center;">RELAXACIÓ</p> <p style="text-align: center;">11-12h</p>	<p>Hàbits de salut, higiene i alimentació. Moments de convivència i de compartir. Aprenentatge cultural.</p> <p>Laboratori de gestió de conflictes. Jocs de cohesió de grup, de socialització... Importància de les normes i regles. Cobreix necessitats detectades del nostre alumnat: moviment, descàrrega, tranquil·litat...</p> <p>Control i coneixement del propi cos. Acceptació de les pròpies limitacions, pors...</p>
<p style="text-align: center;">PROJECTES I ESPAIS D'APRENENTATGE (Comunitat de Petits i Mitjans) (Comunitat de Grans) 12 - 13:30h</p>	<p>Pla individualitzat de feina setmanal. Feina individualitzada, per parelles o en petit grup. Cada infant tria propostes de lliure elecció. Autoregulació de l'aprenentatge. Gestió del temps. Afiançament d'aprenentatges curriculars. Suposa responsabilitat, autonomia, treball cooperatiu... Carpeta d'aprenentatges. Dignificar i donar valor a la feina feta, presentació, estètica...</p>
<p style="text-align: center;">RITUAL DE SORTIDA 13:45 - 14h</p>	<p>Moment de convivència, vida de grup... Moment d'expressió oral. Gestió de la carpeta d'aprenentatges. Moment per compartir amb els companys la feina feta al llarg del matí, els projectes desenvolupats... Facilita el diàleg alumne/família. Prendre consciència dels aprenentatges.</p>

Tal com es pot veure en la taula núm. 2, l'organització diària (vegeu Annex núm. 5, exemple d'horari comunitat de grans) compta amb franges horàries àmplies per tal d'afavorir la continuïtat i aprofundir en els aprenentatges dels alumnes. A més, per tal de considerar la part socioemocional, els moments de vida del grup, l'horari compta amb moments de trobada del grup juntament amb el tutor/a: assemblea, berenar, relaxació i ritual de sortida. El dia comença amb un moment de rebuda de forma relaxada amb el mestre el qual els acompanya a l'assemblea grupal. Els moments de vida del grup dels quals hem parlat esdevenen imprescindibles, en aquests es comparteixen vivències i converses que afavoreixen a la formació de la identitat personal i grupal. El moment d'assemblea els infants comparteixen experiències, aprenentatges, inquietuds, curiositats, opinions, preguntes, propostes, etc., de forma empàtica i mitjançant una escola respectuosa i una comunicació assertiva. Després del pati es dona lloc al moment de relaxació d'una durada de trenta minuts aproximadament, és

important per ser conscients del moment i connectar amb el cos, a més, es pretén proporcionar eines d'autocontrol i autoregulació emocional.

A la taula núm. 2, també es poden observar dues franges horàries les quals fan referència al moment de l'espai d'aprenentatge, moment en el qual principalment duen a terme les propostes plantejades. Al següent apartat s'explica de forma més profunda què es duu a terme dins aquesta franja, per entendre millor un aspecte clau com són els espais dins els ambients.

5.3.2. Organització dels espais d'aprenentatge

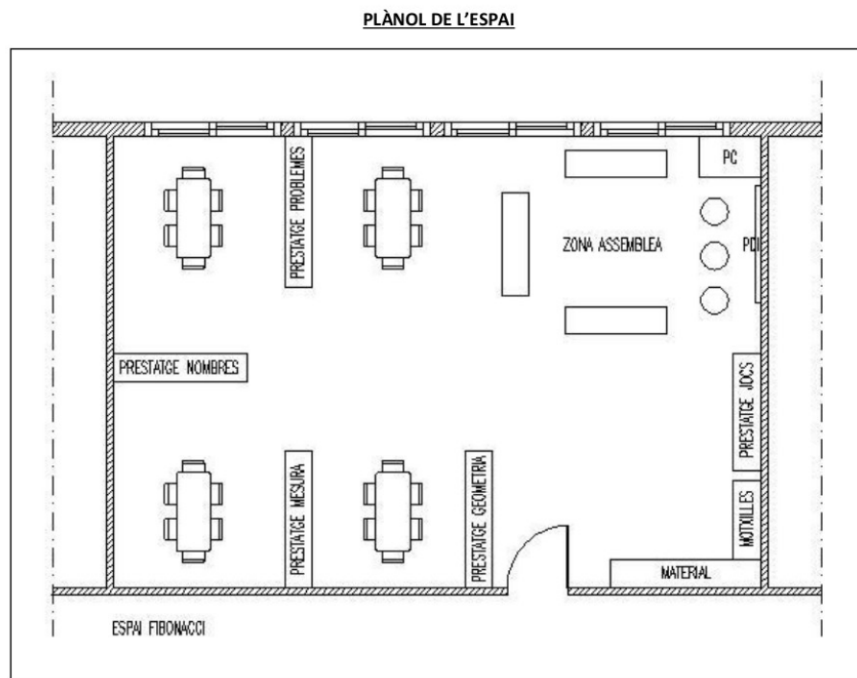
Els espais d'aprenentatge, que és així com els anomenen a l'escola i seria equivalent al significat d'Ambient d'Aprenentatge, es troba organitzat en microespais on l'alumne té a l'abast una sèrie de propostes i materials diferents per desenvolupar el seu procés d'aprenentatge.

Els alumnes dins els ambients els trien lliurement segons les propostes a les quals volen anar al llarg del matí. Pel que fa a l'assignació i rotació d'aquests, els diferents grups hi passen com a mínim una vegada a la setmana. Els espais tenen flexibilitat pel que fa a la metodologia, permeten donar cabuda a altres mètodes com són petits projectes d'investigació. També, es pot fer feina de forma interdisciplinària i transversal atès que es poden dur a terme propostes en concret d'un espai i tenir continuïtat a altres espais. A més, es treballa l'entorn proper a través de sortides de barri que es donen setmanalment o cada quinze dies.

L'escola es troba organitzada per espais o ambients d'aprenentatge els quals es relacionen amb una àrea temàtica i curricular. Es tracta d'espais constructius d'aprenentatge, estimuladors i d'intercanvi, on l'infant i l'adult es relacionen. Els espais es troben organitzats per microespais on es treballen aspectes específics, en els quals se'ls ofereixen propostes, materials i recursos diferents per a l'acció. A cada un dels espais correspon una programació en la qual descriuen els objectius específics, el disseny de l'espai, els materials, els continguts, els estàndards d'aprenentatge i els instruments d'avaluació.

Concretament, gràcies al procés d'observació es pot evidenciar la seqüenciació del moment d'espai d'aprenentatge. Primerament, fent referència a la primera franja de feina, després de l'assemblea inicial (a les 9.30h) s'inicia el primer moment d'espai d'aprenentatge en què l'alumne, en el darrer moment d'assemblea, mitjançant el full de proposta i juntament amb el docent com a guia, decideix a quin microespai vol treballar segons les seves preferències i

interessos del moment i sense cap mena de pressió, tria de forma lliure. Un cop ja saben tots els alumnes a on s'han de situar, comencen amb les propostes de forma autònoma amb ajuda de les instruccions i materials dels quals disposen, a més, el mestre acompanya en tot moment a l'infant.

Imatge núm. 1. Exemple de la distribució i organització de l'espai d'aprenentatge.

Pel que fa a l'organització dels espais d'aprenentatge envers la influència sobre l'aprenentatge, totes les persones entrevistades estan d'acord que aquesta influeix significativament de forma positiva. L'organització dels ambients d'aprenentatge és flexible i funcional, és a dir, la disposició permet establir moments en un espai per ajuntar-se tots i aquell mateix espai també s'utilitza com a microespai. Per tant, aquesta metodologia permet dissenyar l'espai de diferents maneres, i a més, facilita el treball entre iguals i l'intercanvi entre companys. Fins i tot, l'organització influeix en la generació de conflictes en major o menor mesura. És a dir, un espai sobrecarregat i sobreestimat genera més possibilitat de conflicte. En canvi, un espai que permet el moviment, que l'infant pugui expressar i que pugui ser autònom, afavoreix un clima més positiu. Els espais han de ser atractius (tenir cura per la dimensió estètica, la presentació de les propostes, un espai net visualment, etc.), harmònics i presentar material accessible amb propostes ajustades als seus interessos, amb instruccions visuals, clares i senzilles. D'aquesta forma, l'aprenentatge depèn en gran manera

de com disposem l'aula i com mostrem les propostes, de forma que desperti la curiositat, es crei conflicte cognitiu i sorgeixin temes que d'una altra forma no apareixen.

A continuació es mostren unes imatges per poder evidenciar visualment els espais d'aprenentatge:

Imatge núm. 2. Fotografia espai Anning. Font: elaboració pròpia.

Els espais de l'etapa d'Educació Primària, i per tant, de la comunitat de mitjans i grans són els següents:

Taula núm. 3

Taula adaptada sobre els diferents espais que conformen els ambients. Font original creada pels membres de l'equip docent del CEIP Verge de Lluc.

COMUNITAT MITJANS	COMUNITAT GRANS
Espai Sagrera	Espai Dekker
Sagrera, un espai de construcció que ens permet identificar el món que ens envolta, dissenyant, construint, destruint i tornant a començar. Tot seguint	Dekker és un espai multidisciplinar. Treballem molts àmbits arrel d'una proposta, "agència de viatges". L'alumne decideix un destí i amb ajut de llibres i

un cicle de prova error que guia el propi procés d'aprenentatge.	ordinador va ampliant tota la informació d'aquell lloc seleccionat. Així es treballen multituds d'àrees, història, geografia, literatura, matemàtiques... en són un exemple.
Espai Anning	Espai Galileu
Anning és un espai on indaguem en les Ciències Naturals i Socials a través de la manipulació i l'experimentació. De manera que l'infant viu el seu propi procés d'aprenentatge a partir de les seves pròpies experiències.	Galileu és un espai d'investigació on hem treballat les ciències naturals i part de les ciències socials a través de diferents propostes sobre: animals, plantes, cos humà, l'univers i roques i minerals.
Espai Germain	Espai Fibonacci
Germain és un espai d'aprenentatge en el qual ens relacionam amb el raonament, la lògica, els nombres, el càlcul i la mesura. Primer hi entram en contacte tocant i manipulant per més tard deixar quasi tota la feina al nostre cap.	Reconèixer les matemàtiques en la vida quotidiana. Que l'infant pugui aprendre conceptes i processos matemàtics de forma vivencial i instrumental, utilitzant materials manipulatius.
Espai Shelley	Espai Anne Frank
A l'espai Shelley desenvolupam la competència lingüística de forma que els alumnes vivencien l'aprenentatge de la llengua com una eina que els permet expressar sentiments, opinions i necessitats en qualsevol àmbit i context: escoltar, parlar, llegir i escriure.	A Anne Frank desenvolupem la comunicació lingüística per tal de facilitar als infants les estratègies, capacitats i habilitats per desenvolupar-se com a persones dins el seu entorn social I comunicar-se, integrant la vivència de la cultura i la identitat social i personal dins la realitat del segle XXI.
Espai English	Espai English
A l'espai d'english els infants treballen activitats lúdiques i significatives per adquirir el coneixement d'una llengua estrangera.	“A l'espai d'english hem treballat la lectura (library), l'escolta (listening a song), la conversa (fruit shop and conversations every day) i l'escriptura (writing)”.
Espai Khalo	Espai Khalo
L'espai Kahlo és un lloc on es pretén donar a conèixer als infants les diferents dimensions de l'art. A través de distints materials, artistes del món i les seves tècniques per desenvolupar la seva pròpia creativitat.	L'espai Kahlo és un lloc on es pretén donar a conèixer als infants les diferents dimensions de l'art. A través de distints materials, artistes del món i les seves tècniques per desenvolupar la seva pròpia creativitat.
Espai Pau Casals	Espai Pau Casals
A aquest espai es pretén desenvolupar i ampliar les capacitats vinculades amb la percepció, el cant, la utilització d'objectes sonors i d'instruments, el moviment corporal i la creació a partir de l'escolta activa, l'exploració, la manipulació i el joc amb els	A aquest espai es pretén desenvolupar i ampliar les capacitats vinculades amb la percepció, el cant, la utilització d'objectes sonors i d'instruments, el moviment corporal i la creació a partir de l'escolta activa, l'exploració, la manipulació i el joc amb els

sons i amb la música. A la comunitat de Mitjans abans d'obrir els microespais cantam i ballam en gran grup.	sons i amb la música.
Espai Coubertein	Espai Coubertein
Treballem de forma integrada el coneixement del propi cos, l'estructuració espai-temporal i la cura de la salut. Les relacions humanes es regulen a partir del joc: solidaritat i respecte.	Treballem de forma integrada el coneixement del propi cos, l'estructuració espai-temporal i la cura de la salut. Les relacions humanes es regulen a partir del joc: solidaritat i respecte.

Com es pot observar a la taula núm. 3, a cadascun dels espais de les dues comunitats (mitjans i grans) se'ls assigna un nom en concret amb relació a un personatge important de la temàtica que es desenvolupa a cada un d'ells. Per exemple, a l'espai on es treballen les matemàtiques, rep el nom de Fibonacci, el promotor i difusor del sistema de numeració indi-aràbic vigent en l'actualitat i per la coneguda successió de Fibonacci.

A continuació es mostra un exemple l'organització de la comunitat de grans de les franges d'espais.

Taula núm. 4

Taula d'elaboració pròpia sobre un exemple d'organització horària dels espais de la comunitat de grans.

1 ^a FRANJA	PAU CASALS (MÚSICA)	GALILEU (NATURALS)	DEKKER (SOCIALS/ GEOGRAFIA)	ANNA FRANK (LLENGUA)	FIBONACCI (MATES)
		 UNA SETMANA INTERIOR/UN A SETMANA EXTERIOR 			
2 ^a FRANJA	COUBERTIN (EF) (EXTERIOR)	KAHLO (ART)	SORTIDA DE BARRI (EXTERIOR) relacionat amb Galileu i Dekker	ANGLÈS	PARC Activitats de llengua i matemàtiques (EXTERIOR)

5.4. El rol docent en els ambients d'aprenentatge

L'adult dins els Ambients d'Aprenentatge adopta diferents rols, tots i cadascun d'ells importants en el procés d'aprenentatge de l'infant. El mestre esdevé principalment un guia i acompanyant en l'aprenentatge, no adopta un rol de direcció, sinó que més bé s'encarrega de motivar i sorprendre els infants mitjançant una mirada d'infant capaç. Dit d'una altra manera, tal com comenta una mestra entrevistada "els mestres també hem de ser com una mica fades màgiques, sorprenents de sa vida i fer que ells també se sorprenguin", per tant, el mestre ha de transmetre entusiasme per aprendre. I no només això, sinó que, no només l'alumne aprèn del mestre, sinó que el mestre també aprèn de l'alumne, de manera que, no es tracta d'una transmissió unidireccional, més aviat diem que "aprenem dels altres i amb els altres".

En aquest paper d'acompanyant també és important escoltar els infants, posar-se en la seva pell sense jutjar i transmetre un model de valors ètics des de l'actitud que té davant la vida fins al vocabulari i llenguatge utilitzat per a comunicar-se. I no només això, sinó que aquesta escolta també implica presència del docent. És a dir, aquesta actitud de presència és important, ja que a cops no ha de fer res més que oferir, ha de poder estar accessible als infants i el pensament del mestre ha d'estar en cos i ànima dins l'aula, a disposició dels alumnes. És més, el mestre acompanyant ho duu a terme tan emocionalment (motivar, relació de confiança i seguretat, establir un bon vincle, crear un clima positiu, etc.) com pel que fa a l'aprenentatge.

El mestre o la mestra dins els espais és l'encarregat de muntar els microespais amb les diferents propostes i materials que prepara mitjançant propostes interessants i creatives. Tot i això, no és suficient muntar l'espai sinó que es tracta de detectar les diferents necessitats sorgides, les evolucions i ser flexible per donar resposta a tot allò que l'infant necessita i allò que sorgeix en la dinàmica del moment, i per això és important que el mestre adquireixi els recursos suficients i tenguí una bona capacitat d'improvisació. A partir d'aquí, el mestre fomenta la curiositat mitjançant la sorpresa i fa bones preguntes, fomenta la reflexió i afavoreix i potencia el pensament crític i democràtic. De la mateixa manera, ha de ser capaç de despertar emocions, perquè tot allò que s'aprèn amb emoció o que desperta sentiments és més vivencials i significatiu per a l'instant, amb la qual cosa és més difícil d'oblidar.

Pel que fa a l'actitud del docent, aquest ha de tenir una mirada d'infant capaç, amb una acceptació de l'error com un component necessari per aprendre i per ser. Així mateix, ha de mostrar una actitud activa de millora permanent, de forma flexible i oberta.

En conjunt, podem dir que el mestre adquireix diferents rols dins els ambients d'aprenentatge, aquest presenta les propostes, provoca situacions, acompanya en l'aprenentatge, i sobretot, observa les dinàmiques que sorgeixen, com afronten els aprenentatges i quins són els interessos dels alumnes. El mestre a través de l'observació pot organitzar les propostes, les quals són més enriquidores si parteixen dels interessos fruit de l'observació dels alumnes que no si les proposa el docent.

5.4.1. El suport educatiu dins els espais

El rol del suport educatiu de l'escola es pot incloure en el rol docent, ja que aquest dins els ambients esdevé un mestre més, tots estan preparats per fer un ambient. Es proporciona un suport ampli i contextualitzat dins l'escola, un suport per a tot el centre i per a qualsevol alumne que ho necessiti, independentment tenir un diagnòstic. Podem dir que segons totes les persones entrevistades, estan d'acord que el mestre de suport esdevé imprescindible dins el centre, com més mestres millor per a poder atendre la diversitat de l'ambient. La figura del suport s'entén a més, no com un subjecte independent, sinó que es descriu com ser mestres que col·laboren junts, una col·laboració que permet ajudar els alumnes en el seu procés d'aprenentatge.

Per tant, es pot observar que se li dóna gran importància a l'equip de suport. Aquesta significació recau en la importància de la docència compartida, de poder donar una resposta adequada a les necessitats de tots els infant i poder atendre no només els aspectes curriculars sinó la part més emocional. Per tant, el mestre de suport és igual d'important que la resta del claustre i la comunitat educativa, el treball per ambients fomenta el treball com a grup i la cohesió de grup, d'aquesta forma dins els ambients es necessita acompanyament i observadors, tots imprescindibles en el procés que ajuda als infants a assolir i gaudir del seu aprenentatge.

5.5. El rol de l'alumne en els ambients d'aprenentatge

En els ambients d'aprenentatge l'alumne és el protagonista del seu propi aprenentatge, és qui marca el camí a seguir, decideix allà on vol anar i de quina manera hi vol anar. En aquest sentit, dins els ambients la finalitat no és estudiar i aprovar, sinó que l'alumne gaudeix d'estar a dins l'escola i es converteix en un entorn que fomenta obtenir el màxim experiències enriquidores possibles. Podem dir doncs, que l'alumne dins els ambients d'aprenentatge esdevé un vividor actiu d'experiències, on participa i se'l respecta.

En els ambients d'aprenentatge l'alumne aprèn des del benestar, és una condició essencial per aprendre. Els alumnes són reconeguts des de la positivitat. El docent parla des de la calma i utilitzen paraules positives. A més, se centra la mirada en les capacitats i es reconeixen les competències dels alumnes: valorar allò que fan bé i parlar de fortaleces. L'alumne és vist com a infant capaç. Els infants neixen amb una estructura biològica interna enfocada a l'èxit. Aleshores, s'han de respectar les etapes evolutives dels infants.

En els ambients d'aprenentatge l'alumne es pot moure i expressar lliurement, és un subjecte actiu i encoratjat. L'alumne és escoltat i els espais permeten donar resposta a les seves necessitats. El fet que l'alumne pugui triar la seva activitat segons les preferències, gustos i interessos, fomenta l'autonomia i la confiança. Així com, assumeix responsabilitzar-se del seu procés d'aprenentatge i autoregular-se, afavorint i fomentant l'autoestima de l'infant.

Els alumnes davant les diferents propostes plantejades pel docent fruit dels interessos i necessitats dels infants, reaccionen d'una forma positiva. Tot i que, és important que es tinguin en compte en tot moment les preferències dels infants per respondre adequadament i treure'n profit. En conseqüència, la reacció dels alumnes dependrà de si la proposta és creativa, evoca sorpresa, es presenta amb emoció, com un repte, és significativa i funcional, és oberta o tancada, individual o en grup gran. Tot i això, els alumnes donen la seva opinió sobre les diferents alternatives d'activitats. Per tant, depèn de com es presentin les propostes, els alumnes reaccionen d'una forma o una altra, però si aquestes són atractives i es veuen capaços de fer-les, els alumnes s'engresquen i les propostes són ben rebudes.

5.6. Les famílies

En referència al paper que desenvolupen les famílies en els ambients d'aprenentatge, no s'ha pogut recollir gaire informació actual d'aquest pel fet que enguany, donada la situació de la

pandèmia a causa de la Covid-19, ha dificultat la trobada escola-famílies, i en conseqüència, s'ha presenciat una manca de presència i participació de les famílies dins el centre i no mostra la realitat tal com és.

Tot i que l'escola avui dia no té una relació molt sistemàtica amb les famílies, anteriorment a la Covid-19 els membres de l'escola exposen que se li donava importància a la seva participació. És més, altres anys convidaven els familiars dins l'escola participant en la dinàmica dels espais com pot ser en les propostes o per compartir temps amb els seus fills i les seves filles durant la jornada escolar, sobretot a la comunitat de petits. Aquests compten amb un llibre de famílies creat a partir de les fotografies que realitza la mestra tutora durant aquest dia, en el qual les famílies poden escriure un comentari. Pel que fa a la comunitat de mitjans i grans, es tenia la intenció, durant el tercer trimestre de l'any anterior, convidar les famílies a l'escola per passar un matí amb el seu fill o la seva filla. De forma que les famílies tenen l'oportunitat d'estar a l'escola amb els infants, conviure amb altres nins i nines i veure com funciona la dinàmica del grup. Tot i això, no es va poder dur a terme a causa del confinament.

Altres activitats que es duïen a terme abans de la pandèmia és el Cafè Tertúlia, una trobada que es feia cada quinze dies els dimecres a les nou del matí, després de deixar els infants. El punt de reunió era la cuina, a on assistien agents de serveis socials, de Càritas, el policia-tutor, un representant de l'escola i les famílies. En aquesta reunió, anaven sorgint i triant temes a tractar. Per exemple, amb la psicòloga de Càritas van tenir l'oportunitat de parlar de les emocions; amb el policia-tutor, temes com el ciberassetjament i l'ús de les xarxes socials; altres membres parlaven sobre com aprofitar el temps amb els fills i les filles (temps de qualitat), entre d'altres.

Avui dia, tot i la situació actual, a la comunitat dels petits s'ha donat continuïtat a l'establiment de ponts amb les famílies amb alternatives telemàtiques, de forma que han traslladat les experiències viscudes a l'escola mitjançant la documentació a través del xat d'una xarxa social.

Tot i donar importància a la participació de les famílies dins els Ambients d'Aprenentatge, els participants enquestats consideren que aquesta trobada escola-famílies podria ser major i que es troba en procés de millora. Sobretot, la majoria apunta que hauria de ser molt major pel que fa als infants de l'etapa de primària.

5.7. Implicacions per a la inclusió educativa en el treball per ambients

Aquest apartat pretén respondre a un de l'objectiu plantejats com és: Analitzar si la metodologia del treball per Ambients d'Aprenentatge afavoreix la inclusió educativa.

A la pregunta si consideren que la metodologia dels Ambients d'Aprenentatge afavoreix la inclusió, tots els participants estan d'acord que es tracta d'una estratègia que permet treballar partint de les necessitats i interessos dels infants sense cap classe de distinció. També apunten a la idea que facilita poder adaptar-se als diferents nivells dels infants, a més, permet que cada alumne avanci d'acord amb el seu propi ritme d'aprenentatge.

Per tant, podem dir que tots estan d'acord que els ambients d'aprenentatge afavoreix la inclusió de tot l'alumnat en el moment en què es dona resposta als interessos i necessitats de l'infant i es respecten els diferents ritmes i nivells d'aprenentatge.

Pel que fa als aspectes metodològics i organitzatius a l'hora de fer efectiva la inclusió en el treball per ambients d'aprenentatge la majoria apunten la mateixa metodologia com un aspecte rellevant afavoridor. Una metodologia que segons una tutora de mitjans permet respondre als seus interessos tenint en compte les diferents necessitats a l'hora de plantejar les propostes. A més, cinc de les vuit persones enquestades destaquen com a aspecte important, la diversitat de les propostes; aquesta diversificació permet una major motivació i si a més aquestes són visuals, els infants s'engresquen més en la feina. Aquesta diversitat de propostes, segons una mestra de mitjans i grans, comprèn un ampli ventall de coneixement, el qual pot arribar a més infants. Així com, una mestra de suport de les dues comunitats de primària exposa que a més de propostes diverses, aquestes han de poder adaptar-se a les diferents capacitats i necessitats sorgides dins l'aula.

En les respostes dels enquestats, quatre de vuit participants destaquen els agrupaments heterogenis com un aspecte efectiu i inclusiu en aquesta metodologia. De fet, una mestra de les dues comunitats assegura "per a mi són la primera pedra de la inclusió" i una mestra de suport afegeix "Ajuda molt a entendre aquesta inclusió". Aquests agrupaments fan referència a la formació de grups d'edats diverses. Davant aquesta diversitat el 87,5% dels enquestats

pensa que s'aprofita com un recurs per a l'aprenentatge a diferència del 12,5% que pensa que aquesta diversitat que empra dins l'aula no s'aprofita. La diversitat s'ha d'assumir com una realitat enriquidora a aprofitar dins l'aula, el mestre o la mestra ha de ser capaç de percebre la diversitat des de la positivitat i com una realitat social que es pot aprofitar.

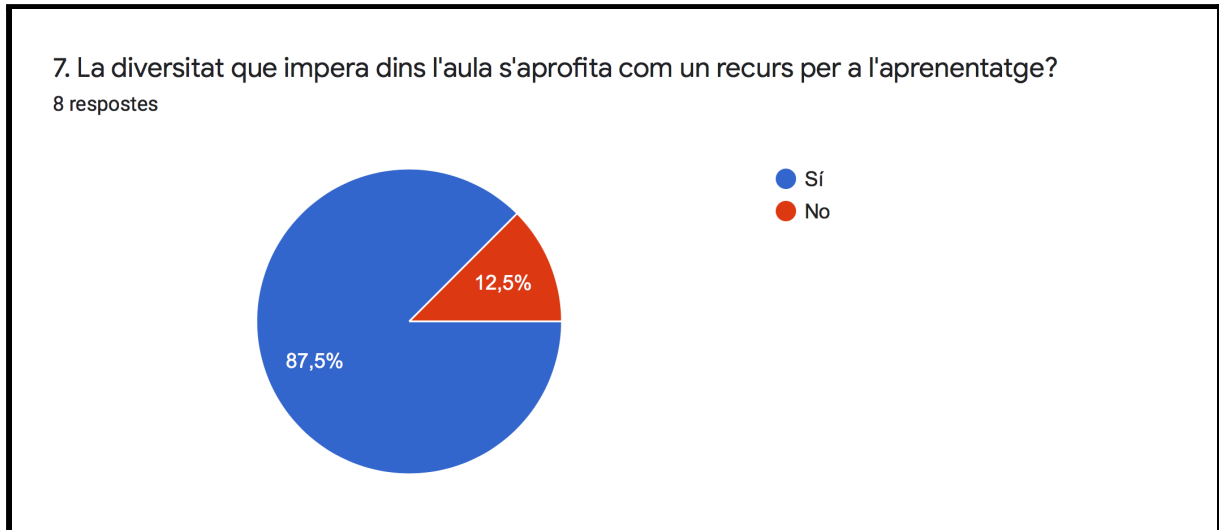

Figura núm. 1. Aprofitament de la diversitat com a recurs per a l'aprenentatge.

5.8. Beneficis de treballar per Ambients d'Aprenentatge

Els Ambients d'Aprenentatge, segons la informació recollida dels diferents participants, presenten una multitud de beneficis pel que fa a l'aprenentatge i el desenvolupament de l'alumne dins els espais.

D'entrada, els Ambients d'Aprenentatge beneficien en el moment que el mestre té l'oportunitat de poder acompanyar l'infant en el seu procés d'aprenentatge. A més, es parteix de la base que l'alumne és capaç de fer, es mostra com un subjecte actiu i participatiu dins els espais, on el mestre no és l'únic transmissor d'informació, sinó que l'alumne construeix el seu aprenentatge, té veu i és escoltat. A més, permet que l'infant crei, pensi, investigui i s'equivoqui, dins un espai que es pot moure i situar amb llibertat. D'aquesta forma condueix a que l'alumne es responsabilitzi del seu aprenentatge fomentant l'autoestima i la confiança de què pot aprendre sobre les diferents propostes, les quals s'han de pensar i presentar amb qualitat i eficàcia, sent significatives i funcionals per a la vida. Per a la vida vol dir que són propostes multifuncionals on es presenten diferents llenguatges, diferents maneres d'expressió, múltiples formes d'execució i diverses maneres d'accedir a la informació. Però,

també propicia un major grau de motivació per aprendre, perquè els infants poden trobar la seva activitat segons les preferències i gustos del moment.

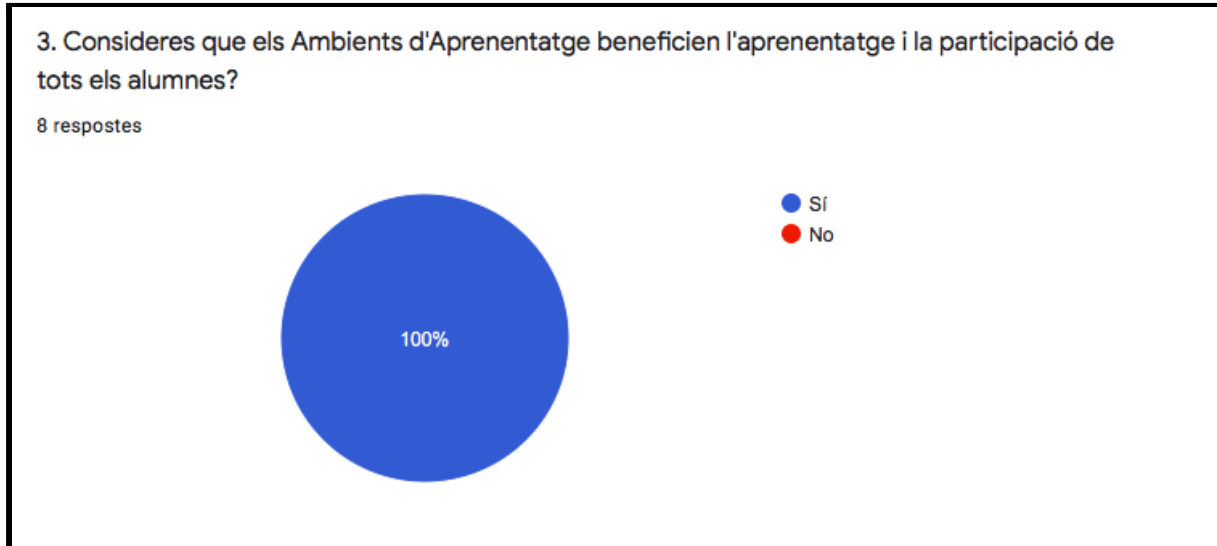

Figura núm. 2. Benefici dels Ambients d'Aprenentatge en quant a la participació i l'aprenentatge de l'alumnat.

De forma més específica, com es veu en la imatge presentada anteriorment, es demana als enquestats si consideren que els ambients d'aprenentatge beneficien quant a l'aprenentatge i la participació dels alumnes. Davant aquesta qüestió s'obté que el total dels enquestats consideren que els treball per Ambients d'Aprenentatge beneficien l'aprenentatge i la participació de tots els alumnes. La mestra d'atenció a la diversitat exposa que els ambients ofereixen a cada alumne allò que necessita o el motiva, a més, que permeten incloure altres estratègies metodològiques a causa de la flexibilitat i obertura de les propostes. Una mestra de suport de les dues comunitats educatives diu que la metodologia pot ser més o menys inclusiva depenent de com s'apliqui, s'ha de tenir en compte els diferents nivells i els suports adients que cal. Així com una mestra de suport de petits destaca que beneficia en el moment que cada infant duu a terme la seva pròpia trajectòria i no una general per a tothom.

A continuació es mostra un recull sintetitzat dels beneficis de treballar per ambients pel que fa a l'infant, segons les persones entrevistades:

Taula núm. 5

Taula d'elaboració pròpia dels beneficis de treballar per Ambients d'Aprenentatge.

- Permet tenir més llibertat d'expressió i de moviment.
- Poden decidir i tenen veu dins els espais.
- Poden proposar què volen fer, es treballa donant resposta als seus interessos.
- Espai més dinàmic i flexible.
- Més interactiu i proper.
- Fomenta la creativitat
- Treball interdisciplinari i cooperatiu.
- Fomenta un aprenentatge significatiu.
- Més motivació per aprendre.
- Fomenta l'autonomia i sensibilitat per a aconseguir objectius
- Fomenta un bon clima d'aula.
- Permet donar resposta immediata a les necessitats i interessos dels alumnes, així com, a les característiques.
- Percepció d'un infant capaç, treballa en funció de les seves capacitats.
- Permet atendre les emocions.
- Fomenta les relacions socials.
- Permet atendre estils i ritmes d'aprenentatge diferents. Tots els alumnes poden trobar la seva activitat i al seu ritme.
- Fomenta l'autoavaluació, i per tant, saber autoregular-se.
- Permet la presència, la participació i el progrés de l'alumnat.

En referència als avantatges de treballar per ambients en enfront d'altres metodologies amb un enfocament més tradicional, principalment es destaca el fet de tenir en compte les necessitats dels infants, que siguin els mateixos alumnes de forma natural qui trien què volen fer, i sobretot, permet un aprenentatge més vivencial en el moment en què s'aprèn segons els interessos, donant lloc a una personalització i globalització de l'aprenentatge. A més que permet potenciar els processos i no pas fraccionar els aprenentatges.

Aquesta metodologia innovadora permet fer feina més a gust, en efecte, significa estar relaxat i, en conseqüència, aprendre millor. És una manera de fer no només gratificant per l'alumne, sinó que el mestre es pot incloure més fàcilment dins la dinàmica de feina i treballar de forma més propera, a diferència d'una aula tradicional on el mestre se situa al davant i els alumnes en fila de cadires i taules, cosa que resulta unidireccional i no fomenta el treball en equip, la cooperació i altres tipus de dinàmiques que impliquen interacció. En canvi, dins els ambients es creen altres tipus de dinàmiques que afavoreixen l'ajuda mútua.

Tot i la gran quantitat de beneficis que té treballar per ambients, cal tenir en compte que suposa certes dificultats. A cops és difícil arribar a conèixer els interessos dels infants o que les propostes siguin prou obertes i flexibles perquè tothom hi pugui participar. D'aquesta forma, comporta dedicar molt de temps i esforç, que es tracti d'una visió coherent i un treball organitzat.

5.9. L'avaluació en els ambients d'aprenentatge

L'avaluació en el treball per ambients s'entén com una tasca contínua i global, ha de servir com eina de regulació del procés d'aprenentatge dels alumnes, de la mateixa pràctica docent, així com del conjunt que conforma els ambients d'aprenentatge. És important considerar que no s'avalua amb un objectiu quantificador el qual se centra en el resultat, sinó que es troba orientada a regular les dificultats i els errors que apareixen durant l'aprenentatge, així com avaluar l'actuació docent per donar resposta a les necessitats de l'alumne. A més, l'avaluació de l'infant és vista des de la positivitat, partint de les seves capacitats i no de les mancances, ajustant un aprenentatge més personalitzat.

L'avaluació com ja s'ha dit anteriorment, no ha d'anar orientada únicament a l'infant sinó que a més, s'ha d'avaluar el mateix docent i l'ambient d'aprenentatge, aquest darrer inclou les propostes, l'organització d'aula, els materials, els recursos, etc. En funció de l'avaluació realitzada de tots aquests elements permet la modificació de l'ambient per a la seva millora. Per dur a terme l'avaluació es requereixen uns instruments que ajuden a realitzar-la. Si parlem més concretament de l'etapa de primària, podem observar diferències en l'avaluació dins el CEIP Verge de Lluc.

En aquest procés d'avaluació el mestre compta amb una rúbrica per a la reflexió i autoavaluació del treball en els espais d'aprenentatge pel que fa a la seva dinàmica i a l'organització de les propostes. A més, es duu a terme un registre mitjançant rúbriques d'observació del dia a dia de l'infant, en forma de registre de dades observades a través de l'observació directa i sistemàtica. Sobretot, s'entén l'avaluació a partir de l'enfocament i el punt de partida que l'infant ha de ser conscient que està aprenent, com i per què.

Tant a la comunitat dels mitjans com a la comunitat dels grans cada infant compta, per a l'autoregulació de l'aprenentatge, amb un pla de feina (vegeu Annex núm. 6, exemple pla de feina Fibonacci) amb les diferents propostes que té a disposició, amb la qual cosa, serveix per

dur un control sobre les propostes que l'alumne ha anat fent, així com permet a l'alumne organitzar-se i regular el seu aprenentatge. A més d'això, cada alumne compta amb un quadern de vida, del seu dia a l'escola, a través del qual pot expressar, després de cada franja d'espai, tot allò que ha après, les seves inquietuds i curiositats, les dificultats, com se sent, etc.

En la comunitat dels mitjans destaquen la importància de part actitudinal i sempre des del punt de vista d'allò que es pot millorar. En la comunitat dels mitjans es pot observar que es treballa de forma més evident l'avaluació. A part de rúbriques d'observació, la comunitat dels mitjans a més, fan documentació amb fotografies per recopilar evidències d'allò que fan els alumnes dins els ambients i poder mostrar-ho a les famílies, ja que aquesta es troba penjada a la paret de defora l'aula, al passadís.

Pel que fa als informes d'avaluació on es recull la valoració de tots els espais, no s'avalua de forma quantitativa assignant un nombre, sinó que es realitza un informe descriptiu per a cada un dels infants. Els informes són personals i redactats de cada un dels espais des de la positivitat, on s'inclou el que fa l'infant, com està l'infant, què li agrada fer, relacions amb els companys i adults, motivacions i interessos de l'infant, etc., en els diferents moments que conformen en dia a dia dins els espais (assemblea, berenar, moment de joc, relaxació, els espais, etc.). Amb tota la informació recollida de l'observació i registre de dades, el mestre permet tenir una visió global de cada infant i prendre decisions, dels espais i de la mateixa tasca docent.

Tot i això, la majoria assenyalen que l'avaluació és un aspecte que dins el CEIP Verge de Lluc es troba en procés de millora. És més, destaquen que l'any vinent duen a terme formació en avaluació per tal de millorar la pràctica educativa. Pel fet que presenten menys competència i domini pel que fa a l'autoavaluació, no s'ha pogut especificar en profunditat com es duu a terme l'avaluació en el treball per ambients d'aprenentatge.

6. Conclusions

Per tal de tancar el present treball, en primer lloc, en aquest apartat es pretén comprovar, un cop s'ha dut a terme l'estudi de cas, si els objectius plantejats inicialment s'han assolit, i en cas d'haver-se assolit, de quina manera s'han complert. En segon lloc, es presenten les possibles línies d'actuació futures o implicacions educatives i les limitacions que han sorgit durant la

realització del treball. I en tercer lloc, es duu a terme una reflexió personal del present treball i del grau d'Educació Primària.

6.1. Conclusions sobre els objectius del treball

En referència als objectius generals que engloben l'objecte d'estudi, els dos primers, "Conèixer i comprendre els ambients d'aprenentatge com una estratègia la qual aspira a la millora de la qualitat en els processos d'ensenyament-aprenentatge dels infants" i "Apropar-se i dur a terme una anàlisi en profunditat a través d'una escola que treballa per Ambients d'Aprenentatge", podem dir que hem pogut apropar-nos i conèixer en què consisteix treballar per Ambients d'Aprenentatge a través de l'anàlisi de l'experiència d'un centre que aposta per la innovació educativa; mitjançant entrevistes i qüestionaris que ens han permès aprofundir i estructurar l'anàlisi, entorn què són els ambients i quins elements la configuren. A més, gràcies al fet que he tingut l'oportunitat de realitzar el meu procés de pràctiques de la menció de suport educatiu en aquest centre, m'ha permès tenir una visió més exhaustiva a l'hora de fer l'anàlisi.

En referència al tercer objectiu general "Analitzar si la metodologia del treball per Ambients d'Aprenentatge afavoreix la inclusió educativa", es pot determinar que la metodologia en si afavoreix la inclusió. A més, aquesta, permet atendre la totalitat de l'alumnat en el moment que en les propostes es consideren diferents punts de partida a l'hora d'encaminar l'aprenentatge (diferents ritmes i nivells), permetent l'accessibilitat des de la diversitat a partir de propostes obertes i flexibles, les quals es troben a l'abast de tot l'alumnat. El centre segueix una línia conjunta i consensuada cap a la inclusió que permet donar resposta a la diversitat, a millorar l'aprenentatge i la participació de l'alumnat.

Pel que fa al quart i darrer objectiu general plantejat en el treball, fa esment a la construcció d'un decàleg, a través de les diferents conclusions extretes, on s'inclouen els trets més importants que cal considerar per a implementar el treball per Ambients d'Aprenentatge. És a dir, proporcionar els elements clau perquè una persona que vulgui incorporar el treball per ambients pugui consultar aquest material, el qual el podem trobar en l'Annex núm. 7.

Seguidament, hem de fer referència als diferents objectius específics plantejats, els quals estructuraren l'anàlisi del treball. El primer objectiu plantejat "Conèixer, identificar i descriure

els aspectes que determinen les característiques dels Ambients d'Aprenentatge (organització d'aula i de centre, línia metodològica, el paper dels membres del centre, l'avaluació, l'aprenentatge dels alumnes, model de suport, etc.).", podem dir que hem pogut assolir l'objectiu amb èxit, identificant segons el recull d'informació els aspectes que caracteritzen els ambients.

Seguint en aquesta línia, hem pogut concloure que els ambients d'aprenentatge són espais educatius en els quals els infants tenen a l'abast una sèrie de propostes estimulants i diversificades segons els seus interessos, els quals aprenen a través de la manipulació i d'experiències actives i vivencials per a la vida. L'infant dins els espais és el protagonista del seu aprenentatge i aquest esdevé autònom. Així com, el mestre proposa, suggereix, motiva i acompanya l'alumne en el seu procés d'aprenentatge. Pel que fa a l'organització, destaquem l'organització escolar dividida en tres comunitats d'aprenentatge, a més de l'organització del dia a dia de l'infant pensada per atendre l'infant en totes les seves dimensions (cognitiu, social i afectiu); assemblea inicial, primera franja d'espai, moment de berenar, d'esplai i relaxació, segona franja d'espais i assemblea final. Així com l'organització de l'espai, aquest és important per fer efectiu el treball per ambients, ha d'esdevenir una distribució òptima on l'infant es pugui moure i interactuar de forma lliure, crear espais atractius per aprendre i utilitzar diversos materials. L'avaluació dins els espais és vista com una eina reguladora i sistemàtica de l'aprenentatge, la qual valora els processos i no els resultats.

En referència al segon objectiu específic, "Identificar i reflexionar sobre els aspectes positius i les possibles propostes de millora de treballar per Ambients d'Aprenentatge.", diem que s'han pogut identificar de forma òptima els beneficis de treballar per ambients. S'ha pogut concloure que els ambients principalment fomenten la significació de l'aprenentatge, permeten una personalització quan a l'assoliment dels coneixements de l'infant, en què poden avançar d'acord amb el ritme i nivell d'aprenentatge propi, a més de, facilitar el benestar i el bon clima dins l'aula. En resumits comptes, permet treballar de forma activa i personalitzada, a través de la investigació, de manera significativa i globalitzadora.

El tercer objectiu es refereix a, "Identificar la distribució òptima de l'espai per desenvolupar una metodologia inclusiva, significativa i innovadora.", podem concloure que l'espai es troba organitzat perquè doni resposta a les necessitats sorgides durant el dia de l'infant. Podem dir que la distribució de l'espai és un aspecte essencial per a l'aprenentatge. Es tracta de crear un

entorn obert, flexible i en condicions ambientals òptimes, en el qual tothom se senti a gust i còmode. A més, és important que els alumnes tinguin accés a tota mena de materials i recursos oberts.

Pel que fa al quart objectiu específic, "Conèixer el punt de vista de tota la comunitat educativa envers aquesta proposta metodològica i organitzativa". Podem concloure que tota la comunitat educativa entén els ambients d'aprenentatge com una estratègia metodològica i organitzativa facilitadora de la inclusió, tot i que, aquesta es fa efectiva, si tota la comunitat compta amb una visió conjunta pel que fa als valors inclusius els quals han de ser compartits i amb un posicionament clar.

Finalment, pel que fa a l'objectiu, "Conèixer les passes que han hagut de fer per arribar a assolir els objectius proposats". Podem concloure que, primerament, el procés d'innovació va sorgir de la necessitat de canvi per donar resposta a les necessitats dels alumnes, per tal de garantir el dret a una educació de benestar, i per tant, de qualitat. En segon lloc, es va comptar amb la iniciativa i el compromís de mestres encoratjadores cap a la millora, a més de comptar amb l'ajuda de l'equip directiu. En tercer lloc, es duu a terme un procés formatiu amb relació a la metodologia. I finalment, es van introduir de forma progressiva, fins a arribar a consolidar el procediment i situar-se on es troben avui dia.

6.2. Línies d'actuació futures i limitacions de l'estudi

En referència a les limitacions que han sorgit durant la realització del Treball de Fi de Grau, es poden diferenciar diverses limitacions segons la fase de realització d'aquest. Basant-se en la primera fase de recerca bibliogràfica, s'han trobat limitacions a l'hora d'accedir a documents del treball per Ambients d'Aprenentatge. Per tant, ha suposat una tasca complexa en el recull d'informació per a fonamentar les bases de l'objecte d'estudi rellevants per al seu desenvolupament.

Quant a la fase d'anàlisi, en el present treball només s'estudia un cas a causa de la limitació de temps i per motiu de la situació actual de la Covid-19. Amb la qual cosa resulta una visió reduïda que no s'ha d'extrapol·lar a altres experiències en les quals han aplicat el treball per Ambients d'Aprenentatge. D'aquesta manera, com a línia d'actuació futura, es podria ampliar l'anàlisi duent-la a terme a diversos centres que treballin a partir d'aquesta metodologia per tal

de contrastar les diferents visions, atès que a cada escola es podran veure diferències i l'efectivitat no serà la mateixa; a unes pot funcionar i a altres no. En definitiva, es proposa apropar-se a altres escoles per tal d'aprofundir més sobre els ambients i comparar diferents vivències.

6.3. Reflexions personals

En l'actualitat vivim en una societat de canvi, la qual suposa dur a terme adaptacions i respondre davant aquest nou entorn educatiu. Són moltes les escoles que persegueixen nous reptes a la cerca d'aconseguir una escola inclusiva que garanteixi el dret a una educació de qualitat. L'escola on he dut a terme l'anàlisi és un exemple de centre que aposta per la innovació com a motor de canvi per a atendre a l'infant de forma integral, a partir dels Ambients d'Aprenentatge, una estratègia on l'alumne esdevé constructor i protagonista del seu aprenentatge. Un clar exemple on es pot evidenciar que l'educació va més enllà de continguts i aspectes purament acadèmics. Més aviat es tracta d'un espai per desenvolupar les habilitats dels infants i aprendre a conviure en societat.

Per a mi, aquest treball ha suposat un repte pel fet que no havia experimentat ni conegut de primera mà una escola amb una mirada tan inclusiva i a partir d'una línia d'actuació com són els Ambients d'Aprenentatge. D'aquesta forma, he gaudit molt de conèixer els aspectes que configuren els ambients, així com apreciar a través d'aquesta estratègia la gran importància que se li dona i el temps que es dedica a treballar l'educació emocional, fet que trobo de gran importància pel benestar personal i social dels alumnes per al seu aprenentatge i desenvolupament personal. Una vegada finalitzat el grau, en un futur esper poder seguir treballant en aquesta línia i formar-me, per tal d'aprofundir en altres aspectes com són treballar espais d'aprenentatge no tan marcats curricularment, sinó que es treballi de forma més interdisciplinària, així com la lliure circulació.

Finalment, pel que fa a la valoració final del grau d'Educació Primària, m'agradaria incidir sobretot en les experiències de pràctiques, les quals han suposat un aprenentatge continu diari, cada dia que passava m'esperava una aventura diferent, la qual rebia amb il·lusió. Pensa que m'ha ajudat en aquesta experiència entusiasmar-me pel que faig. Un/a mestre/a ha d'estimar la seva professió i tenir vocació, és un fet essencial, si no gaudeixes la teva feina, es reflectirà en la forma d'ensenyar, en el tracte amb els alumnes i en la vida en general. Per tant,

la paraula mestra ha d'anar unida amb la paraula vocació, ja es requereixen moltes hores de feina i responsabilitat, tenim a molts d'infants en les nostres mans. De fet, Raúl Bermejo en el seu llibre "Ser maestro" afirma que en un mestre mai poden faltar una sèrie de valors, els quals ha de transmetre: respecte, imaginació, creativitat, empatia i sensibilitat. Pens que la clau de l'aprenentatge és la motivació i l'educació emocional; saber connectar emocionalment amb els alumnes, el qual fomenta que confiïn en tu, en els teus consells i en les teves conversacions. De fet, durant les pràctiques vaig tenir una relació molt propera i empàtica amb els infants, atorgant confiança i seguretat.

Per tant, recollint el que he comentat anteriorment, gràcies a tot el procés que conforma el grau, he pogut confirmar la meva vocació com a mestra d'educació primària. He gaudit molt d'aquesta experiència i em sent orgullosa del recorregut que he realitzat. De fet, he estat capaç de superar la falta de confiança en mi mateixa, demostrant-me que he estat capaç i amb bons resultats. Una vegada finalitzat el grau, puc dir que sóc capaç d'introduir-me dins una aula i gestionar-la amb relativa autonomia, encara que em queda molt per aprendre i millorar.

7. Referències bibliogràfiques

Agencia Europea para el Desarrollo de la Educación del Alumnado con Necesidades Educativas Especiales. (2009). *Principios fundamentales para la promoción de la calidad de la educación inclusiva*. https://www.european-agency.org/sites/default/files/key-principles-for-promoting-quality-in-inclusive-education_key-principles-ES.pdf

Avilés, B., Luque, A., i Hernández, C. M. (2015). Estrategias metodológicas y organizativas para la mejora de la escuela inclusiva. *Revista científica electrónica de Educación y Comunicación en la Sociedad del Conocimiento*, 1(15), 89-108. <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/5166219.pdf>

Booth, T. i Ainscow, M. (2015). *Guía para la educación inclusiva. Desarrollando el aprendizaje y la participación ciudadana en los centros escolares* (3ª ed.). Fuhem Educación.

Catro, M. C. (2019). Ambientes de aprendizaje. *Sophia*, 15(2), 40-54.

Duarte, J. (2003). Ambientes de Aprendizaje: una aproximación conceptual. *Estudios pedagógicos*, (29), 97-113. <http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=173514130007>

Echeita, G. (2017). Educación inclusiva. Sonrisas y lágrimas. *Aula Abierta*, 46(2), 17-24. <https://doi.org/10.17811/rifie.46.2017.17-24>

Echeita, G. (2011). El proceso de inclusión educativa en España. ¡Quien bien te quiere te hará llorar! Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. *Consejo Escolar del Estado*, 18, 117-128.

Elboj, C., Puigdemívol, I., Soler, M. i Valls, R. (2006) . *Comunidades de aprendizaje. Transformar la Educación*. (5ª ed.). Graó.

Equip de mestres del cicle d'infantil. (2017). *Els ambients d'aprenentatge. CEIP s'Hort des Fassers*. <https://www.fassers.org/wp-content/uploads/2017/06/projecte-ambients-fassers.pdf>

García, D. P. (2016). Ambientes de aprendizaje incluyentes. Reflexiones desde una educación para la vida. *Infancias Imágenes*, 15(2), 271-279.

Iglesias, M. L. (2008). Observación y evaluación del ambiente de aprendizaje en educación infantil: dimensiones y variables a considerar. *Revista iberoamericana*, 47, 49-70. <https://rieoei.org/historico/documentos/rie47a03.pdf>

Irais, G. (2014). Ambiente de aprendizaje: su significado en educación preescolar. *Revista de Educación y Desarrollo*, 29, 63-72. https://www.cucs.udg.mx/revistas/edu_desarrollo/anteriores/29/029_Garcia.pdf

Luque, A. (2006). Los retos de la orientación ante la escuela inclusiva. *V Congreso Internacional Educación y Sociedad*. https://nanopdf.com/download/los-retos-de-la-orientacion-ante-la-escuela_pdf

Muntaner, J.J., Rosselló, M.R., i De la Iglesia, B. (2016). Buenas prácticas en educación inclusiva. *Educatio Siglo XXI*, 34, 31-50. <https://doi.org/10.6018/j/252521>

Milena, A. (n. d.). *Ambientes de Aprendizaje para el desarrollo humano: Reorganización curricular por ciclos*. (Vol. 3). Bogotá Humana.

Morales, A. (1999). *Derecho ambiental: instrumentos de política y gestión ambiental*. Alveroni.

Norwich, B. (2008). Dilemmas of difference, inclusion and disability: international perspective placement. *European Journal of Special Needs Education*, 23(4), 287-304.

Organización de las Naciones Unidas para la Educación la Ciencia y la Cultura. (2015). *Replantear la educación ¿Hacia un bien común mundial?* UNESCO. <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002326/232697s.pdf>

Sarrionandia, G. E. (2017). Educación inclusiva. Sonrisas y lágrimas. *Aula abierta*, 46(0), 17-24. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6060634>

Simón, C., Echeita, G., Sandoval, M., Moreno, A., Márquez, C., Fernández, M. L., i Pérez, E. (2006). *De las adaptaciones curriculares al diseño universal para el aprendizaje y la instrucción: un cambio de perspectiva*. https://www.researchgate.net/publication/307560426_De_las_adaptaciones_curriculares_al_diseno_universal_p ara_el_aprendizaje_y_la_instruccion_un_cambio_de_perspectiva.

Solla, C. (2013). *Guía de Buenas Prácticas en Educación Inclusiva*. Save the Children.

UNESCO. (2005). *Guidelines for Inclusion: Ensuring Access to Education for All*. UNESCO. http://www.ibe.unesco.org/sites/default/files/Guidelines_for_Inclusion_UNESCO_2006.pdf

UNESCO. (2008). *La educación inclusiva. El camino hacia el futuro*. UNESCO. http://www.ibe.unesco.org/fileadmin/user_upload/Policy_Dialogue/48th_ICE/CONFINTED_48-3_Spanish.pdf

8. Annexos

Annex Núm. 1

Preguntes entrevistes

Preguntes entrevista equip directiu

Passes/Transició:

- Abans de realitzar el canvi metodològic, d'on partíeu? Com va sorgir el canvi? Us vàreu inspirar en alguna escola de referència o algun autor?
- Quines passes heu hagut de realitzar fins a arribar on estau ara?
- Veieu moltes diferències d'abans a ara?
- Amb quines dificultats us heu topat?
- L'organització s'ha vist afectada?

Ambients d'aprenentatge:

- Teniu línies d'actuació conjunta?
- Quins beneficis veieu que proporcionen a l'alumnat?
- Com decidiu els ambients?
- Per elaborar les propostes seguïu uns criteris?
- Com ensenyeu la línia metodològica i organitzativa a un mestre nouvingut?
- Rol del docent dins l'espai
- Rol de l'alumne dins l'espai

Com a centre:

- Quins són els valors que ens defineix com escola?
- Quines implicacions us plantegeu com a centre des d'una perspectiva inclusiva?

Suport educatiu:

- Quina importància té el suport educatiu dins l'escola? Quin és el rol que adquireix?

Propostes de millora:

- Què us agradaria millorar o quins objectius teniu de cara al futur?

Preguntes entrevista mestres

- Com definiries els **ambients d'aprenentatge**?
- Quins creus que són els **beneficis** de treballar per ambients?
- Quins **avantatges** té treballar per ambients enfront de les metodologies tradicionals?
- I els **inconvenients/desavantatges** de treballar per ambients?
- Quin **consell** li donaries a algú que vol implementar aquesta metodologia?
- Quina importància té el **suport educatiu** o la **codocència** a l'hora de fer efectiva aquesta metodologia?
- Creus que la **disposició/organització de l'espai** influeix en el procés d'aprenentatge de l'alumnat?
- Quin **rol** adopta el **mestre/a** dins l'aula? Quina actitud ha de tenir davant els ambients d'aprenentatge?
- Creus que és important la **formació** en inclusió i en ambients d'aprenentatge?
- Quin paper adopta l'**alumne/a**?
- Què en penses dels grups **multinivell**?
- Has pogut observar **canvis** en els infants amb aquesta metodologia?
- S'han experimentat **millores en la gestió emocional** dels alumnes?
- Com enteneu l'**avaluació**? Què suposa no fer exàmens i no donar deures?

Annex núm. 2

Preguntes formulari en línia

1. Consideres que la metodologia del CEIP Verge de Lluc afavoreix la inclusió? Per què ho creus?
2. Quins són els aspectes metodològics i organitzatius que consideres més rellevants a l'hora de fer efectiva la inclusió (la flexibilitat organitzativa, la diversitat de propostes, els agrupaments heterogenis, etc.).
3. Consideres que els Ambients d'Aprenentatge beneficien l'aprenentatge i la participació de tots els alumnes?
4. En cas d'haver seleccionat sí a "Consideres que els Ambients d'Aprenentatge beneficien l'aprenentatge i la participació de tots els alumnes?". Per què ho creus?
5. Quines creus que són les dificultats de treballar per ambients?
6. Penses que la metodologia del CEIP Verge de Lluc dóna una resposta ajustada a les necessitats i característiques de tots els infants?
7. La diversitat que impera dins l'aula s'aprofita com un recurs per a l'aprenentatge?
8. Quina és la funció del suport educatiu dins el CEIP Verge de Lluc?
9. Com reaccionen els alumnes davant les propostes?

10. Quin paper tenen les famílies dins l'aula?

Annex núm. 3

Qüestionari alumnes

MI CENTRO ESCOLAR - Cuestionario para los alumnos

Curso: _____ **Grupo:** _____

Marca la casilla que mejor refleje tu opinión:

1	Me gusta ir a este centro escolar			
2	Me siento parte de una gran comunidad			
3	Los estudiantes se llevan bien			
4	Los adultos y los estudiantes se llevan bien			
5	Tengo algunos buenos amigos aquí			
6	Me gustan mis profes			
7	El centro escolar me ayuda a sentirme bien conmigo mismo			
8	Es bueno tener estudiantes de diferentes orígenes			
9	He aprendido lo que significa el respeto en el centro escolar			
10	He aprendido cómo mis acciones afectan a otros en el centro escolar			
11	He aprendido como mis valores afectan a la forma que actúo			
12	Yo como de forma saludable en el centro escolar			
13	Las personas admiten cuando han cometido un error			
14	Me he involucrado en hacer de mi centro un lugar mejor			
15	Cualquier estudiante que vive cerca de este centro es bienvenido aquí			
16	Cuando llegué al centro escolar me ayudaron a integrarme			
17	Eres respetado independientemente del color de tu piel			
18	Los chicos y chicas se llevan bien			

19	Uno se siente parte del centro sea cual sea su religión o si no tiene religión			
20	Los estudiantes evitan no llamar a otros con nombres agresivos			
21	Cuando los estudiantes están interrumpiendo las lecciones, otros estudiantes los calman			
22	Aprendemos a resolver los desacuerdos escuchando, discutiendo y tomando decisiones			
23	En las clases, los estudiantes suelen ayudarse mutuamente en parejas y grupos pequeños			
24	Aprendo acerca de lo que está pasando en el mundo			
25	He aprendido mucho en este centro escolar			
26	En este centro a veces se da a los estudiantes la responsabilidad de aprender por su propia cuenta			
27	Aprendemos a cuidar el medio ambiente			
28	Cuando el profesor de apoyo está en el aula, ayuda a cualquiera que lo necesite			
29	Los profesores están interesados en escuchar mis ideas			
30	Reconozco cuando he hecho un buen trabajo			
31	A los profesores o les importa si me equivoco en mi trabajo, siempre y cuando me esfuerce			

Estas son las tres cosas que más me gustan de mi centro escolar:

1. _____
2. _____
3. _____

Estas son las tres cosas que más me gustaría cambiar de mi centro escolar:

1. _____
2. _____
3. _____

Annex núm. 4

Transcripció entrevistes

Entrevista equip directiu

Abans de realitzar el canvi metodològic d'on partíeu? Quina línia seguíeu?

Aquesta escola sempre ha estat una escola que no han fet feina amb llibres. Sí que hi havia al principi quan jo estava aquí, jo fa catorze anys que estic aquí. Al principi a primària tenien uns quaderns de Mates i d'ortografia, era l'únic que tenien com a llibre. A petits el primer any que jo vaig estar aquí sí que tenien unes fitxes i el segon any ho llevaren. Quina metodologia tenien a petits? Et xerr de petits perquè jo estava més a petits i fèiem conversa, el primer de tot; rotllana, conversa, etc. I des d'aquí, tu escoltant a aquestes criatures, ja estiraves els interessos que ells tenien i anàvem fent, investigació, tipus projecte. Però, no un projecte gran, sinó petites coses; d'investigar, manipular, jugar amb la sorpresa, tenir alguna cosa tapada i que ells demanessin que hi podia haver, fer hipòtesi i llavors anar a veure'l. Tot era molt experimental. Què va passar? Primària anava bé també. En el 2013 hi va haver un canvi de l'equip directiu i una inquietud per part de les mestres d'educació infantil, de què aquests infants necessitaven alguna cosa diferent. També es va donar el cas que va venir na Sebastiana, una mestra que s'ha jubilat aquí, va venir per jubilar-se, els seus quatre darrers anys va estar aquí. I volíem fer feina juntes amb na Cati, nosaltres havíem estat cotutores, el que diuen paral·lels, però nosaltres no érem paral·leles perquè sí que fèiem feina juntes, compartíem cada una uns cinc anys i vàrem estar a 3 també. I en aquella escola vàrem posar en marxa uns tallers, dimarts i dijous horabaixa fèiem un taller i mesclàvem tots els infants. Érem 7 grups d'infantil i els mesclàvem. Hi havia hort, cultura popular, experimentació, biblioteca, arquitectes, jocs de regles, etc. Nosaltres veníem d'allà, na Cati també havia fet feina amb nosaltres i vam dir, i si muntem alguna cosa semblant al que fèiem allà? Na Sebastiana havia anat a veure el Martinet l'any que s'havia obert, l'escola que està a Barcelona. I ho vàrem comentar, ho vam comentar a l'equip directiu, l'equip directiu no va posar cap pega, tot el contrari. La cap d'estudis va dir jo, vull aprendre d'això que deis, jo en vull saber. En dos dies en va saber més que nosaltres, perquè es va documentar, va anar a cercar informació. Vàrem viatjar, vàrem viatjar al Martinet un altre pic a veure-la. Vam anar a veure congrés, el congrés d'Indians i els Encants, tots a Barcelona. Ens tirarem a la piscina i ens vam posar en marxa. L'any 2013 va ser la vaga del TIL. Per tant, nosaltres que fèiem?

Ens va anar beníssim aquesta vaga. La vàrem secundar al 100% llevat del dia que havíem de ser servei mínim i havíem de venir. Però si no que fèiem? Veníem cada dia amb unes targetes que tenim per aquí, encara les guardam, que posa: estic de vaga, però venia a fer feina, a muntar espais. I bé, va ser molt guapo, perquè muntar les aules, treure cada una de l'aula tot el que teníem. Vàrem començar així, que tregui cadascun de l'aula el que té. Perquè a infantil passa això, totes tenen de construcció, totes teníem pintures, joc simbòlic... Idò separem-los. I vàrem fer els tres espais de les aules d'infantil de referència, tres. I una aula que és on ara es fa English, on era el joc simbòlic. No vam començar fins al desembre. Ens vàrem posar una data i vam dir, fins aquí, i aquest dia comencem. I fèiem només tres dies a la setmana i després de pati fèiem dimarts, dimecres i dijous. I els altres dies seguíem amb la conversa, amb històries de vida, vivències, coses que passaven a l'escola, als infants. L'organització que seguïen era un horari normal, però clar a infantil no xapes per assignatures. Després dels patis fèiem els espais.

I a primària? A primària al 13/14 no hi va haver res. Clar als nostres, per exemple, jo tenia aquell any als de cinc anys, que l'altre curs passaven a primer amb na Mireia, la cap d'estudis. Per tant, ella no va tenir l'acompanyament de la seva companya de nivell de segon, no ho entenia, no era el seu moment, també les coses forçades no funcionen. Ho has de creure, ho has de tocar, ho has de poder entendre. Clar, una cosa massa imposada no funciona. Els infants de cinc anys ens miraven per sa finestra i ens deien: jo vull venir, jo vull fer espais... I na Mireia el que va fer va ser muntar l'aula tipus racons i a les hores que no tenia especialista que era les hores que ella feia, funcionava per racons, envers per ambients. Amem, racons, ambients, tallers, tot ve d'allà mateix, canvia la nomenclatura, però la finalitat és la mateixa. Nosaltres li vam dir espais, perquè al Martinet li deien Ambients i nosaltres li vam dir espais perquè na Sebastiana li va arribar aquesta paraula, perquè ambients és com que molts nosaltres no arribarem mai a ser un Martinet, és molt ambiciós, Ambients, li direm espais. És una cosa més propera... al cap d'X anys al Martinet li van dir espai.

Quina diferència hi ha entre ambient i espai?

Cap ni una. La nomenclatura no hi ha diferència, que té més.

Per tant, el 14/15 ja ho varen dur a primer de primària. El 15/16 ja va ser quan va arribar na Sílvia (cap d'estudis) perquè aquest equip directiu va haver de dimitir per raons de salut i de projectes de vida. I varen anomenar a tres persones, tres noms, tres càrrecs... i aquí és quan

entr jo de directora el gener del 16 m'enter i entram dia 1 de febrer el 16 amb na Silvia que venia d'una altra escola i amb en Mateu, que era mestre d'anglès d'aquí que quan jo vaig començar ell era secretari. I na Silvia quan ve amb els de segon que eren els nostres de primer, ja s'estava fent i ella si o na Laura, comença a veure que això funciona, i s'enganxa. I ja teníem primer i segon que ho estaven fent, es feia progressivament fins a segon de primària. Després ens vam quedar nosaltres dues, vam demanar a algú si volia ser secretari i tal i no hi havia ningú, va ser quan va arribar na Mati i les tres vam pensar: nosaltres creiem en això, a infantil ja funciona, a primer cicle ja funciona, aquí ja hi ha el canvi de primer cicle, els nostres nins ja estarien a tercer, ja hi ha dos cicles...

Vam mesclar els alumnes a infantil, els vam mesclar a infantil per necessitat a més, nosaltres no hem anat per moda, sinó per necessitats. Jo ocup una plaça a infantil, iestic aquí dedins, cap allà no hi vaig mai. Ara na Neus que ha vingut, és una mestra de suport, està a infantil sempre, però perquè ara tenen 4 PT. Abans érem nosaltres 4, estàvem sempre amb una persona menys perquè jo en vers d'una +1, era una -2. Hi havia un grup de cinc anys de 20 infants, però els de 3 eren 8 i els de 4 eren 10. I vam dir, i si ajuntam 3 i 4? I feim dos grups amb co-tutories, i això jo si venc, no passa res, però si no venc tampoc no passa. I ja quan estàvem xerrant així vam dir, escoltau, per què no ho feim com en Els Encants, que Els Encants sí que els han mesclat per comunitat i ho fem així? Què té més mesclar-ne dos que mesclar els 3? I vam dir, ja, ho feim així. Començarem a infantil, vam demanar permís, ens van dir que sí, que no hi havia cap problema intern. Al GESTIB segueix sortint separats. Enguany sí, per tema Covid perquè es poden mesclar cursos, enguany si i abans no? Per què no?

Al cap de dos cursos ho vam fer a primària, també perquè teníem dos grups molt massificats de NESE i de problemes de comportament. I vam dir, mira, és més fàcil distribuir-ho entre tres i que no sigui tot un curs un 4t, que tots els nins que tenen aquestes dificultats estiguin junts. Si els podem dividir entre tres, ja va millor. Per jo és un regal tenir els infants així mesclats. Nosaltres en aquell moment ho vam justificar amb aquesta raó. A part, en la vida no anam per edats. Si només m'hagués de relacionar amb els de la meva edat, ja em diràs. I un altre més a favor, un infant de 6è pot estar fent unes propostes de 4t perquè no arriba i un de 4t en pot estar fent, que no passaria res. Que el de 4t diries, ui mira aquest que avançat que va... si, però, i un de 6è que està fent una de 4t? Ja faria coses diferents en els altres. D'aquesta manera, l'únic que ho sap és el tutor i el tutor és el que té controlat d'on ha partit i

cap a on anirà si va avançant. Però ell, no se sent diferent, perquè ningú fa el mateix en el mateix temps, i està fent les propostes que hi ha allà gradades per dificultat, però el meu tutor sap per on vaig. I jo sé amb un codi de color o amb un codi de número, però no ho sap... se sent millor. Però imagina't a una aula que tothom està amb el mateix llibre, la mateixa feina, i tu, no la pots fer perquè tu aquí no arriba. Idò ens tirarem a la piscina, de fer-ho tothom en el 17 i així anam. Els noms dels espais han canviat a primària. Vam estar un any amb uns noms i després vaig dir, ara ja els que posem els triam i es queden. Igual que dels petits, des del 2013 hi ha els mateixos noms. I ara pareix que ja s'està consolidant. Clar, els espais de primària són més curriculars, per quin motiu? Perquè no teníem estabilitat de mestres i també tu et sents més segur si et dic: no, però tu només faràs ses mates o faràs ses llengües. Si a tu ara et donen un espai interdisciplinari com pogués ser una fusteria, que em faria moltes ganes que hi hagués una fusteria o un taller. A mitjans hi ha Sagrera, Sagrera ho toca tot, però quan te n'adones a tots pots fer de tot, totes les àrees. Però això de vegades costa, vens d'una escola nova que no coneixes, amb uns infants amb un bagatge emocional i amb unes motxilles carregades que també interactuen amb la teva motxilla. No tothom està disposat i no tothom arriba en el mateix moment, també els mestres se'ls ha d'acompanyar, no? I després quan fa un altre any que hi ets, un any aquí és molt complicat, i després ja bé, vas fent. I també s'ha de respectar, perquè si respectem el ritme evolutiu d'una criatura, anam a respectar el ritme del mestre. Això ens costa més.

Amb els mestres nouvinguts com ho feis? Com els rebeu?

Doncs m'agradaria fer-ho més bé. Ens agradaria fer-ho més bé perquè la idea és poder-te acompanyar i que puguis entendre la metodologia, el teu espai... Què passa? Encara els que venen dia 1 de setembre, és una cosa, però clar, els substituïts venen el dia abans que comencin els infants. En un dia no hi ha temps, això ja ho hem dit a Conselleria mil vegades, no ens fan cas. En un dia si has de preparar la teva aula i el teu grup, demà venen els infants. Com t'explic a on estàs? És molt complicat. I l'acompanyament ens agradaria molt fer-ho, però no és fàcil. I quan ve un substituït a mitjan curs, però clar intentes d'anar-hi a una franja i almanco explicar-li, enviar-li algú que ha fet suport per tot i és l'única que pot obrir tots els espais perquè ha anat a tot, i poder fer acompanyament aquells dies al tutor nou. Llavors, els mestres que estan de baixa se solen posar en contacte i et diuen: mira jo funcionava d'aquesta manera, tenia això encetat, el que necessitis em crides... És vera que s'hauria de fer un altre

acompanyament, però com ho fas si no hi ha moments? Potser ens hem d'organitzar millor i fer-ho d'una altra manera, que m'agradaria.

Veus moltes diferències d'abans d'aquesta metodologia a ara?

Sí. La primera de totes és la calma. És vera que aquí hi ha “vidilla”, però hi ha moltíssima més calma. I si... jo crec que estan contents. I enguany que no ens podem mesclar, però de poder anar a un espai, ara he acabat, puc anar a s'altre... A petits funcionaven per lliure circulació.

La lliure circulació és l'objectiu que teniu a primària?

Sí. Volem anar cap allà. Ja veurem com i de quina manera. Perquè també no sabem no s'ha de convertir en infants que pururin. Hi ha d'haver unes normes de, si em puc canviar, però he de fer una proposta a tal banda si me'n vaig. A petits teníem aquestes consignes. Salut quan arrib i m'acomiad quan me'n vaig, controlar a la criatura a on estarà. I si venc, faig una proposta. Què no en trob cap? Ja és feina del mestre, és a dir: però ho has vist tot? Amem mira aquí tenim això, allò... amem si l'enganxes. Que realment veus que aquella criatura no s'enganxa a cap proposta? Ja l'has entretingut una mica, ja l'has mirat, l'has fet veure coses i val, a on vols anar? Pensa que allà on vagis has de fer feina, i també els dèiem: no passeu pena, si anau i està ple, podreu tornar d'aquí una estona, i mirar, aquí hi ha lloc? Adéu, me'n vaig. Jo tenia molta de por a petits i ens van donar una lliçó, ho feien superbé, així que la idea de poder fer-ho a grans i que tenguin un pla de feina, com el que tenen ara doncs que sigui globalitzat, en vers d'una àrea, totes. I de dir, mira ara me'n vaig allà i faré o projectes compartits, a vegades per exemple volen fer una maqueta, idò la dissenyaré potser a matemàtiques per les mides i el que sigui, vaig a Kahlo i la pintaré, la vull documentar, idò aniré a Shelley o Anna Frank. Hi ha d'haver un control, ha d'estar tot documentat. Ara estem molt en pinces tot, no sabem la realitat del curs que ve, com serà. Avui em deien que començaran amb els grups bombolla, però sense mascareta a primària, doncs ja serà un regal.

Amb quines dificultats us heu topat a l'hora d'encaminar-vos cap aquí?

Les dificultats que ens hem trobat nosaltres com equip impulsor o com equip directiu, era no tenir estabilitat, perquè hem tardat anys, bé, era un any que només érem nosaltres tres i tothom començava de nou i això ja estava muntat. I bé, vam tenir la sort que varen repetir n'Andrea i na Tita, que són les interines que duen 5 anys amb nosaltres i dius bo ja hi ha dues

més. Potser hem estat tres anys o quatre començant de 0, perquè eren més els nous que els antics. I sempre era, el tema clau que és la convivència, s'ha d'explicar molt bé el pla de convivència perquè hi ha conflictes i hi ha aquestes maneres de resoldre-ho, que sigui molt restauratiu, des del diàleg, amb calma... i això duu feina també. I era començar de 0, jo record les primeres reunions, era el mateix, feia quatre anys que fèiem les mateixes. Ara clar, ara ja tenim més gent definitiva. I una reunió pels nous a principi de curs i els altres poder continuar perquè clar, no avançaves. I això ha estat una dificultat, no tenir el personal definitiu. Més dificultats tampoc, perquè això són ses ganexes i la il·lusió que hi posis, i aquí a ganexes crec que no ens guanya ningú, a voler fer. Tenim un claustre de mestres molt implicat, amb ganexes de fer feina amb ganexes d'invertir, temps, però no temps d'escola, sinó temps seu personal per poder enriquir els espais.

Hem tingut problemes amb especialistes que no ho veuen, han criticat els patis, perquè clar, els hi hem posat terra i n'hi hem fastiguejat la meitat d'una pista de futbol, no es pot jugar a futbol perquè només crea problemes, no sé, però vaja. M'encantaria no haver de dependre de ser funcionaris de carrera, per jo un interí és igual de vàlid que un funcionari de carrera. Si un interí volia venir com ara -- o --, en -- per exemple, al revés, que és funcionari, però duu menys temps aquí, i ses altres que duen 5 anys, i què, perquè tu tenguis unes "opos" i nosaltres no? És igual. No té importància, estan fent bona feina, els hi agrada, quan els hi agraden vibres i ho transmet, què més vols? Què més dona que siguis interí o que siguis funcionari, per jo cap problema ni un. Això no t'ho deixen fer, no et deixen triar el teu equip directiu. En canvi, a Catalunya si, els primers anys, si has d'obrir una escola nova, et deixen triar durant els primers anys un equip de mestres, que ja fa feina per obrir aquella escola amb un projecte educatiu. I llavors, després dels primers anys ja s'obri a concurs dels altres. Això aquí encara no ha arribat. Però és igual perquè amb concursos està arribant la gent que vol estar aquí. I ja tranquil·les i contentes. Estar aquí ara mateix estar perquè vols. Na Maria de Shelley, ella està que és l'escola. Està molt contenta de la manera, dels infants, de les famílies. I això és el que necessitam gent que vengui amb ganexes i vocació.

Una altra dificultat que també cal anomenar és la poca estabilitat d'infants que tenim al llarg de tota la seva escolarització, que hi ha molt pocs que comencen i acaben amb nosaltres. Aquí la darrera matrícula és al mes d'abril. I potser el setembre no estaran amb nosaltres, saps?, perquè això va així. Jo ho entenc que volen l'escola més propera a ca seva. A més, la normativa o la llei et diu que tens dret a una plaça per estudis, pública, a prop de ca teva,

perquè que pensin el que diuen perquè no hi ha tantes escoles a segons quines zones. Clar, llavors han de venir aquí, no venen contents perquè no ho han triat, els hi costa. I després quan et coneixen, que sí que els hi agrada molt, però que, no sé jo coneix una família que venia super enfadada, crec que eren de Senegal i tenien 3 fills molt petits, la mamà embarassada i venien aquí a l'escola des de Son Gotleu, que per venir d'allà a aquí mira quantes escoles m'he passat i no hi havia plaça a cap ni una. Nosaltres cada dia bon dia, com estàs, si necessites una cosa de nosaltres... N'hi ha molts que no respecten la forma de fer d'aquí, ho veus també amb els infants més grans. El mestre hi ha de donar valor i consciència als alumnes d'allò que fa, és primordial. El mestre és el primer que ho ha de creure. Si el mestre que estem a davant no hi creim, per molt que faci fer, jo internament no hi crec i el wifi que ningú, però no hi és, però entre persones, que som energies, també hi és aquest wifi. I subtilment els hi estàs dient, jo tampoc hi crec amb això, i això arriba a les criatures. Igual que ses angoixes amb els pares d'infantil. Entenc que te'n vagis angoixat per deixar per primera vegada a la teva criatura a l'escola, però procura que no es noti tant perquè la criatura ho sap. I sa criatura ve, però té és cap allà perquè sap que sa mama ho està passant malament o el papa o el germà, i això arriba. Jo que he fet tot el de sistèmica i tal, sempre diuen la frase de na Marian Frank que diu, hem d'anar a l'escola amb alegria. És vera que un dia no estam bé. Em varen veure plorar aquí i em van demanar, què et passa. I els vaig dir, avui no és un bon dia per jo, avui estic trista, m'ha passat una cosa i estic trista, però no et preocupis jo m'ocup del meu i gràcies per preocupar-te, però estic bé. Al cap d'un poc vaig anar i vaig dir, gràcies per haver vingut a veure'm, però ja està m'ha passat per alt. Hi ha gent que també ploram, hi ha situacions, som humans i ja està. Ho han de veure, també està bé.

L'organització s'ha vist afectada?

Sí, l'organització és un punt feble nostre.

Es veu afectat perquè nosaltres ja ho has vist, l'equip de suport també és un espai de referència, que no vol dir que deixi d'atendre els infants que necessiten el suport, perquè sí que se'ls hi atén, però és vera que ses organitzacions, canvis. Per exemple, na Mar és PT i és tutora i duu un espai. Na Núria és tutora... aquí tots som tot. I als infants se'ls ha d'atendre, perquè ets de suport, però tu que ets el tutor també. I jo com especialista també... després a l'hora d'avaluar això som tots, mira quantes persones l'han vist. I ho fem així, d'organització del dia a dia, tot ha canviat, jo no tornaria a l'altre. I donar temps més llargs de sa franja que sigui una hora i mitja, en vers d'una hora.

Abans era per hores, per assignatures, això fins a l'any 12/13, bé no, fins a l'any 13/14 devíem funcionar així també, el que passa que ja havíem ajuntat assignatures i feien projectes, a medi feiem projectes, havíem ajuntat català i medi per mi. Es feien àmbits, ja començava a fer-se un poc diferent. Per donar més temps, perquè 50 minuts és impossible i a més amb el mateix tutor, perquè no canviaven si venia l'especialista. Només canviaven si hi havia anglès o EF o música, els tres especialistes. Però imagina't, estàs amb jo tot el matí fins al pati i he de canviar, de 9 a 9.50, de 9.50 a 10.50 i de 10.50 a 11,30 que era el pati. I en aquest moment que estan amb jo, hem de fer 3 canvis d'assignatura? Tot molt compartimentat. Anem a obrir. I mira si has anat acabant això idò ara farem l'altre, no sé, obrir més. Més factible així, amb aquestes franges llargues, anar fent. De què dins el mateix no estàs assegut, que vas a aquell microespai i llavor a l'altre.

Els ambients es varen decidir conjuntament?

Amb la comunitat educativa no, perquè no hem fet participar les famílies en això. Ho vàrem decidir amb el claustre de mestres que hi havia en aquell moment. Després cada any pensam, seguim amb els mateixos? El claustre deim, seguim amb els mateixos espais o trobau que hem de canviar? I si canvia com el canviaríeu? I ara enguany sí que ja hem posat en marxa la comissió de metodologia, enguany aquest tercer trimestre. Ara hi ha quatre comissions en marxa d'aquest darrer trimestre. La comissió de segregació, la comissió de metodologia, la comissió d'espai exterior i la comissió de documentació.

De l'equip de suport no hi ha cap comissió?

No. Els equips de suport estan dividits en les tres comunitats, és a dir, cada comunitat té membre de l'equip de suport i després van les reunions de comunitat o de cicle, però no s'ajunten en cap moment. Llavors, la comissió de coordinació pedagògica, la CDP sí que ens ajuntam i acordam tot el que sigui NESE, els informes NESE, es xerra o amb EOEP, però vagi conjuntament no.

Quins beneficis trobes que tenen els ambients d'aprenentatge cap a l'alumnat?

Tots. Els infants crec que són més lliures, tot i que, han de fer aquella feina perquè ve prescrita i s'ha de fer. Però no és el mateix estar assegut i haver de fer tot en aquell moment, que dir, bé jo ara tenc l'oportunitat de fer càlcul una estoneta, me'n vaig una estona a fer problemes i una altra estona a fer lògica i crec que és molt més dinàmic, molt més interactiu,

molt més proper, poden plantejar com a infants tenen veu, vull dir, ells si fan propostes, no només venen per part de l'adult, sinó també els companys o els infants poden proposar què volen estudiar. Perquè tu pots preparar una proposta amb una finalitat, no l'expliques, i aquests infants en veuen una altra i et fan veure i et fan reflexionar, els infants ens fan de mirall i són els nostres grans mestres. Tu poses aquesta proposta i ningú hi va, fet-ho mirar, qualche cosa ha fallat que tu no has enganxat a aquestes criatures. Dóna-li l'opció de què faries aquí, què falta o què trobes que hauríem de fer, ells vibren amb això i t'ho treuen, ho diuen, ho fan i són super creatius. Clar per això pensàvem, anar cap a la lliure circulació perquè et puguis moure cap als teus interessos, cap a les teves fortaleces, cap al teu talent, perquè cada un és diferent. Tot s'ha de donar, però llavors no ha de tenir el mateix producte final, tothom ho ha de poder fer de sa manera o el llenguatge que ell necessiti, un serà més plàstic i l'altre necessitarà escriure i l'altre amb una fotografia, un dibuix... això sí que ha de tenir cabuda i crec que aquí sí que ho tenen.

Seguiu uns criteris per les propostes?

Tenim uns criteris. Tenim una carpeta de com fer propostes i ho hem fet amb formació.

El rol del docent:

És important. A mi m'agrada una frase que és "Aprenem dels altres i amb els altres" i jo també, aquí no hi ha res unidireccional, jo explico i tu res. Nono. Aquí aprenen tots. I moltes de vegades ens sorprenem amb aquestes criatures petites que ells et fan veure una cosa que tu no havies vist. O et fan una pregunta i poder dir, no ho sé. Jo no ho sé tot, ho cercam, els hi donem estratègies. I anem a cercar, on ho podem cercar i a qui li podem demanar, i si trobam un expert i si vendria, obrir el camí. El camí a ell i el camí a tu. I els infants veuen que no ets tu qui ho sap tot, pot ser que no ho sàpigues i a mi això és el que més m'agrada.

El rol de l'adult de vegades sí que costa, és molt de temps, però hem d'aprendre molt, a acompanyar, a saber què és acompanyar, jo no puc acompanyar si noestic bé. Si jo no tenc, no puc donar, primer ho he de tenir jo per poder donar. Ens desperten coses els infants que tu dius... i ara per què em "reixona" a mi i és meu... no és d'aquella criatura. Però per poder acompanyar has de passar un filtre, un mestre ha de tenir un filtre.

Jo en cap altra escola, no era una persona que xerràs al claustre, jo acceptava e que deien, no anava a demanar. Jo en aquesta escola vaig fer un clip, vaig començar a veure necessitats,

necessitats fins i tot bàsiques de, necessiten roba aquestes criatures, necessiten sabates, és que no mengen el que toca... conscients que aquestes criatures necessiten moltes coses, no sóc la Supersalvadora. Per molt que vulguis, no ets tan indispensable, però un mestre que ha comprat roba interior i sabates sense dir res o pagar excursions, etc. Intentar deixar aquestes emocions dels infants. I coses bàsiques del to de veu, calmat, no xerrar massa fort, xerrar-los a l'alçada, si tots seim en terra el mestre també per molt que després no em pugui aixecar, etc. Nosaltres feim molta documentació amb fotografia, idò no fer-li un picat des de dalt, acota't o un picat per amunt que el fas més gran. I aquestes petites coses i petits detalls. No entrar al tema, que repliquen, és la seva feina replicar, són adolescents, estan enfadats, no hi entris, no contestis. Quan estiguin més tranquils idò ja aniràs a xerrar amb ell. Això és molt bo de dir i mal de fer. Ara cap problema amb, em sap greu -- m'he alterat, estava nirviosa i no he esperat que tu xerrassis, et deman disculpes, si vols que xerrem tranquil·les. I llavors, una frase que aquí solen dir molt quan sa cosa ja està a aquest pas que no ve a ses nostres ni cedeix, aquí el qui decideix és l'adult. Els infants no tenen normes ni límits, a ca seva no els hi han posat mai. Els adults mentre no molestin, hi ha moltes famílies que són així, fe el que vulguis. Intenten fer el mateix que a casa. Bé calma i temps.

Valors que us defineixen com a centre:

Sa base ha de ser l'amor, estimar... si nosaltres estimem, estimem el que feim, estimam aquestes criatures, estimem els companys, estimem la nostra feina... el valor fonamental és estimar, per jo. El fet de poder donar aquest benestar a tota la comunitat, els infants, els companys, però crec que és bàsic estimar. El respecte, són tres normes bàsiques i fonamentals, has de respectar els adults, als companys i el material també estima'l perquè és el nostre suport per poder fer feina i hem d'estar agraïts de tenir aquestes coses que a vegades passa que no valoren el que tenen. Amor i respecte van molt lligades.

Quines implicacions us plantejau com a centre des d'una perspectiva inclusiva:

Són inclusivitat personificada. Aquí hi ha molta diversitat, per jo és una riquesa tenir la diversitat que hi ha perquè aprenem moltíssim, amb cultures diferents. També podem veure que no et separa tant una cosa de s'altra, encara que pareixen tan contràries, són antagòniques i després veus que tenen coses en comú. Ara això si, enguany hem pogut veure que si entra una altra tipologia de família i infants també s'enriqueix, s'enriqueixen ells i això també és bo,

és poder arribar a un equilibri, però per jo d'inclusió, la paraula no hauria d'existir. Aquí dedins l'educació és per a tothom i fem tots el mateix indistintament.

Nosaltres pensam que la metodologia ja ajuda a la inclusió, tothom hi és a dins i no ha de quedar a fora. Ja després adaptarem. Però estàs a dins igual. L'any passat teníem una nina amb cadira de rodes, la nostra escola té barreres arquitectòniques per tot. És una malaltia degenerativa i aquesta nina podia pujar les escales, t'ajudarem a pujar i era una manera que ella exercitava. Tenir aquesta companya al grup i fer les sortides que feien de barri, els hi feia entendre que no hi havia pas de vianants allà on tocava, que el pas de vianants que hi havia na -- no podia passar perquè hi havia escaló... al final tot això és un aprenentatge i s'ha de fer servir.

Quines barreres creus que hi ha a l'escola?

Fa 5 anys que estem demanant tenir persianes. Les estam aguantant amb fustes. No tenim que funcionin. Les han llevat per la Covid. No ha vengut ningú a posar-les. Ara amb el sol i la calor... no sé com ho farem. Jo vaig entrar i el primer que em van dir va ser parlar de les persianes.

Al barri on estam, la brutor que hi ha a l'entrada cada dia a l'entrada. Aquí dedins ho treballes, surten al carrer i tiren el paper en terra, i tu li dius, "per favor, pots agafar el paper?" i et miren amb cara rara, però anem hem de ser cívics. Hauríem d'estimar allà on vivim i la nostra escola.

Des de la conselleria → un auxiliar administratiu. Nosaltres a vegades no podem atendre a ses famílies com toca perquè no ens entenem, no entenem les llengües. Tenim la sort que -- xerra àrab i ens fa de traductor, però amb un xinès que fas? I perquè t'envii conselleria, quasi has de fer una gran audiència i no sempre et deixen el traductor, no és àgil. La barrera més grossa que et puguis trobar és que conselleria i ajuntament no... topen. En vers d'anar tots a l'una, quan hi ha un problema, el manteniment és de l'ajuntament però l'edifici de conselleria. Si és obra nova és de conselleria, però si és manteniment és ajuntament. Jo he arribat al gabinet del conseller.

- Aigua calenta no hi ha al menjador.
- Unificar criteris, no tirar-se els trastos els uns als altres.
- Escaló que no compleix amb la normativa.

Feina en xarxa:

L'inspector duu lluitant des del minut 0. Però és vera que així com a nosaltres ens costa, a l'institut amb tant de mestres. Ens agradaria. Tenim "Fent pinya" que és una plataforma de les entitats que hi ha.

Entrevista mestra comunitat grans

1. Com definiries els ambients d'aprenentatge?

Metodologia d'aprenentatge que té en compte l'infant com a eix principal i aprèn mitjançant el món que l'envolta, manipulant, experimentant i ser conscient del que va adquirint.

2. Quins creus que són els beneficis de treballar per ambients?

Beneficis molts, com ara, aprenentatge significatiu, motivació per la feina, treball cooperatiu, autonomia i sensibilitat per aconseguir objectius.

3. Quins avantatges té treballar per ambients enfront de les metodologies tradicionals?

No crec que siguin avantatges o desavantatges treballar una metodologia o una altra. Simplement que es poden combinar moltes visions i fomentar el protagonisme de l'alumne en una societat que constantment va canviant i de cada vegada els infants són més inquiets i necessiten i volen aprendre des d'altres visions educatives.

4. I els inconvenients/desavantatges de treballar per ambients?

No n'hi ha.

5. Quin consell li donaries a algú que vol implementar aquesta metodologia?

Consell cap, però li puc oferir un acompanyament i una mirada cap a la metodologia, sobretot, n'ha d'estar ben segur i creure-hi al 100%.

6. Quina importància té el suport educatiu o la codocència a l'hora de fer efectiva aquesta metodologia?

La mateixa que tot el claustre. Aquesta metodologia fa que treballem com a grup i anem cohesionats tots i totes. A dins l'aula es necessita acompanyament i observadors, transmissors d'aprenentatges i tots i totes importam en el procés que ajudarà als infants

a assolir i gaudir d'uns aprenentatges.

7. Creus que la disposició/organització de l'espai influeix en el procés d'aprenentatge de l'alumnat?

És clar, tot hauria de ser harmonia, atractiu, material ben presentat amb propostes ajustades als seus interessos. Instruccions clares i senzilles. Material accessible en tot moment...

8. Quin rol adopta el mestre/a dins l'aula? Quina actitud ha de tenir davant els ambients d'aprenentatge?

El rol és d'acompanyar en el procés d'aprenentatge dels nostres infants. Actitud motivadora, engrescadora... Actitud modèlica davant l'alumnat on puguem transmetre les nostres ganes i il·lusions al nostre infant.

9. Creus que és important la formació en inclusió i en ambients d'aprenentatge?

Els ambients ja contemplen la inclusió de tot l'alumnat, no crec que sigui el més important fer una formació d'aquest tipus.

10. Quin paper adopta l'alumne/a?

El principal protagonista. Ell és el qui marcarà el camí a seguir i allà on vol anar i com hi vol anar.

11. Què en penses dels grups multinivell?

Dins la metodologia d'espais està inclòs tot l'aprenentatge multinivell, respectant el ritme d'aprenentatge de cada infant.

12. Has pogut observar canvis en els infants amb aquesta metodologia?

Sí i és molt enriquidor i satisfactori.

13. S'han experimentat millores en la gestió emocional dels alumnes?

No puc xerrar d'altres centres, ja que desconec si a part de treballar per espais treballen la part emocional com al Verge, però a la nostra escola certament SÍ experimentem canvis importants.

14. Com enteneu l'avaluació? Què suposa no fer exàmens i no donar deures?

L'avaluació és un tema molt ampli. Des d'autoavaluació, avaluació entre iguals, ...rúbriques, observació del dia a dia. Sobretot l'entenc des del punt de vista que l'infant n'ha de ser conscient de que està aprenent i com i per què. Deures lliures i sense mecanisme l'ideal per mi. Investigar, traspasar allò que aprèn a l'escola cap a casa, una continuïtat.

Entrevista mestra mitjans

1. Ambients d'aprenentatge

- Espais on s'ofereixen diferents propostes i on es treballen diferents tipus de capacitats presentant i treballant sempre la informació en diferents canals
- Aprenentatges que es viuen, aprendre a través de l'experiència
- Despertar interessos i curiositats
- Basats en processos i no en resultats
- Diferenciació de tipus d'activitats (observar, manipular, investigar, experimentar, elaborar, construir...).
- Seqüenciació en les activitats (diferents nivells i diferents tasques en cada nivell)
- Potenciar aprenentatge autònom
- Alumne protagonista del seu procés

2. Beneficis

- Alumnes motivats, treballen donant resposta als seus interessos.
- Bon clima d'aula
- Resposta a les necessitats i característiques de cada alumne, possibilitat d'atendre a la individualitat, que no vol dir que sempre ho puguem fer.
- Possibilitat de donar resposta immediata a interessos dels alumnes.
- Percepció de l'infant capaç, treballa en funció de les seves capacitats, no es frustra, no es veu incapaç.

3. Avantatges

- Molt gratificant pel mestre
- Motivador pels alumnes
- Es potencien els processos, i no es fraccionen tant els aprenentatges

- Flexibilitat absoluta a l'hora de programar, d'oferir propostes, de respondre als interessos que van sorgint permetent-nos improvisar sempre i quan tinguem recursos i destresa per oferir-los propostes de qualitat i interessants.
- Personalitzar aprenentatges
- Aprenentatges globalitzats

4. Inconvenients/desavantatges

- Impliquen molta feina per a poder respondre ràpidament als seus interessos i donar-los resposta com més aviat millor amb propostes de qualitat.
- Dificultat per poder atendre a tots alhora, ja que la majoria requereixen atenció, ajuda, guia, supervisió o simplement presència. I en la nostra escola afegim que molts alumnes tenen necessitats siguin educatives o emocionals que fan que se'ls hagi de donar una atenció més específica, fet que dificulta a vegades poder dur a terme un bon seguiment de tot el conjunt dels alumnes. Per això és fonamental combinar diferents tipus de propostes més autònomes, més lúdiques, en grup, individuals... i així anar combinant i poder disposar de més temps per anar atenent les individualitats, tenir suports...
- Tot i això, seria desitjable baixar encara més les ràtios.

5. Consell

- Perdre la por a equivocar-se, a no saber-ho fer.
- Imprescindible creure en aquesta metodologia
- Formar-se i tenir una bona base teòrica
- Ganes d'aprendre amb els alumnes i dels alumnes
- Oblidar-se de la pressió del currículum que és inevitable tenir-la sobretot els primers anys; perquè tot va fluint a poc a poc i es van encadenant aprenentatges de forma natural arribant a treballar molts més continguts que els pròpiament curriculars o que els pertocarien per cursos.
- Gaudir

6. Suport educatiu/ codocència

- Imprescindible, sobretot en casos amb infants amb necessitats concretes.
- Però també seria positiu poder anar disposant de suport per tal de dur a terme dinàmiques que un adult sol no pot fer, atendre més individualment al conjunt

d'alumnes, permetre's assumir el rol d'observador algun dia sense haver d'intervenir...

7. Disposició/organització de l'espai

- Molt important, gairebé tant com el contingut que presentem i oferim.
- Espais atractius, estimulants, que convidin a aprendre, que generin interès...
- Simplement amb una imatge o objecte col·locat en el lloc idoni podem despertar curiositats, crear conflicte cognitiu i encetar algun tema que d'altra manera seria difícil d'introduir ex: foto d'una placenta real penjada al racó de metges.
- Ells encara que no ho sembli es fixen molt en tot el que hi ha a l'espai i els anem oferint i preparant.

8. Rol mestre

- Apassionat
- Mediator
- Bon comunicador
- Guia
- Observador
- Acompanyament tant emocional (motivar, donar seguretat...) com a nivell d'aprenentatge
- Afavorir i potenciar pensament crític
- Fomentar la curiositat
- Detectar necessitats i donar-los resposta
- Flexible (saber donar resposta al que va sorgint en el moment en què sorgeix; per això s'han de tenir recursos).
- Capacitat d'improvisació
- Acollir als alumnes emocionalment, establir bon vincle, crear clima i relació de confiança i seguretat.
- Despertar emocions. Les coses que ens emocionen o desperten algun sentiment o emoció rarament les oblidem (contar experiències personals encara que a vegades puguin ser inventades o embellides, fer-los riure. Posar-hi sempre un to irònic, còmic, crear-los la curiositat de saber si és o no veritat...)

9. Formació

- Necessària però no imprescindible. Una vegada es té una base i es creu en aquesta

manera de fer feina i es viu amb ganes i motivació per part del mestre es requereix molta feina, idees, recerca, resposta a les motivacions i interessos dels infants...

- Sobretot és necessari ser autocrític, autoavaluar-se com a docent i anar implementant canvis per millorar.
- Com més formació i informació sempre millor, però de vegades amb l'experiència, implicació i autocrítica s'aconsegueix més que empassant-se molta teoria.

10. Paper alumne

- Protagonista del seu procés.
- Actiu
- Capaç
- Generador d'aprenentatge

11. Grups multinivell

- Molt positiu
- En el dia a dia moltes vegades no es veuen diferències significatives entre uns i altres, ja que cada alumne es té en compte per la seva individualitat i característiques i se li ofereix en funció de les seves capacitats, no del nivell a què pertany.

12. Canvis

- Augment motivació i ganes d'aprendre fins i tot en els infants en els quals sembla que no la tenen.
- Gaudir de veure resultats simplement pel fet d'oferir un material concret o proposta.

13. Millores gestió emocional

En un principi es pot atendre millor que amb un altre tipus de metodologia a la part emocional dels alumnes, tot i que a vegades quan són molts els alumnes que tenen mancances a aquest nivell costa donar i trobar la resposta correcta per oferir a tots i a més atendre a la resta perquè aprenguin.

14. Avaluació

- Necessària, imprescindible, però sempre des del punt de vista del que es pot millorar
- No avaluació de resultats pròpiament dits sinó de processos
- Molta importància a la part actitudinal

- Autoavaluació alumnes i autoavaluació mestre.

Entrevista mestra mitjans-grans

Com definiries el treball per Ambients d'Aprenentatge?

Jo definiria els Ambients d'Aprenentatge com l'espai ideal d'aprenentatge per un infant. I es converteix en ambient quan pot donar resposta a les necessitats, si no dona resposta a les necessitats de cada infant, les maneres d'aprendre, els ritmes d'aprenentatge. Jo crec que l'espai d'aprenentatge és el que dona resposta a les necessitats de l'infant, estigui en l'estratosfera superestimulat perquè les famílies estan molt damunt ell o que siguin infants abandonats. L'ambient d'aprenentatge ha d'abraçar totes les necessitats.

Beneficis:

Els beneficis dels infants de treballar per ambients és aquest, partint de la definició de com pens jo que ha de ser l'ambient, si cobreix les seves necessitats, per exemple, si un infant està molt estimulat a casa seva, el que necessita molt és molt de material per aprendre, està cobert d'abraçades, besades, està cobert de mirades, està cobert de preocupació. Moltes vegades això no es dona, hem de cobrir primer aquesta part vital com és la del menjar, la de vestir i la de sentir-se estimat. Perquè si no tenim ses bàsiques contemplades i cobertes, ses altres són impossibles, és quan venen els problemes de conducta, quan venen problemes de bloquejos, etc. És el tema de què se sentin a gust per poder avançar.

Els beneficis principals: d'aquesta metodologia ajuda a tots els infants que... jo és que me la crec molt aquesta metodologia. Jo el que crec és que l'altra metodologia no dona cap benefici. Aquesta metodologia fomenta l'autonomia totalment, les relacions socials, l'organització dels espais, amb edats diferents també fomenta estils i ritmes d'aprenentatge, foment de l'autoavaluació i saber-se autoregular, tot això jo m'ho crec molt en l'àmbit d'espais. Perquè jo ara dir-te els beneficis dels ambients, em costa molt perquè són tots prejudicis el que té l'estil tradicional. En aquest estil veure un infant assegut darrere una taula...

Quins avantatges veus en aquesta metodologia enfront d'altres més tradicionals?

Per mi són totes. Sobretot en aquesta escola, crec que és un gran encert en aquesta escola amb els alumnes que hi ha, amb els tants % diagnosticats que tenim... que cada infant pugui fer les coses al seu ritme, que és el que està firmat, perquè després és vera que a música per cantar hem de ser un parell per fer una coral, crec que no és una cosa de només d'un. En aquest cas

són activitats que donen, sobretot quan són infants diferents, perquè un entona més, l'altre diu millor la lletra, no sé, per mi són tot avantatge. A música tenir un espai on tots tocam el mateix i que no arribem a més de dues veus els darrers anys de primària, és molt avorrit. I aquí, així com està muntat l'espai de música, dona peu a què escoltin molt, que això és molt important, que aprenguin a escoltar l'altre, que improvisin molt, el foment de la creativitat. Pens que els ambients fomenten molt la creativitat, sobretot si són propostes suficientment obertes, que tal vegada és una de les dificultats que tenim, que les propostes els mestres no és una metodologia fàcil pels mestres. Han de ser propostes molt ben pensades, també tenint en compte el currículum i l'estadi maduratiu de cada infant, el material, que sigui manipulatiu... hi ha moltes condicions, i això no és fàcil. Això amb els anys aquí ha anat millorant molt. Fa un parell d'anys, que ho parlàvem a la comissió de metodologia, les capsas d'aprenentatge que no ens van funcionar. Perquè la capsa d'aprenentatge volia dir posar com una proposta dins una capsa amb diferents nivells i targetes, és una cosa que no vaig entendre mai i que no vaig fer mai, però que no ens va... en canvi tenir una proposta oberta i després la plasmes al teu llibre, perquè mira. Ara sembla que hi ha una mica de discussió o debat amb el tema del currículum, clar el currículum és molt important, si xerres de matemàtiques i llengües, però quan xerres de llengües em deman quina autoritat tens tu per dir-li que està suspès de llengua i de competència lingüística a un nin que parla 4 llengües... a veure si ets tu que no tens la competència lingüística, perquè aquí en tenim infants que en parlen 4 i infants que parlen 3 i entenen 4, i no hi ha cap mestre que les parlin les 4 i després som nosaltres qui posam les notes. El sistema no està preparat pels ambients. Encara tenim entre mans que darrere dels llibres i dels deures...

Els espais que hi ha són bastant curriculars? Les canviaries?

Per exemple, seria més com funciona a petits, per espais que sigui tot més manipulatiu. Però què passa, que jo també ho entenc, combinar els infants de la barriada amb infants que comencen a venir perquè es creuen és sistema, no és fàcil perquè aquests infants tenen primer l'estimulació que nosaltres els hi donem als del barri, ells ja la duen posada, ja la tenen estimulada, ja vénen de casa estimulats. La meitat va a música els horabaixes, fan exercici, d'excursió per la muntanya... els infants que tenim aquí no surten els caps de setmana de casa seva ni al parc, és que no tenen res a veure. Hi ha moltes coses per encaixar i adequar i veure... a mi m'agrada més interdisciplinari, m'agradaria més que no fossin el de tenir un ambient de llengua a mitjans i grans. Per mi l'ideal seria tota l'escola tenir els mateixos ambients i no diversificar ambients, així com passa a música, això m'encantaria. M'agradaria

un espai d'art unificat amb un espai musical tot junt. I llevar això tan marcat.

El final és la lliure circulació. Els alumnes tenen un espai de referència, un referent mestre-tutor que això sí que s'ha de tenir, també és una qüestió de burocràcia i una qüestió de tot: l'infant ha de tenir un referent dins l'escola, un referent directe i això és el tutor. Després tots són mestres de tots, això m'ho crec molt, també és una cosa que m'agrada molt.

Desavantatges/inconvenients de treballar per ambients:

Pels infants és un sobreesforç així com els estam presentant, un sobreesforç pedagògic. Ells venen amb la idea de tenir deures, que et diguin a la pàgina 125 he de fer l'exercici 3 i per avall, no cercar com he de mesurar 3 kg de poma a una pesadora. Aquest tipus d'activitat que no és de llibre, que és una activitat molt difícil sobretot per aquests infants de la barriada, perquè és el que veuen a ca seva. I després, jo pels infants no sé si veig més inconvenients a part d'aquest. Però això és un inconvenient que hi ha que no el tenen i estan encantats. I pels mestres diria que la feina és el triple i donar a basto quan no en saps molt i estam aprenent tots encara, és molt potent. I jo tenc l'afegit a música que m'he de creure que els infants estan fent feina. Jo tenc una amiga mestra a l'escola de Puigpunyent que és la que va posar en marxa els ambients a Puigpunyent i a música, i em va dir, si l'infant està tocant alguna cosa, l'única que sent que passa qualque cosa allà, ets tu. Ells no se senten entre ells si estan concentrats. Realment és vera, els dies que faig l'esforç i pens, Nono, estan fent feina tots, i escoltes tot junt, és brutal, perquè hi ha un renou, però és un renou que funciona. A vegades fem silenci i no funciona tant com el renou. Tothom està fent feina i això es nota amb el renou que se sent de l'aula, es nota molt. I això no ho he llegit a cap llibre, m'ho va dir na Marta, m'ho vaig creure i ho he aplicat. I cada vegada que he trobat que havia molt de trui, m'atur i pens, ells estan fent feina, sents sa feina, no sents renou.

Si li haguessis de donar algun consell a algú que vol implementar aquesta metodologia quin li donaries?

Jo no m'atreviria. Les sensacions, els sentiments, les emocions i tot el que envolta aquesta metodologia és tan particular i tan personal... A una aula hi ha dies que a vegades quan estàs contant una història als infants, hi ha dies que hi ha connexió i altres que no, hi ha dies que tots t'escolten i dius això funcionarà. I fent ambients, passa 7 vegades al mateix temps i amb diferents persones i diferents temes. Perquè a l'aula tothom m'ha escoltat i es ves que a vegades ha funcionat. Jo em comunic amb els infants i és molt més difícil tenir 7 en marxa i que tots et creguin.

Per tu és important el suport dins l'aula o que hi hagi codocència?

Enguany amb el tema de la Covid i el grup bombolla, sí que en un moment donat he demanat ajuda perquè hi ha grup que 'per circumstàncies i per històries que han passat aquí, veus que necessites una mica de reforç, quasi més tu que els infants. Jo estic darrerament en aquests grups tan potents, estic dirigint molt les tasques perquè si les deixes lliures són els grans i es penen. I això també ens pot passar, que hi hagi infants que ens fugin de les mans, però això també passa a una aula. I enguany amb tot això de la Covid, no poder canviar els grups, està feixuc. Perquè aquest grup mateix que jo conec de fa 5 anys, quan els hi han ajuntat ha estat una bomba, però com els altres anys canviaven cada trimestre... i estava superbé. I el darrer trimestre era una llepolia d'organització, perquè estaven tots super pensats. Sa bombolla ha estat potent, per ells mateixos també, perquè estan cansats de veure les mateixes cares, de veure's ells mateixos...

Què en penses sobre la distribució i organització d'aula? Creus que influeix en l'aprenentatge dels infants?

Jo sí que em crec molt la disposició, em crec que hi ha un espai per ajuntar-se tots, però que després es pugui adequar, és a dir, que sigui funcional, que la disposició aquesta intel·ligent ens serveixi per fer el grup sencer, però que també es formi part a l'hora de fer els microespais, és un ambient. Jo crec que sa paraula ambient, nosaltres li diem espai, però en el mateix sentit, sa primera connotació és arquitectònica i clar jo veig que si, per exemple, als passadissos, que els passadissos es converteix en espais per aprendre. En vers de posar totes les llibreries a una banda, posar a una banda i a l'altra perquè no siguin espais per córrer... Ja lleva les corregudes del passadís, això és pedagogia, no s'ha de córrer pels passadissos. Jo quants de metres tenia que em deien que no havia de córrer pels passadissos. Idò nosaltres hem posat una llibreria, jo m'ho crec tot.

Quin rol adopta la mestra dins l'aula?

Depèn, jo crec que la mestra dins l'aula ha de ser acompanyant. Acompanyar l'aprenentatge i acompanyar tot el que et passi en el moment. Crec que és la més important, abraça tot.

L'actitud que ha de tenir el mestre?

Jo crec que sa paraula seria oberta amb els infants, amb la seva pròpia distribució d'aula, amb les propostes que fa, amb l'organització, amb l'organització del personal... Com volem anar cap a la lliure circulació i s'han d'autoregular, jo crec que és obrir la mentalitat.

Paper de l'alumne:

Jo estic pensant molt en l'alumne d'aquí, l'alumne d'aquí enguany amb el tema Covid hem arribat a moments de parlar que quasi ens hem parlat com amics, que s'ha perdut autoritat en casos.

No m'havia plantejat el paper de l'infant.

L'ideal seria el participatiu, el col·laborador, el que sap estar, el que té autonomia, etc.

El paper l'hauríem de saber fer que es creguessin més que són els responsables del seu aprenentatge dins l'espai. Per exemple, enguany hem posat en alguns espais el tema de les rúbriques, el tema d'educació física fan autoavaluació cada dia del qual ha passat, respecte... i amb això anar fent i dir amb tot això que els processos educatius són molt llargs i que veure si un infant respon d'una manera o altra i ha assolit un paper o altre han de passar anys.

Quant a la formació en inclusió i en ambients d'aprenentatge... trobes que és important?

Molt, tota, podem fer cada dia.

Què en penses dels grups multinivell?

M'encanta, m'agrada per tot.

Trobes que s'han experimentat millores en la gestió emocional dels alumnes?

Enguany tenc dubtes perquè torna a ser perquè és un any molt especial que el tema emocional està molt tocat i que hagués passat d'una manera o de l'altra, no sé si l'haguessin gestionat. És una cosa que no només és dels infants, els adults i a tothom ha afectat.

Has pogut observar canvis en els infants amb aquesta metodologia?

No t'ho puc dir perquè quan jo vaig venir ja havíem implantat a petits i mitjans i grans ho van implantar el segon anys que era jo aquí. I va ser terrible el primer any de truí, renou i de tot, tot ha anat prenent nota. També crec que és un tema molt important, el tema del claustre, que sigui permanent, que no sigui de pas i això és una base que encara queda per fer. Sí que han cobert educació física i anglès, que al principi no estava cobert, petits ja està tot cobert. I pareix que música és la darrera per cobrir.

Van i venen molt els infants, no hi ha continuïtat.

El tema de l'avaluació com l'enteneu?

El tema de l'avaluació, ara, tot el claustre estem començant amb les rúbriques. L'avaluació dels infants, de l'organització, del professorat, tot el procés l'hem de posar en marxa ja. Hem començat a fer les rúbriques, hem començat a fer petits detalls i després el tema dels informes. Són informes personals i redactats. A cada espai de què fa l'infant, i és sa manera més potent d'avaluació que hi ha, perquè és una avaluació amb proves que s'està fent, per què s'està treballant i es fa així de tots els infants. Poses el que fa l'infant, com està l'infant a dins l'espai... perquè clar, si parles d'autoaprenentatge també xerres de talents i intel·ligències, no xerram que tots fem el mateix i el mateix estil d'aprenentatge. Idò hi ha qualcú que a Pau Casals sospira per anar a Pau Casals i d'altres que no volen venir mai, i no vendrien mai. I això és el tema de la lliure circulació.

Posam en allò en què destaca, procuram fer els informes en positiu... aquests informes arriben a casa en positiu, és a dir, hi ha vegades que no fa absolutament res, però nosaltres intentem que la visió que es tengui, perquè no li agrada aquest espai, jo entenc perfectament que hi ha gent que no li agrada la música, perquè no ha d'agradar tot a tothom. I la manera és dir, mira, fa i sobretot, li agrada més estar aquí. I això és la manera, molt per damunt. Perquè també ara comença que estan més preocupats amb el tema del currículum. Hem d'acabar d'encaixar el tema de les avaluacions perquè els nostres criteris ja estan molt escrits, de fet es van fer criteris de llengües i de matemàtiques l'any passat, vam fer una formació amb l'institut que es duu quasi tots els nins, per veure els mínims amb què l'havien d'anar d'aquí per anar a l'institut. Els mínims d'aquí eren els super mínims del currículum general, si el currículum diu fins a 4 idò nosaltres estàvem a l'1. És el que dèiem abans, que el castellà, el català i l'anglès els importa un pebre a molts d'ells. I aquesta formació ja la vàrem fer, hem fet moltes coses d'aquestes. Moltes. I jo crec que l'equip directiu, ara renovat quatre anys, serà brutal aquesta segona part de sa feina. Perquè sa primera, que ha estat més feixuga ara comença a passar, a venir les coses més dolces. Els resultats no sé si són exquisits, però pensar que tenim un context potent. Tu quina nota vols posar a aquest context? No es poden posar notes.

Què suposa no fer exàmens i no tenir deures?

Molta observació, molta memòria per als mestres. Hi ha gent que duu una regleta posada i diu "Ara ha fet això" i ja ho taxa. I jo això a música no m'ho acab de creure, perquè hi pots fer i et pot haver sortit. Jo sóc més de memòria, de veure que sigui formatiu... ara també em perd coses a l'hora d'avaluar perquè l'observació és memorística.

Aquí hem fet molta feina amb música africana, amb música d'ètnia gitana, ritmes molt diferents o molt iguals, segons com ho vegis, però molt sonors. La qüestió, en -- que és l'única persona d'origen oriental aquí. L'altre dia vam fer una activitat amb els palets xinesos, amb uns vidres i vaig començar a treure coses petites per fer, i ens hem inventat una proposta que es diu: circuit de músiques minúscules. I fan un instrument en forma de circuit per anar-hi passant; passen pels platerets, els vidres i són dos minuts que tothom escolta, perquè el que fa el circuit després ha de tocar el que ha construït. I això s'ho va inventar l'infant, jo li he donat una mica de forma i li he donat un objectiu. És aprofitar això, no surt sempre, però quan surt una d'aquestes, ho has d'aprofitar, l'agafes i la fas de l'espai perquè val la pena.

Entrevista mestre grans

Com definiries què és un ambient d'aprenentatge?

Per jo un ambient d'aprenentatge, bé nosaltres aquí li deim espai, és un espai preparat per facilitar que l'alumnat que tingui diferents capacitats pugui trobar i desenvolupar la seva activitat d'aprenentatge. En aquest sentit és inclusiu perquè hi ha diferents nivells, diferents estils, perquè ha de cobrir tota classe de tipus d'alumnat perquè puguin aprendre.

Quins creus que són els beneficis?

Els beneficis van lligats amb el que he dit abans, és la inclusió aquesta no? Que quan tu fas una classe tradicional amb una activitat per tothom aquí hi ha una activitat que per uns nins anirà curta i per altres nins anirà llarga. A l'espai el que pretenem és que tots els nens i totes les nines puguin trobar la seva activitat, i al seu ritme.

Els avantatges enfront de les metodologies tradicionals:

Els avantatges si el fas bé, no?, perquè si estàs a una situació que no ho pots desenvolupar bé... a vegades no tens aquests avantatges. Però jo crec que també el que fa és que els infants es troben més a gust, no? I trobar-te a gust, significa estar relaxat i poder aprendre millor. Pel mestre també és més satisfactori veure que no estàs forçant a ningú a fer el mateix.

És molt més agradable estar aquí, tu també et pots incloure aquí molt més fàcilment, pots treballar d'una manera més propera que no en una aula que tu estàs al davant i hi ha una fila de cadires i taules, en què és molt unidireccional. Aquí es creen altres tipus de dinàmiques en què fas que s'ajudin.

Els inconvenients/desavantatges:

Pentura a vegades pot passar que hi hagi nins que no estiguin per treballar així, que necessiten molta orientació o que no sàpiguen aprofitar-ho. Però pentura passa que els nins en un altre tipus d'escola no ho aprofitarien. Pentura sí que hi hauria nens que els aniria bé que els hi diguessin el que han de fer a cada moment. Aquí hi ha una part de responsabilitat de cada nin cap al seu aprenentatge, i clar, pot passar que nins no es facin responsables o que no estiguin en condicions, i pot ser que els afecti negativament.

Has de ser capaç de fer una bona anàlisi que no estan fent feina i treballar més pròximament amb ells. Però clar si això fos una classe que tothom ha de fer una pàgina, es veu molt clarament que no ha fet la pàgina.

Si li haguessis de donar un consell a algú que vol implementar aquest tipus de metodologia, quin seria?

Aquí no basta amb un consell. Aquí s'haurien de fer molt de consells. Perquè clar, el primer és formar-se i el segon és confiar en el fet que els nins poden aprendre, però també veure quan els nens estan en una dinàmica de saber el que ets cap a l'aprenentatge, però no a vegades es dona el bloqueig per circumstàncies d'un mal moment personal o qüestions emocionals, a vegades hi ha nens que amb el tema de la societat de consum i tots els models socials que tenim de youtubers, d'èxit i infantilització social, molts no aspiren a més no? L'escola no et diu res, i això també hem de saber-ho treballar.

També el que trob és que els mestres han de tenir una formació inicial però que mai basta. Per dur un ambient has de dominar el material que tens. Si hi ha un mestre que es mira la lliçó del llibre i coneix allò és molt diferent que haver de respondre les necessitats de diferents nins amb diferents materials. I després, per exemple, els materials tenen uns usos i a vegades per una experimentació de certs materials, no són per experimentar, tenen un ús concret. El material s'ha de cuidar...

Quina importància té per tu el suport educatiu i la codocència?

És molt important. Aquí hem de diferenciar el que són espais de tutoria i els moments d'ambient d'aprenentatge i el tipus d'escola que estem. Aquí la cotutoria és molt important pel tema de la convivència. A l'hora dels espais d'aprenentatge idò jo el que m'he trobat aquest curs és que tenim ràtio a vegades fins a 15 i grups que fan molta feina, produeixen molt i amb un mestre tot sol no pots donar la resposta que necessiten. S'hauria d'analitzar a quins espais

tenen més necessitats que a altres perquè a vegades les produccions són diferents. Aquí hi ha molt interès pel càlcul i has de donar resposta. Potser hi ha un altre que no fa càlcul, però tenen molta necessitat per entendre una activitat, encara que sigui molt simple. S'ha de tenir present més suport.

La disposició/organització de l'espai influeix en l'aprenentatge de l'alumnat?

Sí, el que passa que l'espai es pot dissenyar de diferents maneres. Ara també ens passa que amb el tema de Covid, tendríem més material a l'abast, l'any passat estava diferent. Fins a l'any passat, el mestre de l'espai estava sempre a l'espai. Ara m'he trobat que me'n vaig, venen nins a berenar d'una altra classe, toquen el material, se m'han espenyat coses... Ho has de tenir tot molt ben guardat perquè si no... el material és molt car i si s'espenya... si és important la disposició, sí. Aquí el que facilita és que ells també intercanviïn entre ells i demanar-se "això com era?".

El mestre quin rol adopta?

El mestre aquí adopta diferents rols. En moments com principi de curs vam fer molts de tallers, perquè després del confinament els nins i les nines havien oblidat les coses més bàsiques. Per tant, vam fer molts de tallers d'introducció a la suma, a la resta, operacions bàsiques com multiplicació i divisió. Vàrem fer molts de tallers. Altres vegades és un rol que és una classe més dirigida, altres vegades no. En els microespais el mestre prepara les propostes, però ja és cosa de l'infant desenvolupar-les. El mestre també és qui prepara els materials i ja trien el ritme.

Actitud davant els ambients d'aprenentatge:

Actitud activa de millora permanent. No es tracta de muntar l'espai i que quedi aquí, has de veure les necessitats, les evolucions i has d'anar donant resposta a allò que els infants necessiten.

La formació en inclusió i en ambients creus que és important?

La formació en inclusió és important sempre i per tothom. I perquè crec que hi ha qüestions molt bàsiques, per exemple, a matemàtiques quan un no avança en conèixer els nombres de l'1 al 10. Això té uns orígens del recàlcul i això forma part d'aquesta formació en inclusió. Si no aprens no li sabràs donar resposta i no és una cosa de la qual se'n xerri molt.

Formació en ambients també, perquè és una cosa que malauradament alguns ens agradi,

molts no venim de fer feina en això, no ho hem estudiat a la universitat, i crec que aquí la majoria de la gent ha anat a visitar altres escoles i que ha llegit, però necessitem més formació. És una cosa molt autodidacta i que està bé autodidactisme és una cosa que a vegades no se li dóna el valor que té. Una cosa més organitzada.

Paper de l'alumne:

El paper ideal que adoptaria l'alumne és una persona que té uns interessos i que en els espais cerca l'activitat per desenvolupar. És capaç d'avaluar quins són els seus aprenentatges.

I la realitat és que enguany hi ha nens que han après molt, que estan engrescats i altres que per la seva realitat no volen fer feina. Hi ha que podrien fer feina per ambients sempre, que farien amb altres sistemes i els aniria bé, perquè els hi agrada fer feina i competir amb altres. Però hi ha altres que en ambients si no fan molta feina, en una classe convencional potser tendrien més problemes de convivència. Aquí tenen més oportunitats.

L'avaluació com l'enteneu?

L'any que ve farem la formació en avaluació. És una cosa que sempre queda molt penjada i clar, jo entenc l'avaluació com no només avaluar els aprenentatges dels alumnes, sinó de la mateixa dinàmica dels mestres, de com ha funcionat l'ambient i com avaluar la dinàmica de programació i organització del curs escolar. Nosaltres enguany feim un dia l'ambient a la setmana, això com ho avaluem, com ho valoram? Si els alumnes no aprenen més és perquè no fan feina o és perquè no tenen més oportunitats?

Què suposa no fer exàmens ni deures?

No em suposa res no fer exàmens, perquè jo duc un registre molt clar cada dia i potser el que em falta més són activitats d'autoavaluació, perquè siguin més conscients. Amb els exàmens sempre tenen el recordatori, però aquí falta més aquest procés d'autoavaluació. I per tant, hi hauria més autoregulació.

Entrevista mestra AD

Ambient d'aprenentatge:

Els ambients d'aprenentatge són una manera d'entendre l'aprenentatge, l'educació, també el concepte d'infant i bé com a què ho capgira una mica tot. Tot i això, si ho definim de manera

més precisa, els ambients d'aprenentatge és oferir un espai còmode, segur, amable, inclusiu on l'infant pot aprendre, pot descobrir, pot dir sa seva, pot expressar-se tal qual és i desenvolupar tant aquells aprenentatges curriculars com aquells aprenentatges per a la vida. Seria un espai amable i obert per aprendre, així definiria els ambients d'aprenentatge, i on caben multitud de propostes. I que les propostes són obertes de per si són inclusives.

Quins beneficis tenen els A.A?

Per jo els beneficis que tenen és que en principi d'entrada el que fan és plantejar-se una oportunitat a tu com a mestre d'acompanyar l'infant. Un altre benefici és que parteix des del respecte a l'infant capaç de fer coses o l'alumne capaç de fer coses, és a dir, no des d'un únic lloc on és el mestre el que vomita aprenentatge, el que sap i l'únic lloc d'informació. Els ambients tenen aquests beneficis entre molts, però un d'ells és aquest. Que és nin fa, s'equivoca, crea, pensa, investiga, l'ambient és això, i on ell pot moure's lliurement. Així entenc un ambient, on ell es pot col·locar lliurement. I nosaltres li donam aquesta responsabilitat, però també aquesta confiança de què pot anar aprenent envers les propostes que es donen, que està car que aquestes propostes han d'estar ben mirades, no es pot oferir qualsevol proposta i que s'ha de mirar el que s'ofereix com a proposta. No ha de ser una cosa que s'ha de mirar amb lupa sinó que ha de ser una cosa significativa, funcional, torn a repetir, per la vida, que a les propostes hi hagi diferents llenguatges, diferents maneres d'expressió de l'infant, els múltiples llenguatges dels infants. Hi ha propostes on el cos participa, hi ha propostes on s'atenen a les emocions, des d'un punt de vista emocional de les coses, de les matemàtiques, per exemple, del llenguatge, etc. Beneficis molts. T'ho passes bé tu com a mestra i els infants pens que s'ho passen bé si l'ambient està ben muntat, si l'ambient està polit i preparat perquè els infants aprenguin. També un altre benefici que tenen els ambients d'aprenentatge és que inclouen dins la seva essència diferents metodologies com podria ser un projecte d'investigació. Un projecte d'investigació també pot ser una proposta dins un ambient d'aprenentatge. El treball cooperatiu, també poden fer-se algunes estructures de treball cooperatiu dins un ambient d'aprenentatge, poden haver-hi propostes que siguin en parelles, hi pot haver propostes que siguin per estructura cooperativa potser de l'àmbit C que és una mica més difícil, però també hi pot ser altres maneres de. O inclús una proposta tradicional de contestar preguntes i agafar un llibre de text dins l'ambient i recercar el procés de reproducció de l'ésser humà. Hi ha diferents metodologies que es poden incloure dins l'ambient. Perquè torn a repetir, l'ambient d'aprenentatge és un espai obert que fa que l'infant aprengui i que les

propostes que es fan són atractives i estan col·locades d'una determinada manera que fan gola.

Avantatges enfront d'altres metodologies més tradicionals:

Si les comparem amb altres metodologies, que poden incloure segons el meu parer, altres metodologies com he dit, el treball cooperatiu, pot haver-hi activitats d'aprenentatge de cohesió de grup. És a dir, pot haver-hi per exemple dins l'ambient de llengües Shelley o Anna Frank una activitat que sigui fer una entrevista a un altre company, pot ser una activitat de cohesió de grup, que està dins el treball cooperatiu. O cohesió de grup pot ser cercar ses coses positives dels teus companys, pot ser dins escriptura, o a matemàtiques també. Per exemple, descobrir quins nens van néixer abans que altres, això depèn de com s'enfoqui, però també està dins cohesió de grup, conèixer al grup en aquest cas. També és vera que hi ha altres activitats que per ventura hauria d'aturar-se tothom, però ja et dic, jo pel que entenc de l'ambient, inclou tot el que altres maneres de ser de l'educació metodològicament parlant.

Consells:

El consell que jo doncs és que el mestre ha d'estar preparat per deixar el seu ego, per aprendre ell també, una cosa també preciosa dels beneficis dels AA, es que tu també aprens amb l'infant i descobreixen coses noves. Al final tu també t'enriqueixes com a persona, com a mestra i això ho veuen els infants que tu també estàs aprenent, que l'aprenentatge és continu i que tothom pot aprendre i això crec que és un acte d'humilitat. Per tant, el consell és que el mestre estigui preparat psicològicament o que es faci una feina interior, és a dir, crec que tots els mestres facin feina per AA o no, necessitem un acompanyament terapèutic, d'unes revisions dels nostres patrons, de les nostres motxilles, de com tractam els alumnes, com els veiem, què projectam amb ells, quin llenguatge empram, etc. I el meu consell és que si volem fer AA, també és necessari més que mai un treball personal.

Importància del suport educatiu:

Jo pens que si està plantejat com ha d'estar, amb unes normes clares de relació entre el tutor i la cotutoria i un respecte i un coneixement per part del mestre i una acceptació de què dos mestres dins una mateixa aula mai veuran el mateix, no sentiran el mateix i poden trobar punts en comú, però també poden haver-hi divergències. Per això, més que res, la importància del suport educatiu pens que sí, és una cosa que també enriqueix al mestre, com bé dic és primer fer un treball personal de saber treballar en equip. Per què la pregunta és, els

mestres sabem treballar en equip per fer una cotutoria? Acceptam que una persona de suport ens doni un consell? Vull dir, tenim clars els valors que volem transmetre als infants i quin model som. Aquí hi ha el tarannà del mestre que ha d'estar en constant revisió. I ja et dic aquí la importància, seria que si ens ensenyessin i visquéssim el que és treballar en equip el mateix mestre amb l'altre mestre i establir unes propostes o activitats per cohesionar-nos, conèixer-nos i connectar-nos, i fer una línia comuna, acceptant que no som iguals i que no actuarem igual davant les coses, però sí una línia comuna que sigui la que té una base científica i pedagògica, vull dir, si a dins una cotutoria una mestra et crida o parla malament davant un conflicte, i l'altra el que vol és donar un espai per l'emoció, que primer es desfogui, que després reflexioni, que ens ho expliqui, que tu li demanis una sèrie de preguntes per ventura no inquisidores de què necessites, que puc fer per ajudar-te, com et sent. I l'altra mestra per ventura no ha fet aquesta passa de resolució de conflictes de manera assertiva i d'escolta activa, idò això sí que crec que s'ha d'establir per escrit i consensuat. I clar, si trobam i consideram, i l'escola considera que s'han de resoldre de manera assertiva els conflictes i amb pràctiques restauratives, que també és una manera de resoldre conflictes que a mi m'agrada molt. Idò s'ha de fer d'aquesta manera, perquè hi ha uns rerefons científic i pedagògic que ens explica que això és el camí a seguir i si el meu tarannà és insultar o cridar, i no resoldre conflicte, idò no hi cap. Per això dic que hi ha d'haver una cosa comuna i després una mestra ho farà una mica més dolç, l'altra ho farà posant música clàssica, l'altra no serà tant pacient, però sí que pens que hi ha d'haver una base entre aquestes cotutories o el suport educatiu que fa feina amb tu com a tutora.

La disposició i l'organització de l'espai influeix en l'aprenentatge?

Clar que sí. No hi ha dubte, l'organització de l'espai influeix en tot. Fins i tot està estudiat que influeix que es generin més o menys conflictes. És a dir, un espai sobrecarregat, sobreestimat, amb un tipus d'imatge estrident, genera més possibilitat que hi hagi un conflicte amb els infants. Un espai que permet el moviment, un espai net visualment que permet que l'infant es mogui, que es pugui expressar, que pugui agafar un paper, que sigui autònom, tot això permet afavorir un clima positiu. I sí en els AA pens que nosaltres hauríem de millorar més en aquesta part estètica, més en aquesta part de com oferim les propostes.

El rol de la mestra i la seva actitud:

Una mestra amb una mirada d'infant capaç, amb una acceptació de l'error com una part necessària per aprendre i per ser també amb una mirada d'acompanyar no de dirigir, de

motivar, sorprendre. Crec que ses mestres també hem de ser com una mica fades màgiques com a sorprenents de sa vida i fer que ells també se sorprenguin. Que escoltin els infants, que es posi en la seva pell moltes vegades en aquesta escola que no els jutgi i els escolti de manera honesta, que sigui honesta, que si no et puc escoltar avui perquè estic parlant amb un mestre d'una cosa important o estic parlant amb un altre infant, idò això també dir-ho, em sap greu, que sigui humil, que demani perdó, que sigui model de valors ètics. Des de com vaig vestit, quin vocabulari empri, quines actituds tens davant sa llengua, quines actituds tens davant ses qüestions de sa vida. Que el rol del mestre canvia dins l'ambient d'aprenentatge, però a fora dels AA també hauria de ser una mica així. I l'actitud és aquesta, no?, també d'oferir coses que siguin interessants pels infants, un mestre que és creatiu, que és imaginatiu, que fa bones preguntes, que fa reflexionar, però que també els encamina cap a un pensament democràtic, que això és super important. Que escolta i és present. Que també és important, l'actitud de presència, a vegades un mestre no ha de fer res més que oferir. A vegades hi ha mestres que estan en cos i el pensament està en un altre lloc, i ells ho saben si estàs accessible a ells o no. O estàs pensant en què demà faràs patates fregides o les faràs bullides.

La formació:

Sí. Necessitem formació en inclusió i en ambients, jo mateixa necessitat de formació d'això. Però, ja anar a la cosa pràctica, mirau, quines propostes tenen, com les plantegeu... perquè la part de teoria jo crec que més o manco ens en sortim.

El paper de l'alumne:

El paper de l'alumne és el protagonista, el paper de l'alumne es respecta, participa, dins un paper d'infant encoratjat, d'infant actiu, d'infant que pot dins la seva. Que és escoltat. Pens que és curiós que els infants que venen a Verge de Lluç, sobretot que vénen d'altres escoles, d'un altre país o una altra ciutat, estan encantats, vull dir, són infants que han pogut viure una altra manera d'aprendre i arriben a la nostra escola i tenen 7 anys/8/9/10 i estan com al·lucinant, guau. Aquí és mestre, jo puc xerrar amb el mestre, un mestre m'escolta, puc fer, puc dir la meua, se'm fomenta l'autonomia, confien en jo... que puc aixecar a beure aigua i no demanar permís perquè confien en mi. Al final són super agraïts perquè se'ls veu i ells ho verbalitzen, no? Que el paper del mestre era estar assegut a una cadira i que s'avorreixen a l'escola i els veus que vénen d'aquest paper cohibit d'aixecar la mà tot el temps, no és que no s'hagi d'aixecar la mà no, però és nostre és com que la finalitat dins una conversa és que tothom flueixi i que es donin conte de si trepitja, si no trepitja, i clar ells estan molt més rígids

i estan encantats de què hi hagi un temps de relaxació, m'encanta que a les assemblees es facin preguntes interessants, és que em pareix espectacular.

Multinivell:

em pareix genial, em pareix que és una oportunitat per a nosaltres i una oportunitat per ells, sobretot per ells perquè al final també agafen un munt d'autoestima, és a dir, m'està ajudant algú que en sap més i em reconeix que jo en sé més d'això i que tenc més habilitat en aquesta cosa. Clar i aquí també juga el paper de l'autoestima i de som capaç de ser per algú, o sóc capaç de ser important. I no va tant en el més gran, és més petit. I això també a la inversa de la situació. Crec que és genial això.

Quins canvis:

Infants que vénen d'altres escoles, el canvi d'estar feliç a la vida, de vaig a l'escola amb il·lusió, m'encanta venir a l'escola, m'agrada venir a l'escola i m'ho pas bé.

Millores en la gestió emocional:

Totes. Jo pens que és veritat que per ventura hi ha moltes famílies que no ens acompanyen, però és que ja només que aquests infants o qualsevol infant tengui un altre model de gestionar emocionalment allò que sent, que en aquest cas som nosaltres, és que això em pareix grandiosos. I entre ells també t'adones que sorgeix. Millores de gestió emocional, et puc dir exemples que jo he anat veient amb propostes. És a dir, per exemple, infants tocats emocionalment que arriba un moment que expressen aquesta capacitat de resiliència, per exemple, d'una proposta vaig dur unes rajoles per omplir un metre quadrat i va haver-hi que es varen rompre i un infant va dir: bé emprarem ses rompudes per omplir encara el metre quadrat, és a dir, tot allò que està roput, tot allò que no ens agrada, que és una motxilla negativa, m'ho va venir a dir i jo vaig connectar amb això. També em serveix per omplir el metre quadrat, perquè també forma part de fer un metre quadrat de ses rajoles aquestes. Em va parèixer brutal. La gestió emocional, molt bona. De fet, la majoria de grups juguen nins i nines, no ho havia vist a cap escola. Això també és gestió emocional, és a dir, com em relació amb el sexe diferent. I també el que exprés. Això no m'ha agradat, a vegades ells són capaços de dir a un altre, això no m'ha agradat. Són explosius, perquè són explosius per tot el que duen, xerrant així la majoria. Però són nens que verbalitzen ses emocions. Vull dir, consider que sí, totalment, a més sorprenentment, molt benparat. Sí, t'expressen ses emocions, el que pensen, "això no m'ha agradat" o "m'he sentit...". L'altre dia fèiem un

quadre: "el perro se me ha hundido de Goya", si idò jo m'he sentit així. I també t'expressen, no idò jo no ho vull dir, no ho vull contar. Jo incapaç de dir això a la meva escola.

Avaluació:

Jo pens que amb el tema d'avaluació hem de millorar una mica. Què suposa no fer exàmens? Jo crec que podem fer, de fet, al primer trimestre en vàrem fer. Podríem fer petites proves que fossin jocs de preguntes i respostes que consolidin el que he anat aprenent o jo crec que ses avaluacions són importants i que s'autoavaluin o amb fotos d'allò que han fet i que expliquin el que han fet, com ho han fet, què varen aprendre, si els va agradar. I pens que això ho hem de millorar molt. I el de no fer deures consider que hauríem de donar no deures però fer pont amb la família. I una manera de fer pont és fer extensible les propostes d'escola a família. No sé si s'anomenen deures, però propostes que fes qui volgués i una carpeta de coses que es poden fer de cada ambient durant l'any i dur-les i fer-les a casa. Perquè crec que aquests nins ho dic de cor, les farien. Jo crec que hem de muntar aquesta carpeta amb un llapis i una goma, i els nens ho farien a casa... està clar que no tenen per ventura molt de material, però tenen un mòbil i saben coses. I de fet hi ha coses que el simplement seria, fixa't quants metres quadrats té ca teva o coses personals que tinguessin a l'abast, amb un regle mesura la porta de ca teva, molt així, que calassin dins la seva vida quotidiana, crec que ho hem de millorar molt això.

Entrevista mestra petits

Ambient d'aprenentatge:

Jo diria que són una manera d'organitzar el currículum, perquè ho fem a partir del currículum de cada etapa de manera que en lloc d'organitzar-ho per assignatures, ho organitzarem una mica per competències o més bé com eixos, més que com a assignatures tradicionals. I suposadament els AA són un conjunt de propostes que tracten de donar cabuda a l'aprenentatge de tots els continguts de cada etapa d'una manera molt més vivencial que no d'una manera tradicional.

Beneficis:

Per mi treballar per ambients dona peu a poder, des de les primeres etapes poder una mica garantir els interessos dels infants, per mi fer AA és garantir això, més que per assignatures.

Avantatges enfront de les metodologies més tradicionals:

Bé, a veure, treballar per ambients és molt més individual de cara als infants, té molt en compte les necessitats, en la manera en què els infants naturalment trien per aprendre, i sobretot, els seus interessos. És una metodologia molt flexible, de manera que tu en un ambient de ciències pots donar cabuda a un miler de propostes, no només les que tu proposes, sinó propostes originades dels infants o que parteixen directament dels interessos dels infants.

Inconvenients:

Per mi els grans inconvenients estan relacionats amb els recursos bàsicament, per mi la metodologia dels ambients és una metodologia molt completa i molt global i molt des de l'infant, però així com està mundada l'educació avui en dia, falten molt de recursos i fem malabars amb el que tenim. I per a mi em falten molt de recursos personals per poder fer realment aquesta metodologia com hauria de ser, i falten també recursos econòmics, va una mica lligat tot. Però sobretot, recursos personals perquè nosaltres la manera com treballem a l'escola, totes les propostes, totes les reflexions, tot el que fem, el 90% ho fem a ca nostra i això és esgotador la veritat. A més, el tipus d'avaluació que fem, amb els informes i tot això, que també ho fem a casa... no ens basten les hores lectives que ens paguen per fer tota la feina que requereix aquesta metodologia.

Consell:

Sobretot que hi cregui en aquesta metodologia. Si hi ha gent de l'escola o de l'equip que no hi creu, és difícil dur a terme aquesta metodologia, és una línia que requereix molta unanimitat, perquè si hi ha alguna persona que no hi creu o que la manera de fer-ho no és totalment consensuada o dins la mateixa línia, no funciona i la veritat que és difícil.

Suport/codocència:

Per mi el suport educatiu o la codocència, a mi m'agrada més la paraula codocència, perquè tu saps que a la nostra escola, PT/AL i tal, són mestres tots i són mestres dins la categoria de mestres, tots estan preparats per fer un ambient o un altre. Una altra cosa és que ens anem especialitzant així com passen els anys, jo ja fa quatre o cinc anys que duc l'ambient i em vaig especialitzant, però no fem de PT ni d'AL, vendria a ser un suport al uso a les escoles. A mi m'agrada codocència per això, és molt important, molt important per donar resposta a totes les necessitats o al màxim de necessitats, perquè mai arribes a totes dels infants. I és super important una codocència, que seria genial una tri docència, això ja seria la "leche" perquè no només atenem coses curriculars, aspectes curriculars o d'aprenentatge així dit segons

currículum, atenem mil coses més: emocionals, mil coses, de límits, de frustracions, canviem bolquers, mil coses... i és imprescindible com més figures adultes millor, com menys ràtio i com més figures adultes molt millor per atendre cada interès i cada necessitat i poder fer-ho de manera més completa.

Disposició i organització de l'espai:

La disposició i organització de l'espai influeix totalment en el procés d'aprenentatge, unes propostes que no siguin cridaneres per l'infant, que no desperti l'asombro, la seva atenció... igual que la manera de presentar-les, no només la disposició i l'organització sinó la manera de presentar les propostes, la manera d'introduir nous interessos, és super important, és el principi, vull dir, tu una mateixa idea la pots presentar d'una manera o d'una altra i canvia totalment.

Per mi el **rol que adopta el mestre** són diferents rols, un de presentar diferents propostes, provocar situacions, un altre d'acompanyant i sobretot també d'observador de totes les dinàmiques que sorgeixen, de quina manera afronten els aprenentatges, quins són els seus interessos, perquè a partir d'aquesta observació pots realment organitzar totes les propostes que sempre seran molt més enriquidores que les que proposes tu perquè ho has vist al pinterest o a instagram alguna idea. També el de mediador i moltes més coses.

Jo és que la **formació** a la inclusió, no hi crec molt en aquesta paraula d'inclusió, perquè en el moment en què tens tu davant teu 14/15/18 persones que assumeixes que són totalment diferents les unes a les altres, amb edats diferents, necessitats diferents i amb interessos diferents, en el moment en què tu això ho acceptes com a tal, no hi ha inclusió. Perquè tots som diferents, tenim necessitats diferents i tots tenim interessos diferents, amb la qual cosa no hi ha inclusió. Hi ha infants que tenen necessitats de parla perquè tenen un diagnòstic de TEA, hi ha infants que tenen necessitats emocionals perquè tenen una situació familiar estrambòtica, hi ha infants que tenen necessitats de marcar límits, hi ha infants que tenen necessitats per oferir-los més moment d'individualitat per poder resoldre i donar resposta a interessos que tenen. Vull dir, per això, si s'assumeix que tothom és diferent, ja no hi cap la paraula inclusió.

L'alumne quin paper adopta? L'alumne és un vividor d'experiències per mi, per això passa a vegades que a l'escola des de la visió de l'infant diuen, "es que solo hemos jugado", vull

dir, genial no? Si realment els infants pensen que han jugat, ho estem fent de conya perquè així és com aprenen, vull dir, estan volent dir que s'ho han passat bé, si juguen, pels infants jugar és passar-ho bé, divertir-se. Si han jugat i són conscients de les coses que han après jugant, genial. El problema és quan tenen aquest rol que l'alumne ha d'estudiar, he d'aprovar i la feina d'anar a l'escola és estudiar i aprovar. Doncs, aquí hi ha un problema, hi ha un problema perquè la finalitat de l'infant no és estudiar i aprovar, la finalitat, el paper que adopta l'alumne és gaudir d'estar a l'escola i poder obtenir el màxim d'experiències possibles amb un enriquiment qui li donin aquestes situacions.

Grups multinivell:

A mi els grups multinivell tampoc no m'agraden, perquè una altra vegada més estàs fent categories, categories de "llamalo como quieras": grup A, grup B, grup C. Per mi és exactament el mateix, hi ha per mi propostes i diferents nivells de propostes, perquè cadascú està preparat per arribar dins una proposta a fer d'una manera, a fer d'una altra o avançar més. Però no perquè tingui un nivell, nivell 1 és de primer, nivell 2 és de segon... això per mi és el mateix que l'antiga escola, però amb infants mesclats, per a mi això és una errada gran. No és un nivell per cursos al qual pertanyen, sinó propostes amb nivells diferents perquè tothom pugui arribar a fer aquesta proposta des de les necessitats i des de la manera en què està preparat per fer aquesta proposta, tenim 8 anys, tenim 9, tenim 15, vull dir, un infant pot no tenir molt d'interès per la proposta d'insectes preparada, llavors està preparat per fer el primer nivell, no li interessa fer el tercer, però a l'hora pot fer el nivell 3 d'una altra proposta perquè està preparat o perquè el seu interès li duu cap allà.

Canvis en aquesta metodologia idò hem pogut veure que hi ha infants que han passat a mitjans i bé, l'autonomia que han guanyat i ser "dueños i dueñas" del seu propi aprenentatge és brutal, que són molt conscients, sobretot són molt conscients dels seus interessos. "A mi m'agrada anar a l'espai d'art, perquè és el que més m'agrada, alguna cosa seu els diu que ells van cap a l'art", "a mi l'espai que més m'agrada és el d'Anning", perquè hi ha alguna cosa dins seu que els diu que tenen interès pel món animal, pel món de què sigui. I són molt conscients, més conscients que l'antiga escola. Perquè abans era, t'estudies l'assignatura i ja si això quan arribis a batxiller decidiràs que és el que t'interessa... si és que t'interessa alguna cosa en tots aquests anys, si és que has pogut saber què t'interessa. Aquí des de petits tenen molt clar què els interessa. Tal vegada pel que fa a rapidesa d'aprendre a llegir, a escriure, aprendre a multiplicar... tot això que ens diu la societat que hem de fer ràpidament, tal vegada és un

procés més lent, però pel que fa a autonomia, quant a saber cercar les coses, a on cercar-les, de quina manera cercar-les i saber on i de quina manera poder trobar les informacions, jo crec que es nota molt la diferència, és a dir, autonomia i que l'aprenentatge seu no els hi donem nosaltres.

Per mi la **gestió emocional** que fem als infants a la nostra escola és brutal, supòs que també durant molts d'anys el tipus de famílies que han vingut, doncs, les amb unes característiques molt necessitades, tal vegada diferents d'altres escoles i clar, la gestió emocional és imprescindible, és el primer. A petits la gestió emocional és el primer, la base. D'ençà que entren el matí, el primer que pensem és com entra cada una de les persones del teu grup i què li pots oferir a aquesta persona. El primer és si tenc una nena que entra trista al matí, m'és igual si va participar de les propostes o si no va participar, m'és igual, perquè aquell dia jo he d'estar pendent de com està aquesta nena, he d'estar pendent de si necessita parlar, si necessita un moment d'intimitat amb jo, si necessita un moment de compartir estonetes tranquil·les amb altres infants i quan aquesta nena vegi que està bé, que està contenta, ja em preocuparé si participa en les propostes o no i de quina manera, com puc estirar més, com puc fer-la participar més. Nosaltres tenim molta gestió emocional a l'escola, molta. I molt de donar models positius a l'hora de resoldre conflictes sobretot. De tenir una manera de parlar, sobretot això, oferir-los models diferents del que tal vegada han viscut a fora de l'escola.

L'avaluació:

Clar jo et xerr més de petits, nosaltres fem observació. I no és una avaluació que avaluem els infants: anem a veure si en Juanito sap diferenciar els animals segons els ecosistemes. No és només això, és també: fulanito sap que ha arribat a aquest coneixement? Tal vegada és que jo no estic oferint les oportunitats suficients perquè hi arribi? Està preparat per arribar a aquest coneixement? És una avaluació cíclica. Jo em pregunto si fulanito sap a nivell currículum el que ha de saber, però també em pregunto si jo estic fent la manera que necessita fulanito per oferir-lo aquestes oportunitats perquè ho sàpiga fer. És a dir, és una avaluació a l'hora de ser infant i a l'hora de nosaltres mateixos.

Què suposa no fer exàmens i no posar deures?

Passen tantes hores a l'escola, que el poc temps que passen a casa posen en pràctica tots els coneixements que tenen de la vida i de la vida inclou els curriculars, els no curriculars, etc. I els hem de posar pràctica durant la seva vida, i durant la seva vida és a les tardes, el cap de setmana, etc. I si aconseguim que siguin capaços de veure la part pràctica, la importància d'allò que estan aprenent, crec que serveix tot aquest aprenentatge que estan fent, si aconseguim que trobin el sentit de què aprenen, i no aprendre per aprendre perquè em toca memoritzar les taules. Estan fent pràctica a la vida diària, amb la qual cosa estan fent més que deures durant el dia i durant tot el cap de setmana.

Annex núm. 5

Exemple pla de feina Fibonacci

- PLA DE FEINA / ESPAI FIBONACCI-

[Redacted]

Nombres i càlcul

1- RESTA AMB EL DECIMAL 2-

3- MULTIPLICACIONES 4-

Exercicis contextualitzats

Resolució de problemes

1- 2-

Geometria **Mesura**

1- 1-

Estadística i probabilitat

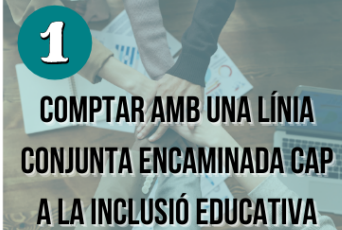

1- **Feina amb l'ordinador**

Data de finalització: ➔ 1-

Annex núm. 6

Decàleg Ambients d'Aprenentatge

ELS 10 ELEMENTS CLAU PER A IMPLEMENTAR EL TREBALL PER AMBIENTS D'APRENTATGE

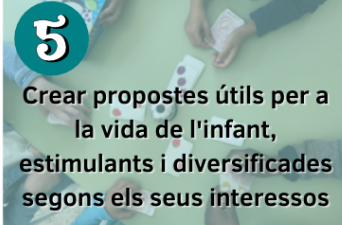

1
COMPTAR AMB UNA LÍNIA CONJUNTA ENCAMINADA CAP A LA INCLUSIÓ EDUCATIVA

2 Revisió de les cultures, les polítiques i les pràctiques de centre.
Detectar barreres en el context que dificulten la presència, la participació i el progrés de l'alumnat

3
ESTABLIR UNA DISTRIBUCIÓ ÒPTIMA DE L'ESPAI: FLEXIBLE, OFERTA, LLIURE DE MOVIMENT I ATRACTIVA PER APRENDRE

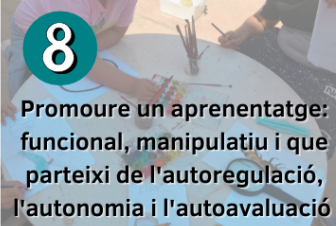

4
PROPORCIONAR ESPAIS I MICROESPAIS GLOBALITZATS (INTERDISCIPLINARIS)

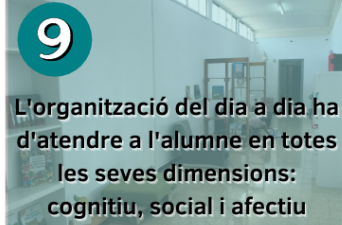

5
Crear propostes útils per a la vida de l'infant, estimulants i diversificades segons els seus interessos

6 Avaluar l'infant des de la positivitat
Avaluació com a procés de regulació i de resposta a les necessitats de l'alumne

7 **ROL ALUMNE/A:** constructor actiu del seu aprenentatge i vividor d'experiències
ROL ADULT: acompanyant i guia de l'aprenentatge de l'infant

8
Promoure un aprenentatge: funcional, manipulatiu i que parteixi de l'autoregulació, l'autonomia i l'autoavaluació

9
L'organització del dia a dia ha d'atendre a l'alumne en totes les seves dimensions: cognitiu, social i afectiu

10
REALITZAR FORMACIÓ EN TREBALL PER AMBIENTS D'APRENTATGE